

ผลของการจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มต่อเจตคติรังเกียจกลุ่ม : การศึกษาตัวแปร
ส่งผ่านหลายตัว

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF IMAGINED INTERGROUP CONTACT ON PREJUDICE: A STUDY OF MULTIPLE
MEDIATORS

Miss Supaporn Sanraun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology
Faculty of Psychology
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลของการจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม
	ต่อเจตคติรังเกียจกลุ่ม : การศึกษาตัวแปรส่งผ่านหลายตัว
โดย	นางสาวสุภาพร สารเรือน
สาขาวิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกรณวานิช)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

สุภาพร สารเรือน : ผลของการจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มต่อเจตคติ
 รังเกียจกลุ่ม : การศึกษาตัวแปรส่งผ่านหลายตัว (EFFECTS OF IMAGINED
 INTERGROUP CONTACT ON PREJUDICE: A STUDY OF MULTIPLE MEDIATORS)
 อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์, 122 หน้า.

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม
 ต่อเจตคติรังเกียจกลุ่ม การศึกษาที่ 1 ทดสอบผลของการจินตนาการต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบ
 เด่นชัดของชาวไทยต่อชาวกัมพูชา และศึกษาตัวแปรส่งผ่าน 4 ตัวได้แก่ ความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม
 ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม การระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม และการรู้ซึ่งถึงความรู้สึก
 ของคนนอกกลุ่ม นักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 182 คน จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาว
 กัมพูชา หรือ จินตนาการถึงธรรมชาติ (กลุ่มควบคุม) แล้วตอบมาตราวัดตัวแปรส่งผ่านและตัวแปรตาม
 ผลการวิเคราะห์พบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกัมพูชามีอิทธิพลทางอ้อม
 ทางลบในการลดเจตคติรังเกียจชาวกัมพูชา ผ่านการเพิ่มความไว้วางใจชาวกัมพูชา การลดความวิตก
 กังวลในการติดต่อกับชาวกัมพูชา และการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับชาวกัมพูชา ในขณะที่การรู้ซึ่ง
 ถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม ไม่เป็นตัวแปรส่งผ่าน การจินตนาการไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการลดเจต
 คติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด การศึกษาที่ 2 ทดสอบผลของการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคน
 นอกกลุ่มต่อการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง นักศึกษามหาวิทยาลัย 60 คนได้รับการจัด
 กระทำจินตนาการเช่นเดียวกับการศึกษาที่ 1 ก่อนรับการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงเพื่อวัดเจต
 คติรังเกียจชาวกัมพูชาแบบแอบแฝง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวมี
 คະแนนเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงต่ำกว่ากลุ่มที่จินตนาการถึงธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติ การวิจัยนี้ค้นพบเป็นครั้งแรกว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มเป็นเทคนิคที่
 มีประสิทธิภาพในการลดการรังเกียจกลุ่มทั้งแบบเด่นชัดและแบบแอบแฝงของชาวไทย

สาขาวิชา จิตวิทยา

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5477620638 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: IMAGINE INTERGROUP CONTACT / EXPLICIT PREJUDICE / IMPLICIT PREJUDICE / TRUST / ANXIETY / ATTRIBUTION / EMPATHY

SUPAPORN SANRAUN: EFFECTS OF IMAGINED INTERGROUP CONTACT ON PREJUDICE: A STUDY OF MULTIPLE MEDIATORS. ADVISOR: DR.WATCHARAPORN BOONYASIRIWAT, 122 pp.

This research aims to examine the effects of imagined intergroup contact on prejudice reduction. In Study 1, 182 college students were asked to imagine themselves either having a positive contact with a Cambodian student, or enjoying nature outdoor (control group) before completing measures of four mediators; outgroup trust, intergroup anxiety, internal attribution of intergroup contact, and empathy toward outgroup, as well as a self-report measure of explicit prejudice toward Cambodian as a dependent variable. A bootstrapping analysis shows that imagined intergroup contact with a Cambodian had negative indirect effects on explicit prejudice reduction via increased outgroup trust, reduced intergroup anxiety, increased internal attribution of the contact, but not increased empathy. Imagined intergroup contact has no direct effect on reduced explicit prejudice. Study 2 examined the effect of imagined intergroup contact on implicit prejudice. Sixty college students were asked to imagine themselves in either of the two scenarios as in Study 1 before completing an implicit association test of implicit prejudice toward Cambodian. Result shows that participants who imagine a positive intergroup contact with a Cambodian show lower implicit prejudice toward Cambodian than do their control counterparts. This research discovers for the first time that imagining positive intergroup contact is an effective technique for reducing both explicit and implicit prejudice among Thais.

Field of Study: Psychology

Student's Signature

Academic Year: 2014

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและเอาใจใส่อย่างดียิ่งของอาจารย์ ดร. วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ไม่เพียงให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ทางวิชาการ ตรวจสอบงานของผู้วิจัยด้วยความละเอียดและเอาใจใส่เสมอแล้ว แต่ยังให้กำลังใจ ปลอบโยน โอบอ้อมอารีต่อผู้วิจัยเสมอมา นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้ผู้วิจัยเกิดพลังและพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้าในการทำงานวิจัยนี้ให้สำเร็จในที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์นางค์ มณีศรี อาจารย์ ดร. อภิษฎา ไชยวุฒิกรณวานิช และอาจารย์ ดร. นำชัย สุภฤกษ์ชัยสกุล กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำสั่งสอนอันมีค่าและช่วยปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์นี้ ถูกต้องและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์ ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยแก่งานวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี วัฒนทกโกศล ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในชั้นเรียนรายวิชา มนุษย์สัมพันธ์

ขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นจิตวิทยาสังคม เพื่อนสาขาจิตวิทยาสังคมประยุกต์ที่ได้ร่วมงานกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่คอยให้กำลังใจ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ให้ความช่วยเหลือและมิตรภาพที่ดีต่อกันเสมอมา

ขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาเอก รหัส 54 ทั้งสองคนที่คอยให้การช่วยเหลือความรู้ด้านวิชาการ ความรู้ด้านสถิติในการวิจัย

ขอบคุณ นางประถม สารเรื่อน ผู้เป็นมารดาของผู้วิจัย ที่เป็นแรงใจให้ผู้วิจัย จัดทำงานวิจัยจนสำเร็จ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมานะอดทนจนสามารถทำวิจัยจนสำเร็จและมีชีวิตมาจนถึงวันนี้

ขอบคุณทุกท่านที่ข้าพเจ้าระลึกได้และไม่ได้ก็ตาม หากไม่ได้รับการช่วยเหลือจากทุกท่าน วิทยานิพนธ์เล่มนี้คงไม่อาจเสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ขอให้ทุกท่านมีความสุขและความเจริญในชีวิต มีความรู้ที่มีค่าและถ่ายทอดให้ผู้อื่นเพื่อยังประโยชน์ต่อผู้อื่นสืบไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	2
1.เจตคติรังเกียจกลุ่ม (prejudice).....	2
1.1 นิยามความหมาย	2
1.2 วิธีการวัดเจตคติรังเกียจกลุ่ม	4
1.2 สาเหตุของการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม	17
1.2.1การเรียนรู้ทางสังคม (social learning).....	17
1.2.2 ทฤษฎีการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างกลุ่ม (realistic group conflict theory).....	17
1.2.3 การจัดหมวดหมู่ (social categorization).....	18
1.2.4 ทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity theory).....	19
1.2.5 ทฤษฎีแพะรับบาป (scapegoat theory).....	20
1.3 การลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม.....	21
1.3.1 การขัดเกลาทางสังคม.....	21
1.3.2 การจัดหมวดหมู่ใหม่.....	22
1.3.3 ความร่วมมือและเข้าใจความแตกต่างในบุคคล.....	22

1.3.4. การฝึกและการศึกษาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	23
1.3.5. การจูงใจให้หลีกเลี่ยงการใช้การจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวม	24
1.3.6 การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (intergroup contact).....	25
1. การมีปฏิสัมพันธ์แบบขยาย	26
2. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม	27
2. ตัวแปรส่งผ่านระหว่างจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติ	
รังเกียจกลุ่ม	31
2.1 ความไว้วางใจต่อคนนอกกลุ่ม	31
2.2 ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม	34
2.3 การระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม.....	38
2.4 การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น.....	41
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย	44
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	45
ตัวแปรในการวิจัย	46
สมมติฐานในการวิจัย.....	46
คำจำกัดความ.....	47
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	48
บทที่ 2.....	49
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	49
กลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวัด	49
การพัฒนามาตร.....	50
1. มาตรฐานวัดเจตคตรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่ม.....	50

2. แบบวัดเจตคติเชิงเกียจกลุ่มต่อชาวกัมพูชาแบบแอบแฝง	56
3. การพัฒนาเครื่องมือมาตรวัดความไว้วางใจต่อชาวกัมพูชา.....	60
4.มาตรวัดความวิตกกังวลต่อชาวกัมพูชา	61
ขั้นตอนในการทดลองและเก็บข้อมูลการทดลองที่ 1	64
การตรวจสอบการจัดกระทำ.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 3.....	72
ผลการวิจัย	72
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	73
1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานของการศึกษาที่ 1.....	73
1.2 ผลการตรวจสอบการจัดกระทำ.....	74
1.3 การตรวจสอบค่าสุดโต่ง.....	75
1.4 การตรวจสอบตัวแปรแทรกซ้อนที่เป็นไปได้	75
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	77
การเตรียมข้อมูลก่อนการทดสอบสมมติฐาน	77
ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	78
บทที่ 4.....	85
การอภิปรายผล	85
การศึกษาที่ 1	85
การศึกษาที่ 2	88
บทที่ 5.....	89
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	89
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	89

สมมติฐานการวิจัย.....	89
การศึกษาที่ 1.....	89
การศึกษาที่ 2.....	89
ตัวแปรในการวิจัย.....	90
วิธีดำเนินการวิจัย.....	90
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
ผลการวิจัย.....	92
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป.....	93
รายการอ้างอิง.....	94
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	122

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ลำดับขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง	10
ตารางที่ 2 สถิติบรรยายของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของมาตรวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัด	53
ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน	54
ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าความกลมกลืนของโมเดลระหว่าง 1 และ 3 องค์ประกอบ	55
ตารางที่ 5 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐาน	56
ตารางที่ 6 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของมาตรวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัด	56
ตารางที่ 7 ลำดับขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง	59
ตารางที่ 8 คำแนะนำและคำสั่งให้จิตนาการถึงคนนอกกลุ่ม	65
ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ปีชั้นเรียน คณะที่ศึกษา (N=164).....	73
ตารางที่ 10 ผลการทดสอบค่าสุดโต่งของตัวแปร	75
ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัย	76
ตารางที่ 12 แสดงค่า VIF ของแต่ละตัวแปร.....	77
ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อมในงานวิจัย	81
ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ปีชั้นเรียน คณะที่ศึกษา (N=60).....	83
ตารางที่ 15 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร.....	83

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	จำลองหน้าคอมพิวเตอร์ การวัดการเชื่อมโยงแบบแฝง	12
ภาพที่ 2	กรอบแนวคิดของทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม	19
ภาพที่ 3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจระหว่างกลุ่มการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับ พฤติกรรมต่อคนนอกกลุ่ม	33
ภาพที่ 4	แสดงผลของความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มในการเป็นตัวแปรส่งผ่าน แสดง ความสัมพันธ์ระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับ การ ประเมินคนนอกกลุ่ม	36
ภาพที่ 5	แสดงความสัมพันธ์การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์	37
ภาพที่ 6	แสดงความสัมพันธ์การระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม ระหว่างการจินตนาการ ถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับ เจตนามีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม	41
ภาพที่ 7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างและ เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มโดยมี ความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่าน	43
ภาพที่ 8	กรอบแนวคิดในการวิจัยของการศึกษาที่ 1	45
ภาพที่ 9	กรอบแนวคิดในการวิจัยของการศึกษาที่ 2	45
ภาพที่ 10	ขั้นตอนการดำเนินการทดลองที่ 1	69
ภาพที่ 11	ขั้นตอนการดำเนินการทดลองที่ 2	70
ภาพที่ 12	สรุปค่าขนาดอิทธิพลทางอ้อมในการศึกษาที่ 1 ($N = 160$)	80

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกที่มีความแตกต่างหลากหลายของเชื้อชาติ ต่างชาติ ต่างสีผิว บุคคลมักเกิดอคติ ความไม่ชอบ ความรังเกียจ แม้กระทั่งการทำร้ายผู้ที่มีความแตกต่างจากตน เช่น การเหยียดสีผิวของคนอเมริกัน การกีดกันกลุ่มทางศาสนาที่แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนมาจากการเกิดจากการก่อตัวขึ้นของเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับ ในประเทศไทยเองถึงแม้เรื่องของการเกิดเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับจะไม่เด่นชัดดังเช่นกรณีชาวผิวขาวซึ่งเกี่ยวข้องกับผิดดำดังที่เกิดในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่การที่ไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ เช่น พม่า ลาว และกัมพูชา ประเทศไทยก็มีกลุ่มคนเหล่านี้มาเข้ามาทำงานในรูปแบบต่างๆมากมาย และความรู้สึกของผู้คนในสังคมไทยที่มีต่อผู้คนในเชื้อชาติอื่นๆ ที่ไม่ใช่เชื้อชาติของตนอาจสร้างการรังเกียจ ทั้งแบบที่แสดงออกให้เห็นชัดเจนผ่านการดูถูกกลุ่มคนเหล่านั้น หรือเป็นเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับที่แอบแฝงอยู่ภายใน (implicit) ที่บุคคลไม่รู้ตัว ความรู้สึกไม่ชอบหรือรังเกียจที่แอบแฝงนี้อาจจะถูกปลุกฝังมาจากหลายสาเหตุ เช่นเกิดจากการที่เรามีความรู้เกี่ยวกับเพื่อนบ้านไม่มากนักจึงไม่รู้ถึงส่วนที่ดีหรือน่าชื่นชมของเขา หรือโดยการเรียนผ่านตำราเรียนประวัติศาสตร์ที่เน้นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของ "เรา" ชาวไทย ส่วน "เขา" เป็นผู้ร้ายรุกรานเบียดเบียนบรรพบุรุษของเรา

ในขณะที่ในสถานะแห่งยุคทุนนิยมที่เศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนและผลักดันให้แต่ละประเทศต่างก้าวรุดไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว ประกอบกับประเทศต่าง ๆ นั้นอยู่รวมกันเป็นสังคมโลกไม่สามารถอยู่โดดเดี่ยวเดียวตายได้จึงต้องมีการรวมตัวกันของประเทศในแต่ละภูมิภาค เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ร่วมและพัฒนาประเทศในภูมิภาคไปพร้อม ๆ กันด้วยเหตุนี้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือ อาเซียน 10 ประเทศ จึงได้มีข้อตกลงรวมตัวเป็นประชาคมประชาคมอาเซียน ในปี 2558 การเปิดเสรีอาเซียนนั้นไม่เพียงแต่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย กล่าวคือในสถานศึกษานั้นเมื่อมีการเปิดเสรีอาเซียนมีโอกาสนักเรียนหรือนักศึกษาในระดับต่างๆ จะโอนย้ายหรือเข้ามาเรียนในประเทศไทยมากขึ้น ในมหาวิทยาลัยต่างๆของประเทศไทยก็จะมีนักศึกษาจากหลากหลายประเทศเข้ามาเรียนร่วมกันกับนักศึกษาชาวไทย ด้านการจ้างงานก็จะมีแรงงานเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น ดังนั้น การมีเจตคติที่ดีต่อกันจึงเป็นประเด็นสำคัญอัน เนื่องจากการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน และการเกิดความเป็นหนึ่งเดียวโดยไม่แบ่งแยก นำสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ดังที่ตั้งใจไว้

สรุปได้ว่าในอนาคต ประเทศไทยย่อมต้องมีการติดต่อกับคนในกลุ่มประเทศต่างๆ ในอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา เศรษฐกิจ สังคม องค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาสังคมเสนอว่า การทำให้คนทำความรู้จักกันโดยการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่ม เป็นการลดความรู้สึกรังเกียจ ถูกคนนอกกลุ่ม อีกทั้งยังทำให้เกิดความไว้วางใจกัน เป็นการเปิดใจสู่คนนอกกลุ่ม วัฒนธรรมอื่นๆ ที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง ทั้งนี้การทำความรู้จักกันโดยการมีปฏิสัมพันธ์ยังมีผลให้เกิดความคุ้นเคย ลดความกังวลต่อการที่ต้องปฏิสัมพันธ์กัน และสามารถเข้าใจผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น

การวิจัยนี้สนใจศึกษาการลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มโดยใช้แนวทางการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม โดยมุ่งศึกษาเทคนิคการใช้จินตนาการซึ่งเป็นวิธีใหม่ และมีความน่าสนใจว่าสามารถทำให้บุคคลลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้จากผลการวิจัยที่ทันสมัยเมื่อไม่นานมานี้ (Turner, Crisp, & Lambert, 2007; Crisp & Turner, 2009; Husnu & Crisp, 2010; Husnu & Crisp, 2010b; Stathi & Crisp, 2008; Turner & Crisp, 2010; Turner & West, 2012; Harwood, Paolini, Joyce, Rubin, & Arroyo, 2011; Vezzali, Capozza, Stathi, & Giovannini, 2012) เทคนิคนี้ยังเป็นวิธีที่กระชับ ประหยัดและง่ายต่อการนำไปใช้จริง และยังก่อให้เกิดความพร้อมในการปฏิสัมพันธ์ได้ไม่แตกต่างจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กันแบบทางตรงหรือเป็นประสบการณ์จริง (Turner et al., 2007)

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงประสิทธิภาพในการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มเพื่อลดเจตคติรังเกียจกลุ่มของคนไทยต่อคนนอกกลุ่ม และศึกษาปัจจัย 4 ปัจจัยที่อาจเป็นกลไกทำให้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มนำไปสู่การลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม การระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มและการมองจากมุมมองของผู้อื่น ที่ยังไม่เคยมีการวิจัยใดศึกษาร่วมกันมาก่อน ผลการวิจัยที่ได้จะมีประโยชน์ในแง่การประยุกต์การลดเจตคติรังเกียจคนนอกกลุ่มต่างๆ ด้วยวิธีที่ง่ายต่อไป

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.เจตคติรังเกียจกลุ่ม (prejudice)

1.1 นิยามความหมาย

คนเรายังมีความเชื่อในการจัดหมวดหมู่โดยอาศัยคุณลักษณะของกลุ่มคน หรือบุคคลเหล่านั้นซึ่งเรียกว่า ความเชื่อเหมารวม (stereotypes) ยกตัวอย่าง เช่น คนเรามีความเชื่อเหมารวมว่าคนที่ถนัดมือซ้ายมักมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้หญิงมีความถนัดทางคณิตศาสตร์น้อยกว่าผู้ชาย หรือ ผู้ที่มีรูปร่างอ้วนมักอารมณ์ดีเป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะที่เราคุ้นชิน (Jones & Gerard, 1967) แต่บางครั้งการจำแนกประเภทคนโดยความเชื่อเหมารวมก็นำมาซึ่งการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม (prejudice) ซึ่งหมายถึงความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ ความรู้สึกไม่ชอบ ไม่อยากเป็นมิตรต่อคนกลุ่มต่างๆ เป็นการประเมินคนนอกกลุ่มไปในทางลบโดยที่การเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มล้วนเป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมการกีดกันกลุ่ม (discrimination) ซึ่งก็หมายถึง การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรังเกียจเป็นการแบ่งแยกแบ่งพรรคแบ่งพวกโดยแบ่งเป็น พวกเขาพวกเรา อาจลามไปถึงการมุ่งทำร้ายโดยตรงทางร่างกายหรือการทำร้ายด้วยวาจาต่อสมาชิกนอกกลุ่มอื่นๆ

Mueller (1970) เสนอว่าเจตคติรังเกียจกลุ่ม คือ เจตคติที่มีอารมณ์เป็นองค์ประกอบ ดังนั้นแล้วเจตคติรังเกียจกลุ่มก็คือ อารมณ์ทางด้านลบที่มีต่อผู้อื่นหรือกลุ่มอื่น

Allport (1954) นิยามความหมายของเจตคติรังเกียจกลุ่มไว้ว่า การไม่ชอบหรือการมีความเป็นปฏิปักษ์ต่อบุคคลหรือกลุ่มจนกลายเป็นความขัดแย้งในที่สุด โดยมีองค์ประกอบคือเจตคติ (attitude) และความเชื่อ (belief)

โดยสรุปจากข้อมูลและนิยามเบื้องต้น เจตคติรังเกียจกลุ่ม คือ ความรู้สึกเกลียดหรือไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อผู้อื่นหรือกลุ่มอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการจำแนกคุณลักษณะของคนอื่นแบบเหมารวม จนก่อให้เกิดพฤติกรรมการกีดกันกลุ่มนำไปสู่การมุ่งทำร้ายต่อผู้อื่น

เจตคติรังเกียจกลุ่มประกอบด้วย

1. การจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวม ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางด้านความคิด คือการจำแนกคนหรือกลุ่มคนโดยอาศัยคุณลักษณะเหมารวมโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างหลายของสมาชิกในกลุ่มนั้นๆ เพื่อความรวดเร็วในการจัดประเภทและจะเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อมีข้อมูลใหม่ การจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวมนี้เป็นองค์ประกอบของกระบวนการใช้ความคิดที่อยู่บนพื้นฐานของการใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมา ไม่ได้มีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ได้เป็นสาเหตุสำคัญในการมีเจตนาทำร้ายคนอื่น และการจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวมจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มได้ เดิมการจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวมนั้นมีทั้งแบบที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ในปัจจุบัน ความเชื่อเหมารวมมักจะลำเอียงไปในทางลบมากกว่า เช่น แรงงานต่างด้าวมีลักษณะยากจน สกปรกทำให้บ้านเมืองแออัด ไม่ปลอดภัย เป็นต้น

2. เจตคติรังเกียจกลุ่ม เป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก เกลียดชัง ไม่ชอบที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลโดยมีพื้นฐานความคิดมาจากการที่เป็นสมาชิกในกลุ่มส่งเสริมให้บุคคลเกิดความเชื่อที่ว่า พวกเราย่อมดีและเหนือกว่าคนอื่นๆ กลุ่มอื่นๆ เช่น ผู้มีเจตคติรังเกียจต่อกลุ่มคนรักร่วมเพศ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ชอบเกลียดชังคนรักร่วมเพศทุกครั้งเมื่อต้องพบเจอ

3. การกีดกันกลุ่ม เป็นองค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือการที่บุคคลแสดงออกถึงการกระทำในแง่ที่ไม่ให้ความยุติธรรม ลำเอียง ไม่เป็นมิตร หรือ การกระทำที่มุ่งร้ายต่อสมาชิกในกลุ่มอื่นๆ นอกกลุ่มตนเช่น การไม่ให้เกียรติ การพูดจาดูถูกเหยียดหยาม การทำร้ายร่างกายหรือแม้แต่การมุ่งร้ายให้เกิดความเสียหายต่อสมาชิกนอกกลุ่ม

เจตคติรังเกียจกลุ่มมีองค์ประกอบทั้งอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรม แต่จะเน้นไปที่อารมณ์ที่แสดงออกถึงการลำเอียงระหว่างกลุ่ม (Park & Judd, 2005) และเมื่อบุคคลเกิดความลำเอียงระหว่างกลุ่มก็จะเริ่มมีการแบ่งแยกคนหรือกลุ่มอื่นๆ โดยความเชื่อเหมารวม เจตคติรังเกียจกลุ่มก็จะปรากฏเมื่อต้องมีการประเมินโดยการประเมินนั้นมาจากพื้นฐานที่รังเกียจ ไม่ชอบ ดูถูก หรือกดขี่อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งยังจำแนกออกเป็นเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดและเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง ดังนี้

1.1.1 เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด (explicit prejudice) คือ อารมณ์ ความคิดความรู้สึกในทางไม่ชอบ รังเกียจ โดยเป็นการประเมินที่มีการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดถี่ถ้วน อยู่ภายใต้การควบคุมของจิตสำนึกของบุคคล รู้ตัว และแสดงออกมา (Oskamp & Schultz, 2005)

1.1.2 เจตคติแบบแอบแฝง (implicit prejudice) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากการสังเกตและพัฒนามาจากแนวคิดของ Devine (1989) ซึ่งพัฒนามาจากสัญชาตญาณ ที่เกิดขึ้นในแบบอัตโนมัติ เป็นความชอบ/ไม่ชอบที่ปราศจากการรู้ตัว ไม่มีเจตนา ไม่ได้มีความตั้งใจจากบุคคล ไม่ได้มีการครุ่นคิดมาก่อน การศึกษาทางจิตวิทยาสังคมแต่เดิมเน้นที่เจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มแบบเปิดเผย คือเกิดขึ้นภายใต้การควบคุมของบุคคล บุคคลมีการตระหนักรู้ตัว มีการคิดไตร่ตรองพิจารณาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มแบบแอบแฝงเป็นการตอบสนองของอัตโนมิติที่ไม่ได้มีการคิด หรือไตร่ตรองไว้ก่อน อยู่ นอกเหนือการควบคุม ไม่ได้ตระหนักรู้ เป็นเจตคติที่แอบแฝงภายในตัวบุคคลที่ปกติแล้วไม่ได้แสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นได้อย่างเด่นชัด แต่อาจจะแสดงออกมาโดยที่บุคคลไม่รู้ตัวเป็นอัตโนมิติที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้มีการไตร่ตรองไว้ก่อน เมื่อเป็นดังนี้ทำให้ไม่สามารถวัดเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มแบบแอบแฝงโดยการรายงานตนเองได้ จึงมีการทดสอบโดยใช้การวัดเจตคติแบบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง (implicit association test: IAT) (Greenwald & Banaji, 1995) เป็นการตอบสนองของความเชื่อมโยงอัตโนมิติ ไม่ได้ตั้งใจตอบสนองต่อเป้าหมาย ซึ่งจะใกล้เคียงการตอบสนองของอัตโนมิติของร่างกาย เช่น การ กระพริบตา การหลบสายตา ที่แสดงออกมาโดยที่ไม่มีการไตร่ตรอง

ผู้วิจัยสรุปว่า การเกิดเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับ อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ชอบ รังเกียจ หรือดูถูกต่อคนหรือกลุ่มคนนอกกลุ่ม โดยเกิดมาจากพื้นฐานที่มีความคิดเหมารวม และอาจร้ายแรงไปถึงการมีพฤติกรรมไม่ว่าจะเป็นการใช้ วาจา ท่าทาง หรือวัจนภาษาที่แสดงออกถึงการดูถูก หรือพฤติกรรมร้ายแรงถึงขั้นมุ่งร้ายต่อคนนอกกลุ่มโดยการแสดงออกในรูปแบบทั้งที่เป็นแบบเปิดเผย และแบบแอบแฝงที่เกิดขึ้นภายในและแสดงออกแบบอัตโนมัติไม่ได้ตระหนักรู้ตัว

1.2 วิธีการวัดเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่ม

1.2.1 วิธีการวัดเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มแบบเด่นชัด (measurement of explicit prejudice)

การวัดเจตคติแบบเด่นชัดนิยมใช้แบบวัดแบบรายงานตนเอง (self-report) เป็นหลักเพื่อใช้ในการสอบถามถึงเจตคติหรือความคิดเห็นที่อยู่ภายใต้กระบวนการทางการรู้คิด ซึ่งมีรูปแบบการตอบสอง 2 ลักษณะคือ 1) การถามแบบปลายเปิด (open-ended questions) เป็นลักษณะที่ให้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ เช่น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อชาวผิวดำ แต่คำตอบอาจจะมีจำนวนมากและบางครั้งผู้ตอบอาจจะพลาดหัวข้อสำคัญไม่ได้ตอบและผู้ตอบส่วนใหญ่จะไม่ค่อยตอบแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิดนัก มักมีเพียง 4.6 % ที่ตอบ (Schuman & Presser, 1998) และ 2) การถามแบบปลายปิด (closed-ended questions) มีลักษณะที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบจากตัวเลือกที่ให้ทั้งตอบแบบเป็นความถี่ เช่นมีพฤติกรรมนั้นบ่อยแค่ไหน หรือจะเป็นการตอบแบบมีระดับในการตอบ (rating scale) ยกตัวอย่างเช่นคำถามว่า คุณมีความรู้สึกเช่นไรกับชาวผิวดำ? ตัวเลือกคำตอบก็อาจจะเป็นระดับคะแนนตั้งแต่ 1-7 โดย ที่ 1 (ไม่ชอบมากที่สุด) 7 (ชอบมากที่สุด) โดยมากแล้วการตอบแบบสอบถามสองแบบจะทำการสัมภาษณ์ผู้ตอบ การวัดแบบสอบถามโดยการรายงานตนเองนั้นก็มีประสิทธิภาพไม่แพ้การทดลองในห้องปฏิบัติการ หากเพียงแต่ต้องสร้างและใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ส่วนแรกในแบบสอบถามจะเป็นการสร้างความเข้าใจข้อความเพื่อการตอบที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด ในส่วนที่สองเป็นการรายงานตอบเกี่ยวกับพฤติกรรม ส่วนสุดท้ายของคำถามคือการ

ถามเกี่ยวกับเจตคติ และแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียต่างกัน ด้านเนื้อหาของแบบสอบถามเป็นส่วนสำคัญที่ผู้วิจัยควรคำนึงถึงเพราะต้องให้ผู้ตอบรายงานความคิดและเจตคติออกมาให้ตรงที่สุดในการตอบ ซึ่งจะได้ข้อมูลตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดมากที่สุดโดยข้อคำถามควรเป็นสิ่งที่ผู้ตอบสามารถตีความและเข้าใจง่ายไปในทางที่ต้องการวัดจริงๆ และผู้ตอบไม่ลำบากใจที่จะรายงานความคิดของตนเอง อีระพร อูวรรณโณ (2546) สรุปว่าการวัดเจตคติแบบเปิดเผยสามารถวัดได้จากวิธีต่างๆ เช่น มาตรวัดระยะห่างทางสังคมของโบการ์ด์ส (Bogardus' Social Distance Scale) มาตรอันตรภาคปรากฏเท่ากันของเธอร์สตันส์ (Thurstone's method of equal-appearing intervals) มาตรการรวมประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert's method of summated ratings) มาตรการรวมของกัตแมน (Guttman's cumulative scaling method) มาตรการจำแนกความหมายของออสกู๊ด (Osgood's semantic differential) เทคนิคการสื่อสารทางตรงแบบปลอม (bogus pipeline) มาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม (feeling thermometer) และมาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดที่เป็นที่นิยมและนำมาพัฒนาอย่างแพร่หลาย เช่น มาตรวัดเจตติรังเกียจเชื้อชาติคนผิวดำ (modern racism scale) ของ McConahay (1986)

ข้อจำกัด/ปัญหาที่เกิดจากการวัดเจตคติแบบเด่นชัด

Oskamp และ Schultz (2005) (อ้างถึงใน สุมาลัย พวงเกตุ, 2546) กล่าวถึงข้อจำกัดจากการวัดแบบเปิดเผย (explicit measures) ที่เกิดขึ้นได้ในแต่ละขั้นตอนของการวัดซึ่งในที่สุดแล้วก็จะลดความตรงและความน่าเชื่อถือของคำตอบที่ได้ปัญหาที่เกิดขึ้นบางครั้ง มาจากภาวะสันนิษฐานของเจตคติ (attitude construct) ปัญหาจากการตอบแบบทันทีทันใดแต่ไม่ได้ดึงข้อมูลมาจากเจตคติที่มาจากความจำและบางครั้งผู้ตอบไม่ได้พิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนตอบ บางครั้งเกิดจากการใช้คำในแบบสอบถามเจตคติ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามหากแต่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการแสดงออกทางการตอบหรือชุดของการตอบ (response sets) มีหลายลักษณะดังนี้

1. ผู้ตอบบางคนตอบแบบรายงานตนเองแบบไม่ให้ความใส่ใจ (carelessness) การได้คำตอบจากผู้ตอบลักษณะนี้จะเป็นคำตอบที่เปลี่ยนแปลงไม่คงที่และไม่สอดคล้องกันของช่วงเวลาต่างๆ ที่วัดเหตุการณ์เช่นนี้ทำให้มีความสอดคล้องภายในของการวัดลดลงและความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามมีความตรงต่ำลงการขาดการเอาใจใส่และขาดแรงจูงใจในการตอบสามารถแก้ไขได้ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ตอบและนักวิจัยเน้นย้ำถึงความสำคัญของงานวิจัยและตอบข้อสงสัยของผู้ตอบทั้งนี้สามารถทราบได้ว่าผู้ตอบคนใดไม่ให้ความใส่ใจในการตอบโดยสังเกตได้จากการเว้นข้อที่ไม่ตอบหลายข้อทุกข้อที่ตอบมีแนวโน้มเป็นคำตอบเดียวกันและตอบเป็นระบบ (เช่นตอบ 1 2 3 4 1 2 3 4 ไปเรื่อยๆ)

2. การวัดโดยตรงมีปัญหาเรื่องการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability concerns) ยกตัวอย่างเช่นผู้ตอบจะบรรยายว่าตนเองเป็นคนที่มีความคดโกงน้อยมากเทคนิคที่นำมาใช้เพื่อกำจัดปัญหานี้ได้แก่เลือกใช้ข้อกระทงที่ไม่มีความละเอียดอ่อนทางสังคมสร้างความเชื่อมั่นกับผู้ตอบว่าจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับไม่เปิดเผยนาม หรือระบุว่าคำตอบนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดหากแต่เป็นการวัดความคิดเห็นทั่วไปไม่ใช่ข้อเท็จจริงอาจใช้แบบวัดการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมวัดควบคู่ไปด้วยแล้วคัดแยกที่ได้คะแนนสูงจากการวัดนี้ออกจากการวิเคราะห์ทางสถิติ

3. การตอบในทิศทางเดียวกันหมดอย่างสุดโต่ง (extremity of responses)

การตอบคำตอบเดียวอย่างสุดโต่งนี้ส่วนมากเกิดขึ้นในการวัดแบบลิเคิร์ตที่มีคะแนนในช่วง -3 ถึง +3 คะแนนการตอบแบบสุดโต่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ตอบเลือกตอบเพียงคะแนนที่ +3 หรือ -3 อย่างเดียว การแก้ปัญหาอาจใช้การให้เลือกตอบเพียงสองตัวเลือกเช่นใช่ - ไม่ใช่ เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย

4. แนวโน้มที่จะตอบว่าเห็นด้วยไปหมด (acquiescence: yea-saying) โดยไม่ได้

พิจารณาเนื้อหาของคำถาม ผลการศึกษาพบว่า การตอบว่าเห็นด้วยทั้งหมดส่วนมากพบในผู้ตอบที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่ำ พบมากในกลุ่มผู้หญิงเด็กผู้ที่มีเชาวน์ปัญญาต่ำและผู้ตอบที่มาจากวัฒนธรรมแบบคตริวมหมู่ รวมทั้งในแบบสอบถามที่ยาก มีข้อความหลายข้อ หรือเป็นการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ การแก้ปัญหาที่พบลักษณะนี้สามารถทำได้โดยนำข้อกระทงจำนวนครึ่งหนึ่งของแบบสอบถามมากลับข้อกระทง (reverse the wording) และการบันทึกข้อมูล เช่นฉันชอบกินอาหารไทยอาจจะนำมากลับข้อกระทงเป็นอีกข้อ เช่นฉันไม่ชอบอาหารไทยจากนั้นก็นำคะแนนจากข้อนี้ไปกลับคะแนน (reverse coded) คะแนนที่ได้ทั้งสองข้อจึงจะสัมพันธ์กัน นอกจากนี้แล้วการออกแบบคำถามให้ยาวเกินไปหรือมีข้อกระทงที่สับสน ผู้ตอบอาจขาดแรงจูงใจที่จะคิดเกี่ยวกับข้อความ แต่ตอบว่าใช่ทันที ดังนั้นการออกแบบคำถามให้รัดกุมตรงไปตรงมาการกระตุ้นให้ผู้ตอบตอบอย่างซื่อสัตย์ และสร้างความเชื่อมั่นว่าข้อมูลจะเป็นความลับสิ่งเหล่านี้จึงสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยไม่ควรละเลย

1.2.2. วิธีการวัดแบบแอบแฝง (implicit measurement)

การวัดเจตคติจริงเกี่ยวข้องกับแบบแอบแฝง ได้แก่การวัดที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ได้ล่วงรู้ว่าการวัดนั้นเป็นการวัดเจตคติ ผู้เข้าร่วมวิจัยจึงตอบอย่างอัตโนมัติไปตามธรรมชาติที่แท้จริง และมีการควบคุมผลของการตอบในระดับต่ำ

การวัดเจตคติแบบแอบแฝงนี้เป็นพัฒนาการในการวัดทางจิตวิทยาสังคม ของนักจิตวิทยาที่ต้องการวัดเจตคติที่โดยไม่มีกรโกหกหรือแกล้งตอบจากผู้ตอบ เช่นการวัดด้วยการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง เนื่องจากการวัดเช่นนี้อยู่บนพื้นฐานของการเชื่อมโยงอัตโนมัติ บุคคลไม่มีความตระหนักรู้ จึงไม่สามารถไตร่ตรองหรือบิดเบือนคำตอบก่อนตอบ อย่างไรก็ตามการวัดเจตคติจริงเกี่ยวข้องกับทั้งแบบประเมินตนเองแบบเปิดเผย และแบบแอบแฝงมีทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน บางการศึกษาก็พบความสัมพันธ์กันของทั้งสองแบบสูง แต่บางการศึกษาก็พบว่าทั้งสองแบบไม่สัมพันธ์หรือสัมพันธ์กันน้อย (Nosek, Greenwald, & Banaji, 2005) ซึ่งกระบวนการในการวัดของทั้งสองแบบนี้แตกต่างกันทางจิตวิทยา โดยการวัดเจตคติจริงเกี่ยวข้องกับแบบเด่นชัด เช่น การมีเจตคติจริงเกี่ยวกับเชื้อชาติแบบรายงานตนเอง (racism) ก็จะมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกตัว การตระหนักรู้ และการตัดสินใจเกิดจากการใช้ความคิด ในขณะที่การวัดเจตคติจริงเกี่ยวข้องกับแบบแอบแฝงจะสัมพันธ์กับการใช้ระบบอัตโนมัติไม่ได้มาจากความตั้งใจตอบสนองต่อเป้าหมาย ซึ่งจะใกล้เคียงการตอบสนองอัตโนมัติของร่างกาย เช่น การกระพริบตา การหลบสายตา ที่แสดงออกมาโดยที่ไม่มีการไตร่ตรอง

ประเภทการวัดเจตคติแบบแอบแฝง

1. การวัดตัวบ่งชี้สรีระ (physiological measures)
2. การเติมคำที่ขาดหายในช่องว่าง (word stem competition)

3. ผลจากตัวอักษรในชื่อของตัวเอง (name- letter evaluation)
4. เทคนิคท่อต่อใจ (the bona fide pipeline)
5. การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง (implicit association test)

1. การวัดตัวบ่งชี้สรีระ (physiological measures) เป็นการวัดเจตคติโดยการประเมินลักษณะทางสรีระ คือ การที่ร่างกายตอบสนองต่อระบบประสาทอัตโนมัติ (the autonomic nervous system) เมื่อถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า เช่น วัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มต่อคนนอกกลุ่ม ไปกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองต่อระบบประสาทอัตโนมัติแสดงออกมาในรูปแบบของ อัตราการเต้นของหัวใจ (HR) ความดันโลหิต (blood pressure) อัตราการหายใจ การขยายของม่านตาเมื่อเจอสิ่งที่ชอบ การวัดกระแสไฟฟ้าที่ผิวหนัง เช่นการมีเหงื่อออกเมื่อมีการถูกกระตุ้นอารมณ์ เป็นต้น (Barlow, 2002) โดยค่าต่างๆ ที่แสดงเช่น มีอัตราการเต้นของหัวใจเร็วกว่าปกติ ความดันโลหิตสูง หรือรูม่านตาขยาย เป็นการบ่งบอกว่าร่างกายถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าที่ต้องการวัด แต่อย่างไรก็ตามการวัดตัวบ่งชี้สรีระนี้ก็ได้บ่งบอกความเข้มข้นของอารมณ์ ไม่บอกทิศทางของอารมณ์ว่าเป็นบวกหรือลบ หรืออาจจะเป็นการตอบสนองต่อสิ่งอื่นของสิ่งเร้าที่แปลกปลอมไม่คุ้นเคยแทนที่จะตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการวัด การวัดชนิดนี้จึงไม่ใช่การวัดเจตคติที่น่าเชื่อถือมากนัก

2. การเติมคำที่ขาดหายในช่องว่าง (word stem competition) เป็นการวัดหน่วยความจำของผู้ถูกทดลองของการวัดแบบแอบแฝงชนิดหนึ่ง ที่พัฒนามาจากแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบความทรงจำสำหรับผู้ป่วยที่สูญเสียความทรงจำหลังเกิดอุบัติเหตุทางสมอง โดยที่การทดสอบจะให้ตัวอักษรขึ้นต้นคำมา 3 คำและให้เติมอักษรที่เหลือจนกลายเป็นคำที่สมบูรณ์เพื่อกระตุ้นความจำ การใช้สมองในส่วนความจำจะลึกลงถึงตัวอักษรที่เหลือ โดยนักจิตวิทยาได้นำเอาหลักการนี้มาใช้ในการทดสอบเจตคติแบบแอบแฝง วิธีการทดสอบนั้นผู้ร่วมการทดลองจะไม่รู้ตัวว่าคำที่ถูกนำมาใช้ต้องไม่เคยเห็นมาก่อน ยกตัวอย่างคำว่า lettuce , pretty และ calorie ในลักษณะที่ผู้เข้าร่วมการทดลองไม่รู้ตัวว่าคำนี้จะเป็นคำว่าอะไรได้บ้าง ตัวอย่างที่ให้ผู้ร่วมการทดลอง คือ LET_ _ _ _ , PRE_ _ _ , CAL_ _ _ และให้ผู้ร่วมการทดลองเติมอักษรที่เหลือให้เป็นคำที่มาจากความคิดแรกที่นึกถึงให้เป็นคำที่สมบูรณ์ นักวิจัยมักใช้การทดสอบการเติมคำที่ขาดหายในช่องว่างในการทดสอบผลที่เกิดจากความทรงจำแบบแอบแฝงที่ได้รับมาจากสิ่งเร้าที่ต้องการวัด เช่น เมื่อให้ผู้ร่วมการทดลองดูสิ่งเร้าเป็นวิดีโอและให้ทำแบบทดสอบการเติมคำที่ขาดหายในช่องว่าง ส่วนมาก 20 คำและผลก็คือสิ่งที่ผู้ร่วมการทดลองระลึกถึงมาจากคำหรือสิ่งที่ผู้วิจัยเสียม หรือมาจากคำที่มาจากแหล่งอื่น หากเมื่อผู้ร่วมการทดลองนึกถึงคำที่มาจากการเสียมก็แสดงว่าสิ่งที่ต้องการวัดไปกระตุ้นสมองส่วนจำที่มาจากการเสียม แต่หากผู้ร่วมการทดลองนึกถึงคำอื่นที่ไม่ได้มาจากการเสียมแสดงว่ามาจากสมองส่วนความทรงจำที่อาจเป็นเจตคติหรือความคิดที่เป็นอัตโนมัติของผู้ตอบเป็นต้น ก็เป็นการวัดแบบแอบแฝงอีกรูปแบบหนึ่ง

3. ผลจากตัวอักษรในชื่อของตน (name- letter effect) Nuttin (1987) พบว่าบุคคลที่มีแนวโน้มที่จะชอบชื่อและชื่อย่อของตัวเอง และจะชอบตัวอักษรในชื่อมากกว่าตัวอักษรอื่นๆ ผลจากตัวอักษรในชื่อของตัวเอง เป็นการวัดแบบแอบแฝงอีกชนิดหนึ่งที่ตัวอักษรในชื่อเป็นหนึ่งในมาตรฐานที่ใช้ในการวัดความนับถือตนเองแบบแอบแฝงที่เกิดขึ้นในจิตใต้สำนึก เพราะหมายถึงบุคคล

มีความคิดที่ว่าแต่ละตัวอักษรที่ชอบมักเป็นชื่อของตัวเองและจะเลือกตัวอักษรเหล่านี้ในการอธิบายสิ่งต่างๆ เช่น คนที่ชื่อขึ้นต้นด้วย T ก็มักจะชอบอักษรตัว T และเขาอาจจะเลือกใช้รถยนต์จากยี่ห้อ TOYOTA ในขณะที่คนที่ชื่อขึ้นต้นด้วยตัว J ก็มักจะชอบอักษรตัว J และ เลือกใช้รถยนต์จาก Jaguars มากกว่า TOYOTA เป็นต้นเป็นการวัดแบบแอบแฝงที่ผู้ร่วมการทดลองไม่ได้รู้ตัว นักวิจัยจึงนำหลักการนี้เพื่อวัดเจตคติต่อสิ่งต่างๆ โดยใช้เทคนิคผลจากตัวอักษรในชื่อของตัวเองมาใช้ วิธีก็ให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินตัวอักษร และให้คะแนนโดยที่มากที่สุด 9 ไปน้อยสุด 1 เพื่อดูว่าตัวอักษรที่ผู้ร่วมการทดลองให้คะแนนมากที่สุดเกี่ยวข้องกับชื่อของตัวเองหรือไม่ คะแนนที่ได้จัดเป็นการทดสอบการเห็นคุณค่าของตนเองแบบแอบแฝง

4. เทคนิคท่อต่อใจ (the bona fide pipeline) เป็นการวัดเจตคติแบบแอบแฝงโดยที่ผู้ร่วมการทดลองจะเชื่อมโยงความคิดจริงกับสิ่งที่ถูกเสียม หลักการและวิธีการวัดได้แก่การให้ผู้ร่วมการทดลองดูรูปภาพคน (ผิวขาว/ดำ) ตามด้วยคำคุณศัพท์ (ทางบวก/ทางลบ) และสุดท้ายให้ประเมินคำคุณศัพท์ว่า (ดี/เลว) ขั้นตอนที่ทดสอบนี้เป็นการเสียมด้วยภาพของคนขาวหรือคนดำ ถ้าภาพคนดำมีความเชื่อมโยงกับการประเมินทางลบในความทรงจำอยู่แล้ว การเชื่อมโยงระหว่างภาพคนดำกับคำคุณศัพท์ทางลบจะถูกประเมินไปในทางลบได้เร็วกว่าทางบวก นั้นแสดงว่าบุคคลมีเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อคนผิวดำ (Fazio, Jackson, Dunton, & Williams, 1995) จากหลักการนี้ก็มีการนำมาพัฒนาเป็นการวัดการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างเช่น การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง (implicit association test)

5. การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง

การศึกษาของ Greenwald และคณะ (1995)ได้ทำการศึกษาและทดลองภายใต้กรอบแนวคิดเรื่อง การรู้คิดแบบแอบแฝง (implicit social cognition) ช่วงแรกของการทดสอบนั้นพวกเขาวัดกระบวนการกระตุ้นของภาพในความคิดที่เชื่อมโยงกับความเป็นชายและหญิงก่อน และได้มีการพัฒนาในเวลาต่อมา ซึ่งการศึกษาเจตคติแบบแอบแฝง เป็นการนำแนวคิดเรื่อง 1. การกระตุ้นอย่างอัตโนมัติ (automatic activation) 2. แนวคิดเรื่องการเชื่อมโยง (association concepts) และ 3. มิติแห่งการประเมิน (evaluative dimension) ต่อมา Greenwald, McGhee, และ Schwartz (1998) ได้พัฒนาเป็นการวัดระดับความเข้มข้นของระดับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเป้าหมาย (target concept) กับลักษณะด้วยการพิจารณาช่วงเวลาให้ผู้ตอบสนองจากสองรูปแบบ นั่นคือ เป้าหมายที่ต้องการวัดกับลักษณะทางบวก และเป้าหมายที่ต้องการวัดกับลักษณะทางลบ ถ้าผู้ตอบสามารถตอบในเงื่อนไขใดรวดเร็วกว่าอีกเงื่อนไขหนึ่งนั้นแสดงว่าผู้ตอบมีการเชื่อมโยงตามชุดความคิด และจากนั้นได้มีการเผยแพร่แนวคิดและวิธีการดังกล่าวแพร่หลายออกไปเป็นที่สนใจของนักจิตวิทยาอย่างมาก โดยพวกเขาได้สร้างแบบทดสอบขึ้นทางเว็บไซต์ www.implicit.harvard.edu ซึ่งมีผู้สนใจเข้าไปทำแบบทดสอบดังกล่าวมากมายหลายล้านคน ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

Nosek และคณะ (2005) อธิบายว่าการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงเป็นการวัดการเชื่อมโยงภายในที่เกิดขึ้นเหมือนปฏิกิริยาการตอบสนองทางพฤติกรรม เมื่อสิ่งเร้าที่เป็นเป้าหมายจับคู่กับภาพ สัญลักษณ์หรือคำที่มีความหมายทางบวกหรือทางลบ โดยหลักการคือ ถ้าคนมีเจตคติรังเกียจกลุ่มไปในทางบวกต่อเป้าหมาย เมื่อให้ตอบสนองต่อเป้าหมาย (ที่เป็นภาพ หรือคำ) กับคำที่มีความหมายทางบวกด้วยวิธีเดียวกัน คนจะตอบสนองได้ง่ายและเร็วกว่าถูกต้องกว่า เมื่อให้ตอบสนอง

ต่อเป้าหมายที่มีความหมายทางลบ ในทางตรงกันข้าม ถ้าคนมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มไปในทางลบต่อเป้าหมาย เมื่อให้ตอบสนองต่อเป้าหมายกับค่าทางลบก็จะสามารถตอบสนองได้ง่ายและเร็วกว่าการตอบสนองต่อเป้าหมายกับค่าทางบวก

เริ่มแรกการวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝงจะมีการวัดอยู่ 5 รอบ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1 (ซึ่งในรอบที่ 3 และ 5 คือรอบที่ใช้ในการคำนวณคะแนนเจตคติ)

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการเรียนรู้มิติของหมวดหมู่

ขั้นตอนนี้จะเป็นการให้ผู้เข้าร่วมการทดลองแยกหมวดหมู่ของคำปรากฏขึ้นกลางจอคอมพิวเตอร์ ซึ่งประกอบไปด้วย คำสองหมวดหมู่ที่แตกต่างกัน (เช่น หน้าของคนหนุ่มสาว ก็จะมีใบหน้าแสดงของคนหนุ่มสาวที่แตกต่างกันไปหลากหลายหน้า และในหมู่ผู้สูงอายุ ก็จะมีใบหน้าของผู้สูงอายุหลากหลายเช่นกัน) จะปรากฏคำที่ระบุเช่น ผู้สูงอายุมุมด้านซ้าย คนหนุ่มสาวที่มุมด้านขวา แล้วหากมีหน้าผู้สูงอายุปรากฏกลางจอก็กดแป้นคีย์บอร์ด ที่อักษร D ด้านซ้ายมือ หน้าคนหนุ่มปรากฏกลางจอก็กดแป้นคีย์บอร์ดที่อักษร K ด้านขวามือผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ในขั้นตอนนี้ 20 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการเรียนรู้มิติของลักษณะ

ขั้นตอนนี้คล้ายกับขั้นตอนที่ 1 แต่เปลี่ยนเป็นหมวดหมู่ของคำคุณศัพท์ต่างๆ คือผู้ร่วมการทดลองจะต้องจัด 2 หมวดหมู่หลักคือ หมวดหมู่ของคำ คำที่ฟังประสงค์ และหมู่คำที่ไม่น่าฟังประสงค์ หากคำที่เห็นปรากฏกลางจอคอมพิวเตอร์เป็นคำที่อยู่ในหมวดหมู่ของคำที่ฟังประสงค์ เช่น เยี่ยม สวยงาม ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ หากเห็นคำที่ไม่ฟังประสงค์ เช่น แย่ หยาบคาย ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ ผู้ร่วมการทดลองจะต้องจับคู่จัดหมวดหมู่ในขั้นตอนนี้ 20 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 แสดงการจับคู่ที่ 1

ในขั้นตอนนี้ 3 เป็นการจัดหมวดหมู่ของสองประเภทจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มารวมกันเป็น 1 ชั้น เมื่อผู้ร่วมการทดลองเห็นใบหน้าคนหนุ่มสาว และหมวดหมู่ของของคำที่ฟังประสงค์ ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ หากเห็นหน้าที่เป็นผู้สูงอายุ และหมวดหมู่ของของคำที่ฟังไม่ประสงค์ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือผู้ร่วมการทดลองจะได้ฝึกจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่รวมนี้ 20 ครั้ง และครั้งต่อมาจะต้องจับคู่เพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบจริง 40 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนของการเรียนรู้การเปลี่ยนข้างของหมวดหมู่

ในขั้นตอนนี้ 4 ผู้ร่วมการทดลองทำซ้ำอีกครั้งเหมือนกับขั้นตอนที่ 1 แต่ต้องจัดหมวดหมู่ของคนหนุ่มสาวและผู้สูงอายุได้สลับตำแหน่งกัน ซึ่งผู้ร่วมการทดลองจะต้องจับคู่ของแต่ละหมวดหมู่อีกครั้ง (หากเป็นคนหนุ่มสาว กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ หากเป็นผู้สูงอายุ กดแป้นอักษร D ทางด้านซ้ายมือ) ในขั้นตอนนี้ผู้ร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ 20 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 5 แสดงการจับคู่ที่ 2

ขั้นตอนนี้เป็นการจัดประเภทของคนหนุ่มสาว/ ผู้สูงอายุ และคำที่ฟังประสงค์/ คำที่ไม่ฟังประสงค์มารวมกันเป็น 1 ชั้น (คล้ายขั้นตอนที่ 3) แต่ให้วางตำแหน่งใหม่ตามขั้นตอนที่ 4 ผู้ร่วมการทดลองจะได้ฝึกจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่รวมนี้ 20 ครั้งและครั้งต่อมาจะต้องจับคู่เพื่อใช้เป็นคะแนนจริง 40 ครั้ง ภาพจำลองของสิ่งเร้าบนหน้าจอคอมพิวเตอร์แสดงไว้ในภาพที่ 1

ตารางที่ 1

ลำดับขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง

ขั้นตอน	กตแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ	กตแป้นอักษร K ด้านขวามือ	รอบของการทดสอบ
1	คนหนุ่มสาว	ผู้สูงอายุ	20
2	คำที่ฟังประสงค์	คำที่ไม่ฟังประสงค์	20
3	คนหนุ่มสาว/คำที่ฟังประสงค์	ผู้สูงอายุ/คำที่ไม่ฟังประสงค์	ฝึก 20 ทดลองจริง 40
4	ผู้สูงอายุ	คนหนุ่มสาว	20
5	ผู้สูงอายุ/คำที่ฟังประสงค์	คนหนุ่มสาว/คำที่ไม่ฟัง ประสงค์	ฝึก 20 ทดลองจริง 40

วิธีการคำนวณคะแนนที่ได้จากการวัด คือ นำผลที่ได้จากการวัด นำเวลาเฉลี่ยที่ผู้เข้าร่วมการทดลองใช้ในการตอบสนองในขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 5 มาเปรียบเทียบกับ ในที่นี้ใช้เวลาขั้นตอนที่ 5 ตั้งลบด้วยเวลาขั้นตอนที่ 3

เวลาของขั้นตอนที่ 5 (คนหนุ่มสาวกับคำที่ไม่ฟังประสงค์ และผู้สูงอายุกับคำที่ฟังประสงค์)

ลบด้วย

เวลาของขั้นตอนที่ 3 (คนหนุ่มสาวกับคำที่ฟังประสงค์ และผู้สูงอายุกับคำที่ไม่ฟังประสงค์)

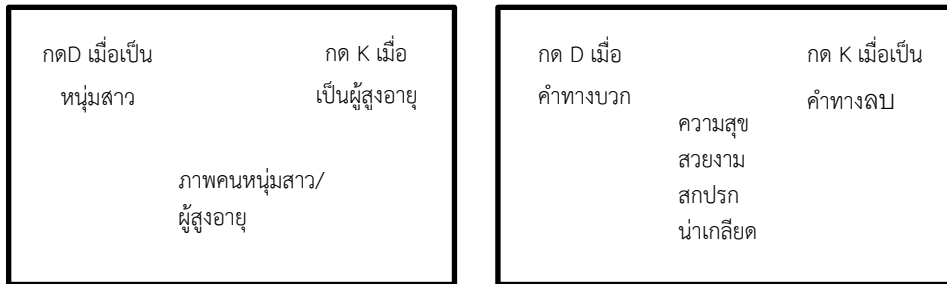
ผลลัพธ์ คือ ขนาดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงแอบแฝง (IAT effect)

หากผู้เข้าร่วมการทดลองใช้เวลาในการตอบสนองในขั้นตอนที่ 3 น้อยกว่าขั้นตอนที่ 5 ผู้เข้าร่วมการทดลองก็จะมีคะแนนเป็นบวก แสดงว่าผู้เข้าร่วมการทดลองมีการเชื่อมโยงหนุ่มสาวกับคำที่ฟังประสงค์ผู้สูงอายุกับคำที่ไม่ฟังประสงค์ ได้เร็วกว่าในการเชื่อมโยงที่เป็นตรงกันข้าม ยิ่งใช้เวลาในการตอบสนองในขั้นที่ 3 เร็วกว่าขั้นที่ 5 มากเท่าไร ก็หมายความว่าผู้เข้าร่วมการทดลองมีเจตคติทางบวกต่อคนหนุ่มสาวมากกว่าผู้สูงอายุเข้มข้นมากเท่านั้นในทางตรงกันข้ามหากผู้ร่วมการทดลองใช้เวลาในการตอบสนองในขั้นตอนที่ 5 น้อยกว่าขั้นตอนที่ 3 ผู้ร่วมการทดลองก็จะมีผลคะแนนเป็นลบ แสดงว่าผู้ร่วมการทดลองเชื่อมโยงคนหนุ่มสาวเข้ากับคำที่ไม่ฟังประสงค์ และผู้สูงอายุเข้ากับคำที่ฟังประสงค์ได้เร็วกว่าการเชื่อมโยงในทิศทางตรงกันข้าม ยิ่งใช้เวลาในขั้นตอนที่ 5 น้อยกว่าขั้นตอนที่ 3 เท่าใดก็หมายความว่าผู้ร่วมการทดลองมีเจตคติทางบวกต่อผู้สูงอายุมากกว่าคนหนุ่มสาวเข้มข้นมากเท่านั้น

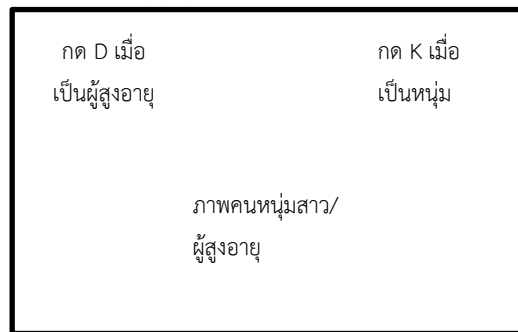
หลังการทดสอบใช้แบบวัดเจตคติแบบแอบแฝงในแบบ 5 รอบ Greenwal, Nosek, และ Bannaji (2003) ได้พัฒนาวิธีการคำนวณการเชื่อมโยงโดยการคำนวณใหม่ที่มีเพิ่มรอบมาอีก 2 รอบ จนกลายเป็น 7 รอบ แล้วนำเอาคะแนนการทดสอบในรอบที่ 3, 4, 6 และ 7 มาคำนวณด้วย สูตรกระบวนการคำนวณขนาดอิทธิพลความเข้มข้นของการเชื่อมโยงแอบแฝง (D scoring algorithm) ที่เสนอใหม่ดังนี้

1. ตัดการทดสอบในครั้งที่ใช้เวลาในการตอบสนองในแต่ละรอบมากกว่า 10,000 มิลลิวินาทีออก
2. ตัดผู้เข้าร่วมการทดลองที่มีคะแนนความเร็วของการตอบสนองน้อยกว่า 300 มิลลิวินาทีมากกว่า 10% ของการตอบสนองทั้งหมดออกจากการวิเคราะห์
3. คำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทุกรอบในชั้นที่ 3,6,4 และ 7
4. คำนวณค่าเฉลี่ยของเวลาที่ใช้ตอบสนองของรอบที่ 3, 6, 4 และ 7
5. นำเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการตอบสนองต่อรอบที่ 6 ลบด้วย เวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการตอบสนองต่อรอบที่ 3 และนำเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการตอบสนองต่อรอบที่ 7 ลบด้วยเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการตอบสนองต่อรอบที่ 4 ทำให้ได้ผลลัพธ์ คือ ขนาดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงของรอบฝึกและรอบทดสอบจริง
6. จากนั้นนำค่าผลต่างของรอบฝึกหัด มาหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรอบฝึกหัด เป็นคะแนน D1 และรอบทดสอบจริงหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรอบทดสอบจริง เป็นคะแนน D2
7. นำคะแนน D1 และ D2 มาหาค่าเฉลี่ย จะทำให้ขนาดอิทธิพลความเข้มข้นการเชื่อมโยง แอบแฝง ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วง -2 ถึง 2 คะแนนที่เป็นบวกหรือลบบอกถึงทิศทางของการเชื่อมโยงต่อเป้าหมายของการวัด ถ้า $D=0$ คือไม่มีการเชื่อมโยง

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นที่ 1, 2

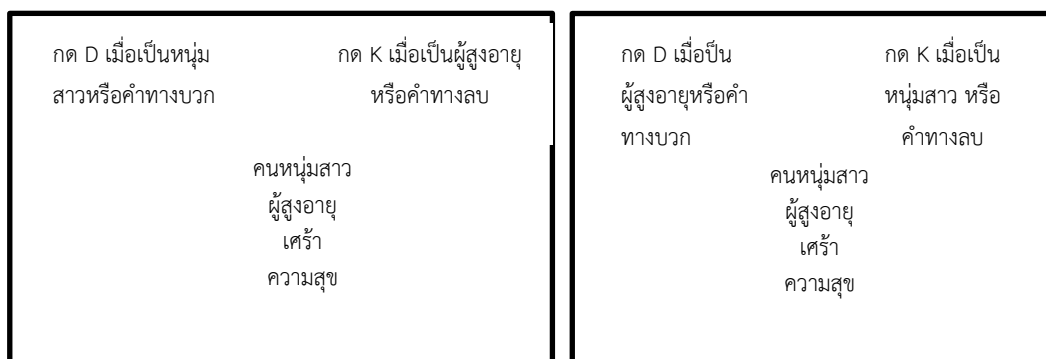

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นที่ 4 งานแยกประเภทหมวดหมู่ที่สลับตำแหน่ง

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นที่ 3 และ 5

การจับคู่หมวดหมู่กับสิ่งที่สอดคล้องกัน (เช่น คนหนุ่มสาวกับความสวยงาม) การจับคู่หมวดหมู่กับสิ่งที่ไม่สอดคล้องกัน (เช่น ผู้สูงอายุกับความสวยงาม)

ภาพที่ 1 จำลองหน้าคอมพิวเตอร์ การวัดการเชื่อมโยงแอบแฝง

Greenwald, Nosek, และ Sriram (2006) ได้วิเคราะห์และเสนอการแปลความหมาย ค่า D ซึ่งอยู่ระหว่าง -2 และ $+2$ ดังนี้

- $D < 0.15$ ไม่มีการเชื่อมโยงแอบแฝง
- $D = 0.16 - 0.34$ มีการเชื่อมโยงแอบแฝงน้อย
- $D = 0.35 - 0.64$ มีการเชื่อมโยงแอบแฝงปานกลาง
- $D > 0.65$ มีการเชื่อมโยงแอบแฝงมาก

โดยผู้วิจัยกำหนดทิศทางในการแปลความหมาย (บวก/ลบ) ของคะแนนในงานวิจัยนี้ ดังนี้

1. ค่า D เป็นบวก คือผู้ตอบสามารถเชื่อมโยงชื่อคนกัมพูชากับคำทางลบ หมายถึงมีเจตคติรังเกียจชาวกัมพูชา
2. ค่า D เป็นลบ คือผู้ตอบสามารถเชื่อมโยงชื่อคนไทยกับคำทางลบได้ดีกว่าชื่อคนคนไทยกับคำทางบวกหมายถึงมีเจตคติรังเกียจชาวไทย

การพัฒนาการคิดคะแนนดังกล่าวเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และลดปัญหาที่เกิดขึ้น

(Lane, Banaji, Nosek, & Greenwald, 2007)

1. เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นของการเชื่อมโยงภายในและการตอบสนอง โดยเฉลี่ยภายในของแต่ละบุคคล
2. เพิ่มประสิทธิภาพของการจัดเรียงลำดับของ บล็อกก่อน-หลัง
3. แก้ปัญหาสำหรับผู้ที่เคยตอบแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงมาก่อน ลดกระบวนการเรียนรู้ของผู้ตอบ
4. แก้ปัญหาความน่าเชื่อถือของการวัด (ความสอดคล้องภายใน)
5. เพิ่มสหสัมพันธ์ของการวัดแบบแอบแฝงและแบบเด่นชัด

5.1 การตรวจสอบความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือ

ความเที่ยง (reliability) จากการทดสอบความเที่ยงจากงานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 50 งานวิจัยที่ใช้การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงโดยเฉลี่ยแล้วพบว่า มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .78 จากวิธีการหาค่าความเที่ยงแบบการทดสอบแบบแบ่งครึ่ง (split-half reliability) (Cunningham, Preacher, & Banaji, 2001) ส่วนความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ซึ่งได้จากการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่า D_A ที่ได้จากการนำค่าเฉลี่ยของรอบที่ 6 มาลบกับค่าเฉลี่ยของรอบที่ 3 มาหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า D_B ที่ได้จากการนำค่าเฉลี่ยของรอบที่ 7 มาลบกับค่าเฉลี่ยของรอบที่ 4 มาหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือเป็นการนำค่าการเชื่อมโยงขึ้นฝึกมาเปรียบเทียบกับขั้นทดสอบจริง (Nosek, et al. 2005) พบว่าค่าอยู่ที่ .79 (Hofmann, Gawronski, Gschwendner, Le, & Schmitt, 2005) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ต่อมามีการพัฒนาการวัดเจตคติแบบแอบแฝงค่าความเที่ยงโดยวิธีการทดสอบซ้ำ (test-retest) จำนวน 20 การวิจัย พบค่าความเที่ยงอยู่ที่ระหว่าง 0.25 ถึง 0.69 โดยเฉลี่ยที่ .50 ถือว่าค่าความเที่ยงของเครื่องมืออยู่ในเกณฑ์ปานกลางนั้นแสดงว่าเครื่องมือชนิดนี้มีความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ดี หมายความว่าเครื่องมือนี้มีระดับความคงที่ในการวัดมาก ถ้านำเครื่องมืออื่นไปวัดซ้ำจะได้ค่าความแตกต่างของการวัดซ้ำน้อย

ความตรง (validity) ในเรื่องของการทดสอบความตรงในเครื่องมือก็มีการทดสอบด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1. ใช้วิธีทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว (known group) เป็นการทดสอบความตรงของมาตรโดยการหาความสัมพันธ์ของกลุ่มที่ทราบลักษณะอยู่แล้วสองกลุ่ม คือแบ่งเป็นกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ ยกตัวอย่างเช่นเจตคติต่อคณิตศาสตร์ ก็ทดสอบกับกลุ่มที่ทราบลักษณะว่ามีความเชี่ยวชาญและชอบคณิตศาสตร์เป็นกลุ่มสูงและกลุ่มที่ไม่ชอบไม่มีความเชี่ยวชาญเป็นกลุ่มต่ำ แล้วทำการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงหาความสัมพันธ์ทั้งสองกลุ่มเปรียบเทียบกัน Greenwald และ Nosek (2001) ได้วิจัย 12 การศึกษากับกลุ่มที่มีความหลากหลายเช่น กลุ่มมังสวิรัตกับผู้บริโภคนเนื้อสัตว์ กลุ่มคนสูบบุหรี่กับไม่สูบบุหรี่ กลุ่มรักร่วมเพศกับกลุ่มเพศปกติ กลุ่มกลัวงูกับกลุ่มกลัวแมงมุม กลุ่มเยอรมันตะวันออกกับเยอรมันตะวันตก เป็นต้น

2. ใช้วิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดเจตคติแบบเด่นชัด กับการวัดเจตคติแบบแอบแฝง การวัดเจตคติด้วยการเชื่อมโยงแอบแฝงนี้มีความแตกต่างกับการประเมินด้วยแบบรายงานตนเองของการวัดเจตคติแบบเด่นชัด เพราะการวัดเจตคติแบบแอบแฝงเป็นรูปแบบการวัดการตอบสนองทางการรู้คิดที่แอบแฝง (implicit cognition) มากกว่าการวัดแบบเฉพาะเจาะจงแบบการวัดรายงานตนเอง ไม่ว่าจะเป็มาตรวัดเจตคติจริงก็ยจเชื่อชาติสมัยใหม่ (McConahay, 1986) หรือ แบบรายงานตนเองของ Rosenberg (1989) การอภิวิเคราะห์จาก 126 งานวิจัยพบว่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง $r = -.25$ ถึง $r = .60$ ขณะที่เมื่อคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างการวัดเจตคติแบบแอบแฝงกับการวัดเจตคติแบบเปิดเผยอยู่ที่ .19 (Hofmann et al., 2005) ซึ่งถือว่ามีสัมพันธ์กันไม่มากนัก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างการวัดแบบแอบแฝงและแบบรายงานตนเองจากการประเมินผ่านเว็บไซต์ IAT ของ Greenwald พบว่าค่าความสัมพันธ์อยู่ที่ระหว่าง $r = .13$ ถึง $r = .75$ ต่อมา Greenwald และ คณะ (2003) รายงานค่าความสัมพันธ์ระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงกับแบบรายงานตนเองจากการทดสอบกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ (6811 และ 10537 คน) พบว่าค่าความสัมพันธ์ของเจตคติต่ออายุ แบบเชื่อมโยงแอบแฝง และแบบรายงานตนเองต่ำที่สุดอยู่ที่ .23 แต่เจตคติจริงก็ยจกลุ่มต่อคนนอกกลุ่ม (จากจำนวนกลุ่มหลากหลายกว่า 2000 กลุ่ม) ได้ความสัมพันธ์ของแบบเชื่อมโยงแอบแฝง และแบบรายงานตนเองสูงที่ .86 จากผลทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า ค่าความสัมพันธ์ของทั้งแบบเชื่อมโยงแอบแฝงและแบบรายงานตนเองมีความแตกต่างในหลายๆ การวิจัยมีทั้งระดับ ต่ำ ปานกลาง จนถึงสูง

3. วิธีหาความตรงเชิงทำนายของ IAT จากการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเจตคติจริงก็ยจกลุ่มและความเชื่อเหมารวม ในการศึกษาแรกของ McConnell และ Leibold (2001) พวกเขาทำนายพฤติกรรมรังเกียจกลุ่มด้วยการวัดเจตคติแบบแอบแฝงของคนผิวขาวต่อชาวแอฟริกัน-อเมริกัน และพบว่าเจตคติแบบแอบแฝงสามารถทำนายพฤติกรรมอวัจนภาษาหลายอย่างต่อกลุ่มชาวแอฟริกัน-อเมริกัน และยังมีอีกหลายการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าการวัดเจตคติแบบแอบแฝงสามารถทำนายเจตคติจริงก็ยจกลุ่ม และการจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวม แสดงค่าเฉลี่ยอิทธิพลการทำนาย $r = .25$ มี 95% ของความเชื่อมั่นอยู่ที่ $\pm .06$ (Poehlman, Uhlmann, Greenwald, & Bannaji, 2005) หมายถึง การวัดเจตคติแบบเชื่อมโยงแอบแฝงนี้สามารถทำนายพฤติกรรมการรังเกียจกลุ่มได้ตามสมมติฐานได้ถึง 95% ถือว่าสามารถทำนายได้มาก แสดงว่าเครื่องมือชนิดนี้ (การเชื่อมโยงแอบแฝงเจตคติจริงก็ยจกลุ่ม) สามารถวัดและทำนายพฤติกรรมการกีดกันกลุ่มได้

5.2 ข้อจำกัดและข้อสังเกตเกี่ยวกับการวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง การวัดเจตคติแบบแอบแฝงด้วยการวัดการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงนั้นเป็นที่รู้จักและนิยมแพร่หลายในงานวิจัยทางจิตวิทยา อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อคำถามที่ยังมีความสงสัยในวิธีการและเทคนิคการวัดภายใต้การเชื่อมโยงแบบแอบแฝง โดย Gawronski, Geschke, และ Banse (2003) ได้รวบรวมและสรุปจากข้อสงสัยจากหลากหลายคำถามที่ยังเป็นที่กล่าวถึงดังต่อไปนี้

คำถามที่ 1 การวัดเจตคติแบบแอบแฝงนี้เป็นการวัดภายใต้ความไม่รู้สึกรู้สีกตัวหรือไม่ กฎพื้นฐานของการวัดการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง คือ การวัดการประเมินโดยปราศจากความรู้อิสระตัวไม่ได้ตั้งใจตอบนั้นแท้จริงแล้วเป็นเช่นนั้นหรือไม่

คำถามที่ 2 การวัดเจตคติแบบแอบแฝงแก้ปัญหาการตอบตามความคาดหวังทางสังคมเพื่อให้ตนเองดูดีขึ้นหรือไม่ ซึ่งการตอบแบบตามความคาดหวังของสังคมเป็นปัญหาของการวัดแบบรายงานตนเอง แต่การวัดแบบแอบแฝงนี้ช่วยแก้ปัญหานั้นได้โดยที่บุคคลไม่ได้รับรางวัลในการตอบหรือไม่

คำถามที่ 3 การวัดเจตคติแบบแอบแฝงป้องกันการโกหกของผู้ร่วมการทดลองในการตอบหรือไม่ เพราะการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงนั้นผู้ร่วมการทดลองไม่ได้ตระหนักรู้หรือคิดคำตอบได้เหมือนแบบรายงานตนเองที่ผู้ตอบสามารถโกหกได้

คำถามที่ 4 การวัดเจตคติแบบแอบแฝงสามารถใช้เพื่อตรวจสอบการโกหกได้จริงหรือไม่ จากงานวิจัยไม่สามารถสรุปได้ว่าการวัดเจตคติแบบแอบแฝงสามารถตรวจสอบการโกหกได้ทุกกรณี

คำถามที่ 5 การวัดเจตคติแบบแอบแฝงสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนหรือเจตคติที่แท้จริงได้จริงหรือไม่ การที่บุคคลจะแสดงออกถึงความเป็นตัวตนที่แท้จริงจะมีความตั้งใจ และสิ่งที่ควบคุมได้ เช่น สามารถควบคุมความคิดของตนเองได้ แต่ในขณะที่การวัดแบบแอบแฝงจะถูกวัดในรูปแบบของการไม่ตระหนักรู้ตัวของบุคคลซึ่งมาจากการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงเป็นอัตโนมัติ จึงยังเป็นคำถามที่ไม่สามารถตอบได้กระจ่างว่าแท้จริงแล้วการวัดแบบแอบแฝงนี้สามารถสะท้อนความเป็นตัวตนจริงๆของผู้ตอบมากน้อยเพียงใด

คำถามที่ 6 การวัดเจตคติแบบแอบแฝงเป็นการสะท้อนประสบการณ์ในการขัดเกลาทางสังคมที่มีมาก่อนหน้าหรือไม่ จากการศึกษาหลายงานวิจัยทดสอบว่าการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง นั้นเป็นการเชื่อมโยงโดยนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับทางสังคมมาเป็นแหล่งข้อมูลในการเชื่อมโยงต่อเป้าหมายที่วัด เช่น การวัดเจตคติต่อคนสูบบุหรี่ คนน้ำหนักเกิน หรือเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อเชื้อชาติ ซึ่งผู้ร่วมการทดลองได้นำเอาการขัดเกลาทางสังคมเข้ามาเป็นข้อมูล เกิดเป็นเชื่อมโยงแบบแอบแฝงต่อเป้าหมายที่ต้องการวัด

คำถามที่ 7 การวัดเจตคติแบบแอบแฝงเป็นการวัดการที่มีการเชื่อมโยงแท้จริงหรือไม่ เป้าหมายของการวัดการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงก็คือการวัดการเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นระหว่างเจตคติกับเป้าหมายซึ่งได้มีงานวิจัยหลายงานที่แสดงให้เห็นว่าการวัดการวัดเจตคติแบบแอบแฝงนั้นเป็นการเชื่อมโยงเป้าหมายที่วัดกับเจตคติที่แท้จริงของผู้ร่วมการทดลองจริง

คำถามที่ 8 การวัดเจตคติแบบแอบแฝงเป็นการวัดการเชื่อมโยงที่เกิดจากวัฒนธรรมด้วยหรือไม่ การหาคำตอบนักวิจัยก็ยังพบว่าการเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นในการตอบของผู้ร่วมการทดลองนั้นไม่สามารถแยกแยะได้ว่าการตอบเป็นการตอบที่มาจากปัจเจกบุคคลทั้งหมดหรือไม่เพราะผู้คนที่ต่าง

เรียนรู้วัฒนธรรม ธรรมเนียมต่างๆจากสังคมด้วยจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าการเชื่อมโยงนั้นมาจากบุคคลเพียงอย่างเดียว

คำถามที่ 9 การวัดเจตคติแบบแอบแฝงทั้งหมดนั้นมีความเท่าเทียมกันทุกแบบหรือไม่ เป็นไปได้ที่การวัดการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงในแต่ละเป้าหมายนั้น มีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าแต่ละรูปแบบสามารถวัดได้เหมือนกันทั้งหมดทุกรูปแบบ เพราะยังมีความจำเพาะในเรื่องของการวัดในหัวข้อที่แตกต่างกันไป จึงต้องระวังในการนำไปใช้

ข้อควรระวังในการใช้การวัดเจตคติแบบแอบแฝงโดย De Houwer (2002) ได้รวบรวมปัญหาที่พบบ่อยและข้อจำกัดของการวัดดังนี้

1. การวัดเจตคติโดยการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงถูกสร้างมาเพื่อวัดการเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งและเด่นชัดมากกว่าวัดความเชื่อหรือเจตคติที่มีหลากหลายในบุคคล จึงควรระวังเพราะในบางครั้งสิ่งที่ต้องการวัดอาจจะไม่แสดงผลเนื่องจากการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงนั้นจะเชื่อมโยงสิ่งที่เด่นชัดออกมาเป็นสิ่งแรก เพราะฉะนั้นเจตคติที่ต้องการวัดที่เฉพาะเจาะจงอาจจะไม่ถูกเชื่อมโยง หากมีความเชื่ออื่นที่เด่นชัดมากกว่าก็อาจถูกแสดงออกมา

2. การวัดแบบแอบแฝงจะลดประสิทธิภาพลงได้ หากใช้การวัดแบบแอบแฝงวัดเจตคติในขณะที่บุคคลนั้นได้รับการรักษาอยู่หรืออารมณ์ที่เกิดขึ้นขณะนั้นก็อาจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงความเชื่อหรือเจตคติที่มีของบุคคลได้ เพราะการวัดเจตคติแบบแอบแฝงใช้วัดความคงที่ของการเชื่อมโยง เมื่อบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์หรือเจ็บป่วย ก็ทำให้ผลที่วัดได้ไม่ใช่ผลที่ต้องการวัดจริง

3. ผลของการวัดแบบแอบแฝงจะมีปฏิกริยาในการเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายที่ต้องการวัดกับการระบุแนวความคิด (concepts) มากกว่าการเชื่อมโยงตัวอย่างคำ (exemplars) ที่ถูกใช้ซึ่งสิ่งนี้ ผู้วิจัยต้องระวัง การเลือกใช้คำที่นำมาทดสอบการเชื่อมโยงไม่ควรเป็นคำที่เฉพาะเจาะจงเกินไป เพราะอาจมีผลกระทบต่อ การวัดได้

4. การวัดเจตคติแบบแอบแฝงนั้น แม้จะพบว่าบุคคลไม่สามารถที่จะควบคุมการตอบหรือ โทกในการตอบได้ แต่ก็ยังพบว่ามีส่วนร่วมการทดลองบางส่วนรู้สึกตัวว่ากำลังถูกประเมินด้วยการวัดเจตคติแบบแอบแฝงอยู่ ซึ่งผู้วิจัยต้องระวังเพราะหากผู้ถูกประเมินรู้ตัว ผลการประเมินอาจไม่สามารถบอกการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงได้ การเลือกใช้คำในชุดคำหลากหลายชุดอาจช่วยลดผลกระทบนี้ได้ เพราะแต่ละคนจะได้ทดสอบในหัวข้อเดียวกันด้วยชุดคำที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้ทดสอบไม่สามารถรู้ล่วงหน้าและรู้คำตอบได้

5. การวัดเจตคติแบบแอบแฝงบางครั้งก็พบว่ามีการเชื่อมโยงเกี่ยวกับความจำ เพื่อลดผลกระทบจากความเชื่อทางวัฒนธรรมควรหลีกเลี่ยงการใช้คำที่มีความเด่นชัดทางสังคมสูง หรือคำที่เป็นคำนิยมใช้ในสังคม เพราะผลที่ได้ อาจคลาดเคลื่อน

การวัดเจตคติซึ่งมีทั้งรูปแบบที่เป็นทั้งแบบเด่นชัด และแบบแอบแฝง ทั้งสองแบบเป็นกระบวนการที่วัดคนละกระบวนการ แบบเด่นชัดจะวัดการรายงานตนเองผ่านการคิด ไตร่ตรองวางแผน ในขณะที่การวัดเจตคติแบบแอบแฝงจะเป็นการวัดสิ่งที่อยู่ภายใน ไม่ได้มีการแสดงออกมาให้เห็นตรงๆ แต่มีความไม่ชอบหรือเกลียดอยู่ การวัดก็จะเป็นแบบเชื่อมโยงอัตโนมัติ ที่ผู้ตอบไม่ได้ตระหนักรู้ ไม่มีการคิดไตร่ตรอง จึงเป็นการวัดที่มาจากภายในของผู้ร่วมการทดลอง ผู้วิจัยเห็นว่าการ

วัดทั้งสองแบบมีความแตกต่างกัน ต่างมีข้อดีข้อเสียเมื่อต้องการศึกษาถึงผลของการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มที่มีต่อคนนอกกลุ่มนั้น หากต้องการทราบถึงผลที่ชัดเจนว่าเทคนิควิธีการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้ผลจริง จึงทำการวัดทั้งสองรูปแบบทั้งเด่นชัด (รายงานตนเอง) และ แบบแอบแฝงควบคู่กันเพื่อให้ได้ผลที่ครอบคลุมของเจตคติรังเกียจกลุ่มทั้งสองแบบ

1.2 สาเหตุของการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม

ความคิดที่ว่า การกระทำพฤติกรรมหรือการแสดงความคิดแบบเป็นปฏิปักษ์ กับบุคคลที่มีความแตกต่างจากกลุ่มตน เช่น ต่างเพศ ต่างเชื้อชาติ เป็นเหตุจูงใจที่เหมาะสมแล้วที่จะก่อให้เกิดการรังเกียจ การดูถูก การไม่ชอบคนที่มีความต่างหรือไม่เข้ากลุ่มกับกลุ่มตน เป็นการแสดงเจตคติรังเกียจกลุ่มที่ล้วนมีสาเหตุที่จูงใจทำให้บุคคลเกิดเป็นเจตคติขึ้นมานั้น ประกอบด้วย

1.2.1 การเรียนรู้ทางสังคม (social learning)

การเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมเริ่มที่เด็กๆ แต่ละคนได้รับการถ่ายทอดความเชื่อ ความคิดเจตคติต่อคนที่มีความแตกต่างจากตนมาจากการได้เห็นได้ยินเรื่องราวต่างๆ เหล่านี้มาจากพ่อแม่ของพวกเขาเอง ซึ่งถ้าหากเด็กๆ ได้ยินเรื่องราวในทางลบต่อคนต่างเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม เด็กๆ ก็จะซึมซับเอาเจตคติที่ไม่ดีต่อคนเหล่านั้นมา เพราะฉะนั้นการแสดงพฤติกรรมหรือการมีเจตคติต่อคนที่มีความแตกต่างก็จะเป็นไปในทางลบเช่นเดียวกับพ่อแม่ (Towles -Schwen & Fazio, 2001) ไม่เพียงแต่พ่อแม่เท่านั้นที่เป็นต้นแบบให้กับเด็ก ๆ ยังรวมไปถึงคนที่อยู่ในสังคมที่มีการแสดงออกซึ่งคำพูด หรือมีพฤติกรรมแบ่งแยก รังเกียจ ดูถูก หรือล้อเลียนเห็นเป็นเรื่องตลกต่อบุคคลกลุ่มอื่นที่มีความแตกต่าง เด็กก็จะสามารถเรียนรู้เจตคติและพฤติกรรมเหล่านั้นด้วยเช่นกัน (Crandall, Eshleman, & O'Brien, 2002) ตัวอย่างเช่น การศึกษาการจัดลำดับเจตคติของนักเรียนผิวขาวต่อชาวผิวดำ (Sechrist & Stangor, 2001) 81% บอกว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ได้รับอิทธิพลทางความเชื่อมาจากโรงเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครอง และมีเพียง 19% ที่บอกว่าเป็นเรื่องผิดปกติที่ได้รับอิทธิพลมาจากโรงเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งการมีความเชื่อทั้งในด้านบวกและลบต่อคนผิวดำ โดยนักเรียนที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มสูงมากก็จะยอมรับข้อมูลทางด้านลบมากกว่าด้านบวก ซึ่งความเชื่อเหล่านั้นส่งผลให้พวกเขาเกิดพฤติกรรมในทางต่อต้านหรือรังเกียจต่อนักเรียนผิวดำในชั้นเรียนด้วย

1.2.2 ทฤษฎีการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างกลุ่ม (realistic group conflict theory)

ทฤษฎีนี้เสนอว่าเจตคติรังเกียจกลุ่มเกิดจากการแย่งชิงทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน เช่น คนขาวคนดำ ชาวอาหรับกับอิสราเอล ผู้หญิงกับผู้ชาย เอเชียกับตะวันตก ล้วนเป็นแรงจูงใจให้ผู้คนมีเจตคติรังเกียจกลุ่มเพราะจะต้องแย่งงานที่ดีทำ แย่งที่อยู่ แย่งอำนาจซึ่งก็มีการแบ่งแยกความขัดแย้งออกเป็นความขัดแย้งทางด้านการเมือง ก็เป็นการแก่งแย่งผลประโยชน์ทางการเมือง การปกครองและเศรษฐกิจ ความขัดแย้งทางด้านความคิดก็เป็นความ

แตกต่างกันของการดำเนินชีวิต ต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ เป็นการแข่งขัน เพื่อให้กลุ่มได้มีความเหนือกว่า ซึ่งเจตคติเชื้อชาติสมัยใหม่ (modern racism) ได้อธิบายว่าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ เป็นเรื่องธรรมดาที่บุคคลยึดถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ เช่นการรังเกียจคนผิวดำของคนผิวขาวที่ยังพบเห็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน การเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อคนผิวดำนั้นก็ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการทำงานในอนาคตของเด็กนักเรียนผิวดำ ที่มักจะถูกกีดกันกลัวว่าจะมาแย่งงาน แย่งทรัพยากร เป็นต้น ดังนั้นการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างกลุ่ม ก็อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม

1.2.3 การจัดหมวดหมู่ (social categorization)

คนเราใช้กระบวนการตัดสินใจแยกคนออกเป็น กลุ่มเรา-กลุ่มเขา อันเป็นกระบวนการพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความง่ายต่อการจำแนกคนเข้าสู่กลุ่ม เช่นจำแนกคนด้วย สีตา สีผิว หรือจำแนกว่าเกิดที่ใด เหมือนกัน เป็นต้น ซึ่งการแบ่งประเภทคนออกเป็นกลุ่มๆ นี้ก็คือการจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวม ผลจากการแยกประเภทกลุ่มคนประกอบด้วยการมองคนกลุ่มอื่นเหมือนกัน (outgroup homogeneity) และเห็นกลุ่มตนดีเสมอ (ingroup favoritism effect) ซึ่งจะได้อธิบายรายละเอียด ดังนี้

1.2.3.1 การมองคนกลุ่มอื่นเหมือนกันหมด (out-group homogeneity)

บุคคลต่างมองว่าคนนอกกลุ่มเป็นพวกต่างตัวแตกต่างจากพวกเรา และมองว่าพวกเขาเหมือนกันหมดทั้งคุณลักษณะ บุคลิกภาพและอื่นๆ อีกมากมายที่พวกเขาเหล่านั้นล้วนเหมือนๆ กัน ยกตัวอย่าง เช่น กรณีศึกษาของ Brauer (2001) ที่ศึกษาการจำแนกคุณลักษณะของ ผู้เข้าร่วมการทดลองกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่แตกต่างกัน 4 กลุ่ม (แพทย์, นักกฎหมาย, ช่างตัดผม และ บริกรชาย) และให้บอกว่าจะพบเจอคนอาชีพต่างๆ เหล่านี้ได้ที่ไหน (บอกสถานที่) อาชีพที่ได้รับการจัดลำดับคะแนน เช่น แพทย์พบเจอที่ศูนย์ช่วยเหลือ และช่างตัดผมพบเจอได้ที่ร้านตัดผม เป็นต้น ผลปรากฏว่าการจัดลำดับคะแนนสูงสุดและต่ำสุดของกลุ่มอาชีพที่ได้รับการจัดอันดับ ล้วนจัดลำดับให้คนที่อยู่ในอาชีพอื่นนอกกลุ่มของตนไปในสถานที่ควรเป็นที่ที่คนอาชีพเหล่านั้นจะไป เป็นการบ่งบอกว่าการรับรู้เราเป็นสมาชิกกลุ่มหนึ่งก็จะมีความเป็นปัจเจกบุคคลมากกว่า เพราะว่าสมาชิกในกลุ่มตนมีความเฉพาะ มีความหลากหลายและดีกว่ากลุ่มอื่นๆ เหตุผลที่มองว่าพวกเขาเหมือนกัน นั้นเพราะว่ารับรู้ความแตกต่างหลากหลายของกลุ่มอื่นน้อยและประกอบกับมองสมาชิกนอกกลุ่มเป็นแบบจำแนกคุณลักษณะด้วยความเชื่อเหมารวม (Judd, Ryan, & Park, 1991)

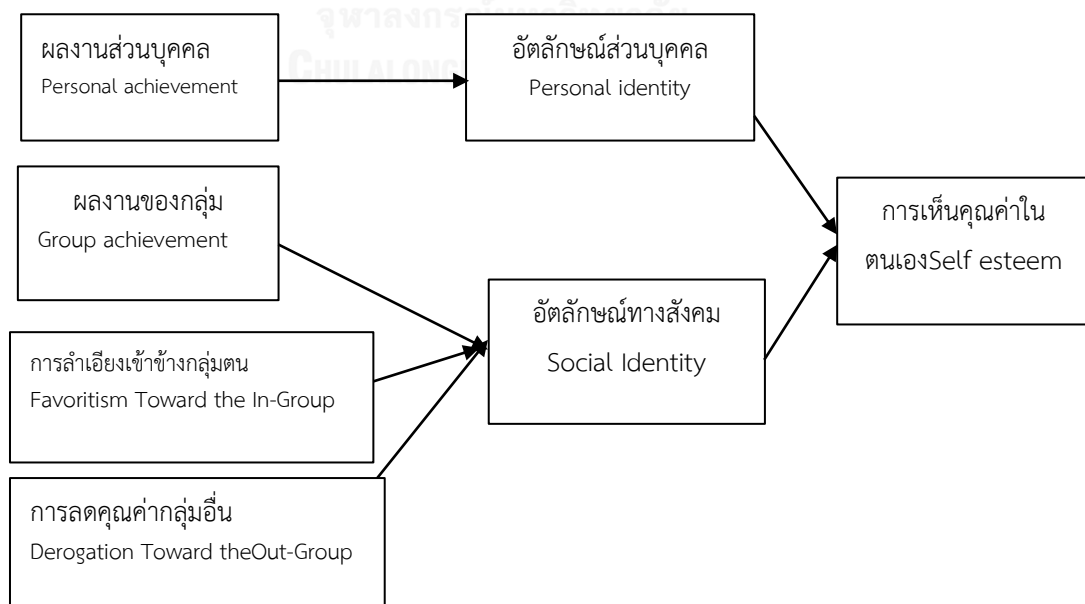
1.2.3.2 อคติเข้าข้างกลุ่มตน (ingroup favoritism effect)

ได้แก่การที่บุคคลประเมินถึงสมาชิกกลุ่มตนไปในทางดีที่ และทำทุกสิ่งเพื่อกลุ่มเป็นการตอบแทน เมื่อคนรู้สึกว่าเป็นสมาชิกกลุ่มก็จะทุ่มเทกระทำเพื่อกลุ่มเพื่อสมาชิกของกลุ่มตนมากกว่าคนอื่น ๆ นอกกลุ่มการมองว่ากลุ่มตนดีนั้นเป็นการสร้างความเป็นเอกลักษณ์เป็นตัวตนเฉพาะกลุ่มขึ้นมา สมาชิกในกลุ่มก็เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มเกิดความภูมิใจ นำมาซึ่งการแสดงความเป็นปฏิปักษ์ความรังเกียจหรือเกิดการแข่งขันกับกลุ่มอื่น เวลามีปฏิสัมพันธ์ก็มักจะแสดงท่าที ไม่เป็นมิตร รังเกียจเด็ดฉันท่ต่อสมาชิกกลุ่มอื่นเพื่อต้องการชัยชนะหรือทรัพยากรให้แก่กลุ่มตน

1.2.4 ทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity theory)

Tajfel ศึกษาความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มระหว่างคนนอกกลุ่ม-ในกลุ่ม โดยได้เสนอวิธีการทดลองที่ชื่อว่า The minimal group studies หรือการมีความเป็นกลุ่มน้อยที่สุด (Tajfel, Flament, Billig, & Bundy, 1971) เพราะต้องการทราบถึงความคิดทางลบต่อคนนอกกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตน โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าสู่กลุ่มที่ไม่ได้มีการรู้จักกันมาก่อนและไม่ได้มีการติดต่อปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในอนาคตต่อไป โดยที่ผู้ร่วมการทดลองทราบอยู่แล้วว่ากลุ่มนี้คือกลุ่มที่สร้างขึ้นมา และจากนั้นก็ให้ผู้ร่วมการทดลองแบ่งปันเงินแก่บุคคล 2 คนซึ่งมีข้อมูลเพียงแค่ว่าคนนี้เป็นสมาชิกในกลุ่มหรือเป็นนอกกลุ่มตน ผลก็พบว่าสมาชิกในกลุ่มประเมินสมาชิกกลุ่มของตนเองในทางที่ดีกว่าคนนอกกลุ่ม มีอคติเข้าข้างกลุ่มตนโดยให้เงินแก่คนที่ป็นหน้าม้าที่บอกแต่เพียงว่าเป็นสมาชิกกลุ่มตนมากกว่าคนที่ถูกบอกว่าเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น จากการศึกษานี้อธิบายได้ว่าบุคคลที่รวมกันเป็นกลุ่มแบบน้อยที่สุดมักมองกลุ่มอื่นเป็นศัตรู และเห็นว่าคนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับตนเป็นมิตร

Tajfel และ Turner (1986) จึงได้อธิบายทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคมว่าเป็นการลำเอียงเข้าข้างกลุ่มตนระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นมาจากการรับรู้ถึงความแตกต่างของอัตลักษณ์ทางสังคมของสมาชิกในกลุ่ม ทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม เสนอว่าการลดคุณค่าสมาชิกกลุ่มอื่น เพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองโดยเฉพาะบุคคลที่มีอัตลักษณ์ต่อกลุ่มสูงจะมีการคิดกันกลุ่มสูงอีกด้วย บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตัวเองสูงอาจเกิดได้จากอัตลักษณ์ หรือลักษณะส่วนบุคคล เช่น จากความสามารถหรือผลงานของบุคคล ซึ่งมีการเห็นคุณค่าในตนเองยังมาจากการรับรู้ว่าคุณสมบัติของตนมีผลงานมีคุณค่า การลำเอียงเข้าข้างกลุ่มตนเห็นว่ากลุ่มตนนั้นมีคุณค่ามีความสามารถ และการลดคุณค่าของคนนอกกลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม

เมื่อมีการจัดกลุ่มเกิดขึ้น บุคคลจะมีความสามารถในการจัดหมวดหมู่อย่างรวดเร็ว ในการแบ่งแยกเป็นเรา และเขาซึ่งประกอบด้วย

1.2.4.1 ความลำเอียงเข้าข้างกลุ่มตน (group-serving biases)

การที่บุคคลมองว่าสมาชิกในกลุ่มตนมีผลงานดีเป็นเพราะกลุ่มมีความสามารถเป็นปัจจัยภายในกลุ่ม ถ้าหากกลุ่มเกิดความผิดพลาดล้มเหลวก็มองว่าเป็นที่ปัจจัยภายนอก เช่น อาจจะเป็นเพราะสิ่งแวดล้อม สภาพอากาศ หรือบุคคลอื่น ตรงข้ามกับการมองคนนอกกลุ่ม ถ้ามีผลงานดีก็ระบุสาเหตุว่าเป็นเพราะโชคช่วยหรืองานง่าย ไม่ได้มาจากความสามารถจริงของคนนอกกลุ่ม ยกตัวอย่างเช่น การจำแนกเพศโดยคุณลักษณะแบบความเชื่อเหมารวมที่บอกว่าผู้หญิงนั้นไม่มีความถนัดทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ถ้าหากผู้หญิงสามารถทำโจทย์เหล่านั้นได้สำเร็จ กลุ่มเพศชายก็จะระบุว่าผู้หญิงสามารถแก้โจทย์เหล่านั้นได้เป็นเพราะโจทย์ง่ายหรือเป็นเพราะโชคมากกว่าความสามารถ แต่หากทำไม่สำเร็จก็ระบุไปที่ปัจจัยภายในว่าไม่มีความสามารถไม่มีความเชี่ยวชาญ (Islam & Hewstone, 1993 อ้างถึงใน Akert, Aronson, Cruz, & Wilson, 2010)

1.2.4.2 การเชื่อว่าตนเหมือนคนในกลุ่ม (assumed similarity effect)

เป็นการรับรู้ของสมาชิกในกลุ่มว่ามีความเหมือนกันมากกว่าสมาชิกนอกกลุ่ม ในการศึกษาของ Holtz และ Miller (1985) เกี่ยวกับชมรมของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัยซึ่งพบว่าพวกเขาเชื่อว่าตัวเองมีความคล้ายสมาชิกในกลุ่มมากกว่านักศึกษาคนอื่นที่ไม่ได้อยู่ในชมรม และมีการศึกษาอีกหลายๆ งานที่สุ่มนักศึกษาเข้ากลุ่มต่างๆ ผลพบว่านักศึกษาประเมินสมาชิกในกลุ่มที่ตนอยู่ว่ามีความคล้ายคลึงกันมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

1.2.5 ทฤษฎีแพะรับบาป (scapegoat theory)

ทฤษฎีแพะรับบาปอธิบายไว้ว่า เมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกที่เป็นความคับข้องใจขึ้นแล้วไม่สามารถระบายหรือแสดงออกได้โดยตรงกับสิ่งที่คับข้องใจนั้น จึงเป็นการแสดงความก้าวร้าวไปสู่คนกลุ่มอื่นที่ไม่ชอบ หรือกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง (Allport, 1954) ซึ่งความรู้สึกคับข้องใจนี้ถูกถ่ายทอดไปสู่คนนอกกลุ่มเกิดเป็นเจตคติรังเกียจกลุ่มในที่สุด เช่นกรณีคนที่อยู่ในสังคมที่ภาวะเศรษฐกิจย่ำแย่ถ่ายเทความคับข้องใจไปที่คนกลุ่มอื่นนอกกลุ่ม

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า การเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มมีสาเหตุหลากหลาย ซึ่งในงานวิจัยที่สนใจศึกษาคือ การมีเจตคติในทางลบต่อคนที่ไม่ใช่กลุ่มตน หรือคนนอกกลุ่มในประเทศแถบอาเซียน เช่น ชาวพม่า ชาวลาว ชาวเขมร ซึ่งล้วนเป็นคนนอกกลุ่มทั้งสิ้น ในงานวิจัยนี้จึงมุ่งสนใจไปที่สาเหตุการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มจากทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคมที่แบ่งแยก เป็นกลุ่มเขา-กลุ่มเรา อย่างชัดเจน เพียงการแบ่งเป็นกลุ่มเขา-กลุ่มเราก็ทำให้คนไทยมีเจตคติรังเกียจต่อคนในประเทศอื่นๆ จึงเป็นที่มาของงานวิจัยที่ผู้วิจัยให้ความสนใจในเรื่องของการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อคนนอกกลุ่มในนักศึกษาไทยเนื่องจากในอนาคตในปี 2558 ประเทศไทยก็จะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่มีการรวมประเทศต่างๆ ดังนั้น วิธีการลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มซึ่งจะได้กล่าวต่อไป จึงเป็นสิ่งที่สังคมไทยควรตระหนักถึง

1.3 การลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม

- 1.3.1 การขัดเกลาทงสังคม (socialization)
- 1.3.2 การจัดหมวดหมู่ใหม่ (re-categorization)
- 1.3.3 ความร่วมมือและเข้าใจความแตกต่างในบุคคล (cooperation and interdependence)
- 1.3.4 การฝึกและการศึกษาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- 1.3.5 การจงใจให้หลีกเลี่ยงการใช้การจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวม
- 1.3.6 การได้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (intergroup contact)

1.3.1 การขัดเกลาทงสังคม

การขัดเกลาทงสังคม หมายถึง กระบวนการทางสังคมจิตวิทยาซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ เด็กที่เกิดมาจะต้องได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีความเป็นคนโดยแท้จริง สามารถอยู่ร่วมและมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างราบรื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2524) เป็นกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมและวัฒนธรรมย่อยของคนในสังคมหรือกลุ่มสังคม รวมถึงพฤติกรรมและการกระทำที่จะต้องแสดงตามสถานภาพและบทบาทที่เปลี่ยนไป วิธีการขัดเกลาทงสังคม ทำได้ 2 ทางคือ

1. การขัดเกลาทงสังคมโดยตรง คือ การสั่งสอนและฝึกรอบมโดยพ่อแม่ และครูอาจารย์ ทำให้เด็กปฏิบัติตามที่สังคมคาดหวัง
2. การขัดเกลาทงสังคมโดยทางอ้อม เช่น การฟังอภิปราย ปาฐกถา การอ่านหนังสือตามห้องสมุด การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ การดูภาพยนตร์ การเข้ากลุ่มเพื่อน ทำให้เกิดการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพ

การศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มนั้นเกิดขึ้นมากับบุคคลตั้งแต่เกิดโดยการเรียนรู้จากครอบครัวพ่อแม่ และมีความคงทน (Sears & Levy, 2003) แต่ไม่นานมานี้ได้มีการศึกษาพบว่า การขัดเกลาทงสังคมสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม โดยจะพบในคนรุ่นใหม่ที่มีเจตคติรังเกียจเชื้อชาติแบบเก่า (old fashioned racism) น้อยกว่ารุ่นพ่อแม่ปู่ย่าตายายของพวกเขาโดยเกิดขึ้นด้วยกระบวนการขัดเกลาทงสังคมที่เปลี่ยนแปลงตั้งแต่บุคคลยังเป็นเด็กและเติบโตมากับความคิดที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มน้อย ผ่านกระบวนการศึกษาในโรงเรียนพื้นฐานและการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป อย่างเช่นระดับมหาวิทยาลัย (Schuman, Charlotte, Lawrence, & Maria, 1997) โดยยิ่งบุคคลมีการศึกษามากเท่าไรก็จะมีการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของคนนอกกลุ่มที่มีความหลากหลาย จนสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้ เช่น สถานภาพของผู้ชายและหญิงที่เท่าเทียมกันมากขึ้นกว่าอดีตที่ผู้หญิงสามารถทำงานได้ทัดเทียมชาย นั้นเป็นเพราะผู้คนในสังคมเกิดการรับรู้ผ่านการขัดเกลาทงสังคมที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายไม่ได้แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นความเชื่อดั้งเดิมที่บอกว่าผู้ชายชอบแข่งขัน และสามารถแก้ปัญหาได้ดียังคงอยู่ (Diekmann & Eagly, 2000)

การลดเจตคติรังเกียจกลุ่มบางครั้งอาจจะไม่ได้ผลแต่สามารถลดลงได้ เพราะบุคคลเรียนรู้เจตคติรังเกียจกลุ่มจากการเลี้ยงดูแต่แรกเกิดของพ่อแม่ แต่เมื่อเติบโตมาพวกเขาจะมีความรู้สึกผิดที่มีเจต

คติรังเกียจกลุ่มเมื่อรู้สึกดังนั้นแล้วจึงเรียนรู้ที่จะยับยั้งความรู้สึกดังกล่าวด้วยการใช้กระบวนการรู้คิด (cognitive), ความเชื่อส่วนบุคคล, การพิจารณาอย่างรอบคอบ, สมัยครใจและ กระบวนการควบคุม

1.3.2 การจัดหมวดหมู่ใหม่

การจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวมก่อให้เกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มอยู่บนพื้นฐานของการรู้คิดในการจำแนกคนออกเป็นหมวดหมู่ ดังนั้นหนทางหนึ่งที่จะแก้ไขเจตคติรังเกียจกลุ่มได้คือ การจัดหมวดหมู่ใหม่

การจัดหมวดหมู่ใหม่ คือ การพยายามจัดจำแนกกลุ่มขึ้นมาใหม่โดยรวมเอาสมาชิกจากทั้งสองกลุ่มมาเป็นกลุ่มใหม่เป็นการรวมเอากลุ่มย่อยๆ ขึ้นมาเป็นกลุ่มใหญ่และรวมเอากลุ่มต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเล็กๆ (superordinate group) ยกตัวอย่างเช่น ทีมฟุตบอลที่แข่งกัน 2 ทีม หลังจากแข่งเสร็จก็มีการจัดหมวดหมู่ทีมใหม่โดยแบ่งสมาชิกของแต่ละทีมมาทีละครึ่งเพื่อจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นมาที่มีสมาชิกของทั้งสองทีม เป็นการลดความเป็นสมาชิกในกลุ่ม-นอกกลุ่มเดิมเป็นกลุ่มใหม่ขึ้นมาแทน ซึ่งเป็นการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้ (Gaertner, Mann, Murrell, & Dovidio, 1989) เช่นเดียวกับการทดลองของ Dovidio, Gaertner, Isen, และ Lowrance (1995) ที่สร้างการจัดหมวดหมู่ของกลุ่มขึ้นมาใหม่จากกลุ่มที่มีความหลากหลายระหว่างสมาชิกในกลุ่มและนอกกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มครึ่งหนึ่งจะได้คำสั่งให้สวมเสื้อโคซทีม สมาชิกนอกกลุ่มก็จะสวมเสื้อธรรมดาเมื่อให้ประเมินคนนอกกลุ่ม พบว่าผู้เข้าร่วมการทดลองประเมินคนนอกกลุ่มไปในทางลบมาก แต่หลังจากนั้นก็มีการจัดกลุ่มใหม่ขึ้นมาโดยให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มอย่างละครึ่งมารวมกลุ่มเป็นกลุ่มใหม่ขึ้น เมื่อให้ประเมินคนนอกกลุ่มปรากฏว่า สมาชิกในกลุ่มใหม่ประเมินคนนอกกลุ่มไปในทางบวกมากขึ้น นั่นเป็นเพราะสมาชิกทั้งสองกลุ่มต่างรับรู้เรื่องราวของแต่ละกลุ่มทั้งนอกกลุ่มและในกลุ่มมากขึ้น จากอดีต และการจัดหมู่ขึ้นมาใหม่ทำให้คนเกิดความรู้สึกเป็นกลุ่มใหญ่ทำให้ทั้งความเชื่อเหมารวมต่อคนนอกกลุ่มแบบเดิม

ที่ผ่านมา หลายชาติที่ใช้รูปแบบการจัดหมวดหมู่ใหม่ในการลดความรู้สึกเกลียดชังหลังสงคราม บางครั้งก็ได้ผล แต่บางครั้งก็ไม่ได้ผล แต่วิธีการนี้ก็เป็นที่แพร่หลายในกลุ่มประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ มีคนกลุ่มน้อยหลากหลายกลุ่มเพื่อใช้ความเป็นกลุ่มที่ใหญ่กว่ากำจัดความรู้สึกการเป็นสมาชิกในกลุ่ม-นอกกลุ่ม

1.3.3 ความร่วมมือและเข้าใจความแตกต่างในบุคคล

ห้องเรียนที่ใช้เทคนิคการต่อชิ้นส่วนภาพ (the jigsaw classroom) เป็นเทคนิคที่นำเอานักเรียนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและสีผิว มาร่วมกลุ่มเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อลดเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อคนนอกกลุ่ม เพิ่มความรู้สึกและการประเมินทางบวกโดยการต่อชิ้นส่วนแต่ละส่วนเพื่อให้ภาพมีความสมบูรณ์ ยกตัวอย่างเช่นครูให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มเชื้อชาติในห้องเรียน โดยนักเรียนแต่ละคนจะได้รับหัวข้อให้ไปหาข้อมูลด้านวัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ ชีวิตความเป็นอยู่และนำมาเล่าให้เพื่อนๆ สมาชิกฟังในห้องเรียน เพื่อให้ทุกคนในห้องได้เรียนรู้สิ่งที่เพื่อนคนอื่นๆ ได้ไปหาข้อมูลมาโดยนักเรียนแต่ละคนก็จะได้รับฟังเรื่องราวที่เพื่อนไปหามาและทำความเข้าใจ เพื่อต่อเป็นภาพที่สมบูรณ์เมื่อแต่ละคนได้รู้ข้อมูลที่เพื่อนแต่ละคนนำเสนออีกเป็นการเรียนรู้ความเหมือนและความ

แตกต่างกันในห้องเรียนของเพื่อนแต่ละคน คล้ายเป็นการนำชิ้นส่วนแต่ละส่วนที่ได้ไปศึกษามาต่อเป็นภาพที่สมบูรณ์ นักเรียนทุกคนก็จะได้เรียนรู้ไปพร้อมๆกัน มีส่วนร่วมในสิ่งที่ต้องศึกษาร่วมกัน จนเกิดเป็นความเข้าใจ และทำให้นักเรียนลดเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อเพื่อนที่มีความแตกต่างจากตนเองได้

1.3.4. การฝึกและการศึกษาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

การควบคุมไม่ให้คุณคนจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวมมาจากการศึกษาและการฝึกฝน เช่นการเปิดรับมุมมองของผู้อื่น การเรียนรู้ศึกษาข้อมูลซึ่งกันและกัน และการฝึกใช้เหตุและผล

1.การเปิดรับมุมมองของผู้อื่น (take another person's perspective) ช่วยให้คุณคนมีมุมมองในด้านต่างๆของคุณคนกลุ่มอื่นช่วยลดการเกิดเจตคติรังเกียจคนด้วยความเชื่อเหมารวมได้ (Esses & Dovidio, 2002) ในการศึกษาหนึ่งของ Galinsky และ Moskowitz (2000) ได้ให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยเขียนบรรยายถึงชีวิตประจำวันเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยบางคนได้รับคำสั่งให้ห้ามแสดงความเชื่อเหมารวมต่อคนสูงอายุแต่บางคนได้รับคำสั่งให้เปิดรับมุมมองของคนสูงอายุ และเมื่อมีการประเมินอีกครั้ง กลุ่มผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้รับคำสั่งให้เปิดรับมุมมอง มีการใช้ความเชื่อเหมารวมต่อผู้สูงอายุน้อยกว่ากลุ่มที่ถูกห้ามไม่ให้แสดงความเชื่อเหมารวม เช่นเดียวกันอีกการทดลองหนึ่งให้ผู้เข้าร่วมการทดลองพิจารณาที่ได้รับมุมมองและข้อมูลเกี่ยวกับคนผิวดำจากวิดีโอ แสดงความรู้สึกถึงการมีเจตคติรังเกียจกลุ่มลดลงมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเปิดรับมุมมองของผู้อื่น (Dovidio, Vergert, Stewart, Gaertner, Johnson, Riek, & Pearson, 2004) แต่วิธีนี้ก็สามารใช้ได้ดีกับผู้ที่ได้รับข้อมูลจากประสบการณ์ของตนเองไม่ว่าจะเป็น การได้รับฟังเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับกลุ่มอื่นๆ ในห้องเรียน การดูวิดีโอเรื่องราวที่เปิดรับมุมมองของผู้อื่นเท่านั้น แต่ก็ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าจะลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้ทั้งหมด (Byrnes & Kiger, 1990)

2.การเรียนรู้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้อื่น บุคคลที่มีการเรียนรู้ข้อมูลหรือเห็นความสำคัญของผู้อื่นจะลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้มากกว่าผู้ที่ไม่พยายามทำความเข้าใจข้อมูลความเป็นปัจเจกของคุณคนอื่น (Locksley, Borgida, Brekke, & Hepburn, 1980) ตัวอย่างเช่นถ้าผู้คนเพียงแค่อ่านข้อมูลแค่เป็นเพียงผู้หญิงหรือผู้ชายก็พร้อมที่จะจำแนกคนโดยการใช้ความเชื่อเหมารวมมากกว่าบุคคลที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลมากกว่า การเรียนรู้และศึกษาข้อมูลของสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ช่วยทำให้ผู้คนมีความคิดในมุมมองต่างๆ ของคนนอกกลุ่มมากขึ้นและเป็นการลดการเกิดความเชื่อเหมารวมที่เกิดขึ้นก่อนหน้าได้ (Wolsko, Park, Judd, & Wittenbrink, 2000) เช่น การเรียนรู้ข้อมูลสำคัญ ๆ ของคนผิวดำไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว วัฒนธรรม หรือแม้กระทั่งการไปโบสถ์ สามารถทำให้คนผิวขาวลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อคนผิวดำ (Dasgupta & Greenwald, 2001; Wittenbrink, Judd, & Park, 2001)

3.การฝึกใช้เหตุผลในเชิงสถิติ ได้แก่การฝึกให้คุณคนได้วิเคราะห์ถึงข้อมูลความจริง เป็นการลดการเกิดความเชื่อเหมารวม จากการอธิบายในอดีตถึงกรณีตำรวจที่เป็นคนผิวขาวเข้าใจผิดจนยิงบุคคลผิวดำ เพราะคิดว่าเป็นคนร้ายที่ถืออาวุธปืนจากความเชื่อเหมารวมและเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อคนผิวดำ (Plant, Peruche, & Butz, 2005) แต่หลังจากเข้าสู่การฝึกในโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับความจริงว่า จริงๆแล้วเชื้อชาติที่พกพาอาวุธก็ไม่ได้เป็นคนดำเช่นอดีตที่ผ่านมา ทำให้ตำรวจกำจัดความลำเอียงที่เกิดขึ้นได้ เป็นการศึกษาที่ฝึกให้ตำรวจลดการลำเอียงต่อการยิงคนผิวดำ

ที่ไม่ติดอาวุธ การศึกษานี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้ผู้คนหันมาใส่ใจกับเรื่องเหตุผลเชิงข้อมูลมากกว่าจะมี การใช้เพียงความเชื่อเหมารวม จากข้อมูลนี้จึงได้มีการนำมาปรับใช้ให้มีความง่ายในการลดการเกิดความเชื่อเหมารวมและเจตคติรังเกียจกลุ่มขึ้นในคนผิวขาว โดยคนผิวขาวที่ได้รับข้อมูลว่าตัวเองได้ สิทธิพิเศษมากกว่าคนดำจะมีเจตคติรังเกียจกลุ่มน้อยกว่าคนผิวขาวที่ได้รับข้อมูลทางลบเกี่ยวกับคนผิวดำ เนื่องจากคนที่ได้รับข้อมูลว่าตนได้รับสิทธิพิเศษเหนือคนอื่น ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกผิดและจะมีเจตคติรังเกียจเชื้อชาติลดลง

1.3.5. การจูงใจให้หลีกเลี่ยงการใช้การจำแนกคนโดยความเชื่อเหมารวม

การเกิดความเชื่อเหมารวมจะน้อยลงได้ต้องขึ้นอยู่กับ การควบคุม คือผู้คนมีแรงจูงใจที่จะไม่ใช้ความเชื่อเหมารวม ปัจจัยที่จะช่วยให้ผู้คนลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม ได้แก่

1. การเพิ่มการตระหนักรู้ตัว (increase self-awareness) คนที่ไม่อยากตกอยู่ในสภาวะรู้สึกผิดเพราะมีเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อคนนอกกลุ่มต่างๆ สามารถถูกกระตุ้นเตือนให้เกิดแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนความเชื่อและลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม ยกตัวอย่างเช่น การบอกคนผิวขาวว่าพวกเขามีปฏิกริยาทางลบต่อรูปภาพคนผิวดำ จะนำไปสู่ความรู้สึกผิดและการยับยั้งปฏิกริยาดังกล่าวนั้น (Monteith, Ashburn-Nardo, Voils, & Czopp, 2002) เช่นเดียวกับบุคคลที่มีการตระหนักรู้ถึงเจตคติและพฤติกรรมของตัวเองในการต่อต้านกลุ่มรักร่วมเพศจะมีเจตคติรังเกียจกลุ่มน้อยลง เพราะคนจะควบคุมการตอบสนองต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มของตัวเอง เมื่อคนที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มเกิดความรู้สึกไม่ดีและยับยั้งไม่ให้ตัวเองแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อเรื่องล้อเลียนกลุ่มรักร่วมเพศ (Monteith, 1993) สรุปคือเมื่อคนเกิดความตระหนักรู้โดยมุ่งความสนใจไปที่ตนเองมากขึ้นก็จะลดการใช้ความเชื่อเหมารวม

2. การตั้งเป้าหมายไปสู่ความเท่าเทียม (adopt egalitarian goal) ผู้คนที่มิเป้าหมายสู่ความเท่าเทียมจะมีการควบคุมตัวเองที่หลีกเลี่ยงการใช้ความเชื่อเหมารวม (Moskowitz, Gollwitzer, Wasel, & Schaal, 1999) คนที่มีความเชื่อแบบเก่าตามประเพณีเกี่ยวกับความเป็นชาย มักแสดงความรังเกียจกลุ่มรักร่วมเพศ แต่เมื่อพวกเขามีความเชื่อถึงความเท่าเทียมของทุกคนก็สามารถที่จะปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่รักร่วมเพศได้ด้วยดี (Dasgupta & Rivera, 2006) ถึงแม้จะมีความอึดอัดในบางครั้งแต่พวกเขาก็หลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมรังเกียจต่อคนนอกกลุ่ม อย่างไรก็ตามการควบคุมพฤติกรรมนั้นอาจทำได้ในบางครั้งบางสถานการณ์ และกับบางคนเท่านั้น

3. การมีแรงจูงใจที่จะรับรู้ผู้อื่นอย่างถูกต้อง เนื่องจากการใช้ความเชื่อเหมารวมเป็นการจำแนกคนภายใต้ภาวะที่ไม่ใช้ทรัพยากรทางการรู้คิดมากนัก จึงเป็นการตอบสนองการรู้คิดที่คนสามารถใช้ความเชื่อเหมารวมเพื่อให้เกิดความง่ายและสะดวกในการจำแนกคน (Fiske, 1993) แต่เมื่อคนเรามีเวลาในการศึกษาข้อมูลของสมาชิกกลุ่มอื่นมากขึ้น จะทำให้บุคคลใช้ความคิดและเหตุผลในการแสดงพฤติกรรมการรังเกียจออกไป ดังนั้นการมีแรงจูงใจที่จะรับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมก็จะทำให้บุคคลลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้

อย่างไรก็ตามจากวิธีการลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนั้นก็ยังเป็นวิธีที่บางครั้งอาจจะไม่ได้ผลสำหรับบางคนหรือบางสถานการณ์ ประกอบกับเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความเข้าใจและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนนอกกลุ่มมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิธีการลดเจตคติรังเกียจ

กลุ่มโดยวิธีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ที่เป็นวิธีที่ช่วยให้สามารถลดเจตคติรังเกียจกลุ่มระหว่างกลุ่มที่มีความขัดแย้งหรือมีความแตกต่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้า ต่างแสดงให้เห็นว่า การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มช่วยลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม รวมทั้งเพิ่มเจตนาที่จะมีพฤติกรรมทางบวกต่อคนนอกกลุ่ม โดยผู้วิจัยมุ่งความสนใจไปที่เทคนิคการใช้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มซึ่งเป็นวิธีการที่ใหม่ที่มีความกระชับและง่ายต่อการนำมาใช้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาแล้วพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้ผลไม่แตกต่างจากการมีปฏิสัมพันธ์จริงๆ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

1.3.6 การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (intergroup contact)

จากการศึกษาที่ผ่านมาอธิบายว่า การที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับคนนอกกลุ่มมีผลในการช่วยลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม และการกีดกันกลุ่มระหว่างสมาชิกในกลุ่มและนอกกลุ่ม (Allport, 1954; Brown & Hewstone, 2005; Pettigrew, 1998)

Allport (1954) ผู้เสนอสมมติฐานในเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม อ้างว่าแม้เพียงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มแบบง่ายๆ ก็ยังช่วยให้สมาชิกระหว่างกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม Allport ก็ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าการที่คนจะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกันอย่างราบรื่นนั้นต้องประกอบไปด้วยปัจจัย 4 อย่างคือ

1. การที่กลุ่มแต่ละกลุ่มมีสถานะที่เท่าเทียมกัน (equal status) เรื่องสถานะที่เท่าเทียมกันนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ Allport ให้ความสำคัญและงานวิจัยหลายๆ งานก็สนับสนุนแนวคิดนี้ แต่อย่างไรก็ตามการที่ทำให้กลุ่มมีสถานะเท่าเทียมกันนั้นทำได้ยาก เพราะกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างกันจะรับรู้ถึงความเท่าเทียมซึ่งกันและกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ หากกลุ่มที่มีสถานภาพต่ำกว่าก็จะรู้สึกไปทางด้านลบ แต่มีงานวิจัยที่รายงานว่าบุคคลในกลุ่มมีการลำเอียงเข้าข้างกลุ่มตนเองเพิ่มขึ้นในการทดลองในห้องทดลองแต่ลดลงเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

2. มีเป้าหมายเดียวกัน (common goals) เจตคติรังเกียจกลุ่มลดลงได้เมื่อบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กันและร่วมกันตั้งเป้าหมายที่จะทำร่วมกันไปในทางเดียวกันเป็นกระบวนการที่ทุกคนรับรู้และตั้งใจร่วมกันทำเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันจนประสบความสำเร็จ

3. การร่วมมือระหว่างกลุ่ม (intergroup cooperation) ความร่วมมือและเดินไปสู่เป้าหมายเดียวกันเป็นการลดการแข่งขันกันระหว่างกลุ่ม และความร่วมมือกันภายในกลุ่มยังมีประสิทธิภาพให้เกิดการประนีประนอมทางบวกในกลุ่มที่มีความหลากหลายของสมาชิกอีกด้วย

4. การได้รับการสนับสนุนที่ดีจากผู้มีอำนาจ กฎ หรือจารีตประเพณี (support of authority, law or custom) การที่จะประสบความสำเร็จในการสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มได้ต้องประกอบไปด้วยเงื่อนไขทั้ง 4 โดยเงื่อนไขข้อที่ 4 ที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายก็ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้นำ หรือได้รับการสนับสนุนจากบรรทัดฐานที่เกิดขึ้นในกลุ่มเพื่อที่จะได้รับความร่วมมือในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมืองและศาสนา ถึงจะทำให้การปฏิสัมพันธ์กันเป็นไปอย่างราบรื่นไม่เกิดความขัดแย้ง

การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่มีประสิทธิภาพที่สามารถลดเจตคติรังเกียจกลุ่มปัจจัยทั้ง 4 ข้อได้รับความสนใจในการนำมาใช้การลดอคติและมีการพัฒนาต่อเนื่องมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังได้มีการนำเอาหลักการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มไปใช้ในการศึกษากรณีที่เกิดข้อพิพาทที่ยืดเยื้อยาวนานของหลายๆกลุ่ม ได้นำหลักสำคัญๆ ของการมีปฏิสัมพันธ์ไปใช้เพื่อลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม ซึ่งผลจากการศึกษาก็พบว่าสามารถลดได้อย่างมีประสิทธิภาพ กว่า 500 งานของ Pettigrew และ Tropp (2006) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในการลดเจตตีสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันนอกจากจะทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแล้วยังแผ่ขยายไปสู่การประเมินเจตคติต่างๆไปของคนนอกกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากการนำเอาหลักการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มมาใช้ลดเจตตตินั้นมีประสิทธิภาพในการลดเจตตีสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องกัน

การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มแม้จะมีผลให้ลดเจตตีสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องกัน แต่จะมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ได้จริงก็ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันแบบเห็นตัวต่อตัว แต่ในทางปฏิบัตินั้นอาจเป็นไปได้ยากที่จะทำให้ผู้คนมาปฏิสัมพันธ์กันเช่นนั้น และการจะจัดให้ผู้คนจากกลุ่มทั้งในกลุ่มนอกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่ต้องเป็นไปตามข้อตกลงทั้ง 4 ข้อตามสมมติฐานของ Allport นั้นเป็นสิ่งที่ยุ่งยากในการปฏิบัติจริง ปัญหาที่พบในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม เช่น การเลือกสถานการณ์ให้คนมีส่วนร่วม (situational) คือไม่สามารถเปลี่ยนสถานการณ์ที่บุคคลมีมาก่อนอยู่แล้ว เช่น ปัญหาเรื่องของการเป็นปัจเจกบุคคลของแต่ละคนสู่การรวมกลุ่ม (individual to group) ก็ไม่สามารถที่จะเฉพาะเจาะจงไปได้ว่าสมาชิกนอกกลุ่มจะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ จึงได้มีนักจิตวิทยามากมายที่พยายามหาคำตอบเกี่ยวกับคำถามที่ว่า หากเป็นการปฏิสัมพันธ์แบบไม่เต็มรูปแบบ จะยังคงมีประสิทธิภาพอยู่หรือไม่ จึงได้เริ่มมีการศึกษารูปแบบการปฏิสัมพันธ์แบบอื่นๆ เช่น การปฏิสัมพันธ์ทางอ้อม (indirect form of intergroup contact)

โดย Crisp และ Turner (2009) ได้แบ่งการมีปฏิสัมพันธ์ทางอ้อมไว้เป็น 2 ชนิดดังนี้

1. การมีปฏิสัมพันธ์แบบขยาย (extended intergroup contact)
2. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม (imagining intergroup contact)

1. การมีปฏิสัมพันธ์แบบขยาย

การมีปฏิสัมพันธ์แบบขยาย คือการที่บุคคลเป็นสมาชิกกลุ่มหนึ่งและการที่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่บุคคลผู้นั้นเพียงแค่นี้ได้รู้จักและมีเพื่อนเป็นสมาชิกของคนนอกกลุ่ม ก็ทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองคนนั้นสามารถแพร่ขยายการมีปฏิสัมพันธ์ไปยังสมาชิกของทั้งคนในกลุ่ม-นอกกลุ่ม เพราะต่างได้ทำความรู้จักและติดต่อสื่อสารกันโดยผ่านทางเพื่อนสมาชิกของทั้งสองคนที่เป็นทั้งคนในกลุ่มและนอกกลุ่ม คือ การที่บุคคลมีเพื่อนในกลุ่มของตนที่เป็นเพื่อนกับคนนอกกลุ่มก็เป็นการขยายความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไปสู่กลุ่มเป็นวงกว้าง ซึ่งก็สามารถที่จะเรียกว่าเป็นการมีปฏิสัมพันธ์แบบขยายได้แล้ว และเนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบขยายนี้สามารถลดการเกิดเจตตีสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันได้ (Wright, Aron, McLaughlin-Volpe, & Ropp, 1997) เพียงแค่สมาชิกจากคนนอกกลุ่มมีความเป็นมิตรมีความรู้สึกดีๆ ต่อสมาชิกของคนในกลุ่มก็ทำให้คนในกลุ่มมีความคาดหวังถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีและยังมีเจตตีสองฝ่ายที่รวมทั้งการแสดงออกต่อสมาชิกคนนอกกลุ่มที่ราบรื่น และยังแพร่ขยายออกไปสู่สมาชิกของคนนอกกลุ่มคนอื่นๆ การปฏิสัมพันธ์แบบขยายกับคนนอกกลุ่มได้มีการศึกษาจำนวนมากโดยการศึกษาที่นักเรียนข้ามชั้นเรียน (Paolini, Hewstone, Cairns, & Voci, 2004; Turner et al., 2007; Turner, Hewstone, Voci, & Vonofakou, 2008)

จะเห็นได้ว่าการมีปฏิสัมพันธ์แบบขยายมีประสิทธิภาพต่อการลดอคติต่อคนนอกกลุ่ม โดยไม่ได้เฉพาะแต่กลุ่มที่มีการขัดแย้งหรือกลุ่มที่ต้องการให้เกิดความสัมพันธ์ในอนาคตเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปประยุกต์โดยนักการศึกษา นักการเมือง ในการออกแบบการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ได้เน้นการปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวโดยตรง และการมีปฏิสัมพันธ์แบบขยายยังมีความยืดหยุ่น มีอิทธิพลมากพอที่จะเพิ่มความสัมพันธ์ที่ระหว่างกลุ่ม อย่างไรก็ตามวิธีการมีปฏิสัมพันธ์แบบขยายก็ยังคงเป็นการปฏิสัมพันธ์โดยผ่านตัวบุคคล ถึงแม้จะไม่ได้ปฏิสัมพันธ์ทางตรงเช่นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม และยังคงอาศัยการมีความสัมพันธ์กันก่อนหน้าของสมาชิกในกลุ่มที่เดิมมีความสัมพันธ์ที่ติดอยู่แล้ว จึงเป็นไปได้ไม่ง่ายและไม่สามารถทำได้ในทุกกรณี

2. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม

2.1 นิยามความหมายและความเป็นมา

การจินตนาการ ก็คือการคิดนึกถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาโดยอาศัยการคิดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งที่เคยพบเห็นและยังไม่เคยพบเห็นหรือไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน (Taylor & Schneider, 1989) และยังคงเอาอารมณ์ความรู้สึกแรงจูงใจที่จะตอบสนองต่อเป้าหมายแบบเดียวกับเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นจากประสบการณ์จริงๆ (Dadds, Bovbjerg, Redd, & Cutmore, 1997) นอกจากนี้ นักจิตวิทยาด้านการทดลองเกี่ยวกับสมองก็ยังพบว่า การจินตนาการนั้นเป็นกลไกการทำงานที่ของสมอง ด้านความทรงจำ อารมณ์ และการควบคุมระบบประสาทอัตโนมัติ ซึ่งจะทำงานและให้ความรู้สึกคล้ายกับการที่บุคคลประสบเหตุการณ์จริง (Farah, 1989)

จินตนาการ อาจหมายความว่า การใช้สติปัญญาสร้างสรรค์ ด้วยการจัดความรู้หรือความคิด เข้าเป็นระบบใหม่ มีเอกลักษณ์และมีเหตุผล ความสามารถในการสร้างสรรค์หรือประดิษฐ์ ความนึกคิดในวรรณคดี ศิลปกรรม ปรัชญา วิทยาศาสตร์ และจริยธรรม

จินตนาการ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542 เป็นคำที่อยู่ภายในกลุ่มของ จินต, จินต์ ซึ่งเป็นคำกริยา ที่แปลว่า คิด, คำนาม จะแปลว่าการสร้างภาพขึ้นในใจซึ่งภาพที่ถูกสร้างขึ้นในจิตใจนั้น มีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สิ่งที่ได้สร้างขึ้นในจิตใจนั้นมีความแตกต่าง หลากหลายไปตามความเข้าใจ และมองเห็นได้ของแต่ละคนภาพที่ถูกสร้างขึ้นในจิตใจนั้น แบ่งออกเป็น 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เป็นภาพเพ้อฝัน อาจจริงหรือไม่จริงก็ได้ แต่ส่วนมากมักจะไม่จริง เช่น วาดภาพว่ามีมนุษย์ที่เหาะได้จริง ๆ อย่างซูเปอร์แมน ซึ่งมีคำตอบว่า ภาพอย่างนี้ ไม่มีทางเป็นไปได้ แต่ด้วยความเพ้อฝันว่ามนุษย์จะบินได้นั่นเอง ได้นำมาซึ่งการประดิษฐ์อุปกรณ์ที่ช่วยให้มนุษย์ขึ้นไปลอยอยู่ในอากาศเหมือนบินได้จริง ๆ

แบบที่ 2 เป็นภาพที่ถูกสร้างขึ้นโดยการมองไปข้างหน้า หรือในอนาคตว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้างอาจจะนึกขึ้นมาลอย ๆ หรือนำเหตุผลประกอบใด ๆ มาเป็นมูลฐานของการสร้างภาพก็ได้เช่น การมองอนาคตข้างหน้าว่าจะมีความสุข ผู้คนในสังคมมีมิตรต่อกันไม่ขัดแย้งกัน ภาพที่มองเห็นในอนาคตนั้นอาจจะจริงหรือไม่เป็นจริงก็ได้

แบบที่ 3 เป็นภาพที่ถูกวาดตามหลักของความเป็นจริง เกิดขึ้นจริงอย่างแน่นอน ถ้าได้มีการปฏิบัติที่เป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้อง

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสรุปว่า จินตนาการหมายถึง การสร้างภาพขึ้นในจิตใจเป็นการสร้างภาพ
 ขึ้นใหม่ในความคิดให้น่าพอใจกว่า สวยกว่า เป็นระเบียบกว่าหรือเลวร้ายกว่าสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ
 ทั่วไปอาจจะมาจากประสบการณ์ที่มีมาก่อนหรือไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนก็ได้

การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มคือ การที่บุคคลสร้างภาพความคิดในการ
 มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นนอกกลุ่มตนในทางบวก และเกิดแรงจูงใจที่จะมีเจตคติทางบวกต่อคนนอก
 กลุ่มซึ่งจะมีอิทธิพลโดยตรงกับอารมณ์ที่ไปกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม จากการศึกษาที่พบว่าการ
 จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีผลกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจและพฤติกรรมของบุคคลได้
 เช่นเดียวกับการได้รับประสบการณ์ตรงจริงๆ (Garcia, Weaver, Moskowitz, & Darley, 2002)
 ดังเช่นกรณีศึกษา ปรากฏการณ์ไทยมุง (bystander apathy effect) ก็เป็นตัวอย่างสำคัญของกฎการ
 จินตนาการ ทำให้ผู้คนลดพฤติกรรมช่วยเหลือเพราะคิดว่าคนอื่นจะช่วยอยู่แล้วซึ่งเป็นการคาดเดาหรือ
 จินตนาการขึ้นมาเองของบุคคลว่าผู้อื่นคงจะช่วยเหยื่อ จากการศึกษาที่นำมาสู่ความคิดในการนำการ
 จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมาใช้ในการมีเจตคติทางบวกระหว่างกลุ่ม ให้บุคคลลด
 เจตคติรังเกียจคนนอกกลุ่มลง

Crisp และTurner (2009) ได้ให้คำนิยามถึงการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอก
 กลุ่มว่า เป็นการที่บุคคลสร้างภาพขึ้นมาเพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับการติดต่อกับปฏิสัมพันธ์กับ
 สมาชิกนอกกลุ่ม

การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มแท้จริงแล้ว ก็คือการนึกภาพว่าตนได้
 ปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนนอกกลุ่มอื่นๆ นั่นเอง ซึ่งอาจเพิ่มความรู้สึกในทางบวกต่อคนนอกกลุ่ม ลด
 ความกังวลในการที่ต้องพบปะ ลดการลำเอียงเข้าข้างกลุ่มตนได้ จากงานวิจัยหลายชิ้นที่บ่งบอกว่า
 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีประสิทธิภาพสามารถทำให้บุคคลลดเจตคติ
 รังเกียจกลุ่ม หรือมีเจตนาที่จะปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในอนาคตมากขึ้น เช่น การใช้จินตนาการลด
 เจตคติรังเกียจกลุ่มต่อผู้สูงอายุ กลุ่มคนรักร่วมเพศ ชนกลุ่มน้อย กลุ่มเชื้อชาติ (Husnu & Crisp,
 2010a; Stathi & Crisp, 2008) ศาสนาที่แตกต่างกัน (Husnu & Crisp, 2010b; Turner & Crisp,
 2010; Turner & West, 2012) คนแปลกหน้า (Harwood et al., 2011; Vezzali et al., 2011) คน
 รูปร่างอ้วน (Turner & West, 2012) ผู้เป็นโรคจิตเภท (West, Shadel, & Ghosh, 2011)
 นอกจากนี้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มยังช่วยลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม
 แบบแอบแฝง (Turner & Crisp, 2010) เพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ลดความกังวลที่จะต้อง
 พบปะกัน (Turner et al., 2007; West et al., 2011) เพิ่มเจตคติทางบวกที่มีต่อคนนอกกลุ่ม
 (Turner & Crisp, 2010) เพิ่มความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม มีเจตนาที่จะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มใน
 อนาคต (Husnu & Crisp, 2010a) รวมทั้งการมีพฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างกลุ่ม
 (Turner & West, 2012)

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสรุปว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม หมายถึง การ
 คิดสร้างภาพขึ้นภายในจิตใจถึงการได้พบปะติดต่อกับบุคคลอื่นนอกกลุ่มตน โดยมีเนื้อหาว่า
 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเป็นทางบวกเพื่อเพิ่มความรู้สึกทางบวกต่อคนนอกกลุ่มและมีความราบรื่น
 สำเร็จในการปฏิสัมพันธ์นั้น

2.1 วิธีการที่มีประสิทธิภาพในการสร้างจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม
ส่วนประกอบที่สำคัญที่ทำให้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มที่มีผลได้
อย่างมีประสิทธิภาพในการเพิ่มการมีเจตคติที่ดีต่อคนนอกกลุ่มมีดังนี้

1. การจินตนาการนั้นจะต้องเป็นจินตนาการทางบวกต่อคนนอกกลุ่ม (เพราะหากจินตนาการ
ถึงเรื่องที่ร้ายๆ ก็ทำให้เกิดผลตรงกันข้ามที่เลวร้ายได้เช่นกัน (Turner et al., 2007; Stathi & Crisp,
2008)

2. คำสั่งในการจินตนาการต้องอธิบายว่า ให้จินตนาการเห็นถึงตนเองจากมุมมองของบุคคลที่
3 (ตนเองในฐานะผู้สังเกตการณ์) โดยให้มองเห็นตนเองอยู่ในสถานการณ์การปฏิสัมพันธ์ด้วย
(Husnu & Crisp, 2009)

3. ต้องให้ผู้จินตนาการเชื่อมั่นในตัวเองว่าสามารถจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ได้
(Stathi , Crisp, & Hogg, 2011)

4. มีการอธิบายรูปลักษณะภายนอกที่เป็นเอกลักษณ์ของสมาชิกนอกกลุ่มในทางบวก เช่น
รูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย (Stathi, et al., 2011)

5. อธิบายข้อมูลบุคลิกลักษณะทางบวกของสมาชิกคนนอกกลุ่มขณะที่อยู่ในสถานการณ์
(Miller, 2002) เช่น ลักษณะนิสัย การกระทำ

6. จินตนาการถึงการกระทำ (กริยา) ที่ดีของตัวเองและรวมทั้งมีการแสดงการตระหนักถึงการ
กระทำที่ดีของสมาชิกของคนนอกกลุ่มเพราะเป็นการรับรู้ถึงลักษณะที่ดีที่ทั้งสองฝ่ายมีเหมือนกัน
(Stathi & Crisp, 2008; Wright et al., 1997)

7. คำสั่งต้องมีความชัดเจน, เข้าใจง่าย, ใส่รายละเอียดและมีชีวิตชีวาซึ่งทำให้นึกภาพได้
เหมือนจริงมากที่สุดเช่น บอกว่าบทสนทนาเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไหร่ มีใครบ้างแล้วบุคลิกลักษณะที่
แสดงออกต้องชัดเจนและระบุรายละเอียด (Husnu & Crisp, 2010)

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับ
กลุ่ม

2.2.1) จินตนาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มลดเจตคติจริงเกี่ยวกับคนนอกกลุ่มแบบเด่นชัดได้

Tuner และคณะ (2007) เป็นกลุ่มผู้วิจัยกลุ่มแรกที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการ
จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม ในการเพิ่มเจตคติทางบวกระหว่างกลุ่ม โดยพวกเขาได้
สร้างสถานการณ์การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตามแนวคิดของ Allport และเพิ่มส่วนการมี
ปฏิสัมพันธ์ทางอ้อม ที่นำเอาการจินตนาการเข้ามาใช้ โดยในการทดลองที่ 1 พวกเขาทดสอบ
สมมติฐานที่ว่า การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มลดการลำเอียงระหว่างกลุ่ม
(intergroup bias) โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาตรี 28 คน อายุ 18-20 ปี ถูกสุ่มเข้าสู่
เงื่อนไข 2 เงื่อนไขนั่นก็คือ เงื่อนไขการใช้จินตนาการ และควบคุม โดยเงื่อนไขจินตนาการ ได้ให้ผู้ร่วม
การทดลองจินตนาการถึงการสนทนากับกลุ่มผู้สูงอายุที่เพิ่งพบกันเป็นครั้งแรก จากนั้นติดตามว่าได้
เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับผู้สูงอายุบ้าง แตกต่างจากที่เคยรู้มาเกี่ยวกับผู้สูงอายุอย่างไรบ้าง ส่วนกลุ่มควบคุม
ให้จินตนาการถึงการมีกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น ไปทะเลหรือภูเขา โดยทั้งสองเงื่อนไขใช้เวลา
จินตนาการ 1 นาที หลังจากจินตนาการเสร็จสิ้นผู้ร่วมการทดลองจะต้องเขียนบรรยายสิ่งที่ตนเอง

จินตนาการเช่น กลุ่มที่จินตนาการถึงผู้สูงอายุก็รายงานข้อความที่สนทนากันกับผู้สูงอายุ กลุ่มควบคุมให้เขียนรายงานถึงภาพที่จินตนาการถึงวิวต่างๆ หลังจากนั้นให้ทำมาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด ผลพบว่ากลุ่มที่จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ (คนนอกกลุ่ม) สามารถลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้มากกว่ากลุ่มควบคุม

2.2.2) การจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มลดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง

Turner และ คณะ (2007) ศึกษาผลของการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงวัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง โดยได้ถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทางตรงเพื่อพัฒนาการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษา 2 การศึกษา

การศึกษาที่ 1 ศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อกลุ่มผู้สูงอายุที่อายุ โดยกลุ่มผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย อายุ 18-23 ปี จำนวน 25 คน ทำการทดลองโดยแบ่งผู้เข้าร่วมการทดลองเป็น 2 กลุ่ม และให้กลุ่มทดลองจินตนาการถึงการได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุที่ไม่เคยพบเจอมาก่อน ในสถานที่ต่างๆ โดยให้เวลา 2 นาทีในการจินตนาการ กลุ่มควบคุมให้ผู้ร่วมวิจัยจินตนาการถึงการออกไปพักผ่อนนอกสถานที่ เช่น ทะเล หรือภูเขาและทำการวัดเจตคติต่อผู้สูงอายุโดยการใช้การวัดเจตคติแบบเด่นชัดและเจตคติแบบแอบแฝง ผลการทดลองพบว่ากลุ่มที่มีการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ มีเจตคติรังเกียจกลุ่มทั้งแบบแอบแฝงและเด่นชัดน้อยกว่ากลุ่มควบคุม และยังพบว่าเป็นการลดเจตคติแบบแอบแฝงได้ดีกว่าเจตคติแบบเด่นชัดอีกด้วย

การศึกษาที่ 2 ศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มชาวมุสลิม กลุ่มผู้ร่วมการทดลอง เช่นนักศึกษามหาวิทยาลัย อายุ 18-29 ปี จำนวน 29 คน ทดลองโดยแบ่งเป็นสองกลุ่มตั้งการศึกษาที่ 1 แต่เป็นการจินตนาการถึงชาวมุสลิม และวัดเจตคติแบบแอบแฝงต่อชาวมุสลิม พบว่ากลุ่มที่จินตนาการถึงชาวมุสลิมมีเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงต่อชาวมุสลิมน้อยกว่ากลุ่มควบคุม จากผลการทดลองทั้งสองงานพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มต่อคนนอกกลุ่ม มีผลในการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มทั้งแบบเด่นชัดและแบบแอบแฝง

ต่อมา Vezzali และคณะ (2011) ศึกษาการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในการเพิ่มเจตคติทางบวกทั้งแบบแอบแฝงและเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่มในเด็กนักเรียนโรงเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 44 คนอายุเฉลี่ย 10 ปี โดยกลุ่มผู้เข้าร่วมการทดลองถูกสุ่มเข้าเงื่อนไขแบ่งเป็น 2 เงื่อนไขดังนี้ เงื่อนไขที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุมที่ให้จินตนาการถึงการออกไปชมทัศนียภาพเช่นธรรมชาติ ภูเขา ทะเล เงื่อนไขที่ 2 เป็นกลุ่มที่ให้จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับเพื่อนใหม่แปลกหน้าจากโรงเรียนอื่นต่างเมือง โดยมีสถานการณ์ให้ผู้ร่วมการทดลองได้จินตนาการว่ามีปฏิสัมพันธ์ในสถานที่ต่างๆ เช่น ห้องเรียน ในสวนสาธารณะและที่บ้าน จากนั้นผู้ร่วมทดลองแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการเขียนอธิบายในสิ่งที่จินตนาการเป็นเวลา 15 นาที (เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพในการจินตนาการของแต่ละคน) และหลังจากนั้น 1 สัปดาห์ผู้เข้าร่วมการทดลองตอบมาตรวัดตัวแปรตามซึ่งก็คือมาตรวัดเจตคติแบบเด่นชัด ประกอบไปด้วยการวัดเปิดเผยตัวเองและเจตนาที่จะมีพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม และวัดเจตคติแบบแอบแฝงการวัดแบบเชื่อมโยงแบบแอบแฝง ผลพบว่ากลุ่มที่จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มมีการเปิดเผยตัวเองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง

มีนัยสำคัญ และมีการลำเอียงเข้าข้างกลุ่มตนเองแบบแอบแฝงน้อยกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังมีเจตนา มีพฤติกรรมมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมากกว่ากลุ่มควบคุมอีกด้วย จากการศึกษาพบว่า การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มเพิ่มเจตคติแบบเด่นชัดทางบวก และลดเจตคติแบบแอบแฝงทางลบ

โดยสรุปแล้วงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีประสิทธิผลที่จะนำมาใช้ลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม และยังเพิ่มเจตนาในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่ต้องการศึกษาการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม ซึ่งนอกจากจะเป็นวิธีง่ายลดความซับซ้อนในการต้องมามีปฏิสัมพันธ์กันจริงแล้ว ยังสามารถประยุกต์ให้เข้ากับทุกบริบทไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใด

ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นสมมติฐานข้อที่ 1 ของการศึกษาที่ 1 ว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่มได้

และสมมติฐานของการศึกษาที่ 2 ว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงต่อคนนอกกลุ่มได้

2. ตัวแปรส่งผ่านระหว่างจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงตัวแปรส่งผ่านที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาในงานวิจัยนี้ จำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย

1. ความไว้วางใจต่อคนนอกกลุ่ม (intergroup trust)
2. ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม (intergroup anxiety)
3. การระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม (attribution to themselves a positive toward intergroup contact)
4. การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม (empathy)

2.1 ความไว้วางใจต่อคนนอกกลุ่ม

2.1.1 นิยามความหมาย

ความไว้วางใจ หมายถึง ความตั้งใจที่บุคคลจะกระทำต่อผู้อื่นบนพื้นฐานความคาดหวังเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลอื่นภายใต้เงื่อนไขของความเสี่ยงและการพึ่งพากัน (Mayer, Davis, & Schoorman, 1995)

Rotter (1967) ได้ให้ความหมายความไว้วางใจว่า เป็นความคาดหวังต่อบุคคลว่าเป็นผู้นำเชื่อถือทั้งด้านคำพูด การกระทำ คำมั่นสัญญา

McAllister (1995) ให้ความหมายของความไว้วางใจว่า เป็นความมั่นใจและเชื่อถือในตัวผู้อื่นรวมทั้งกล้าที่จะแลกเปลี่ยน แบ่งปัน และประสานงานอันมาจากคำพูด และการกระทำของบุคคลอื่น

Mishra (1996) ได้ให้ความหมายความไว้วางใจไว้ว่า เป็นความเต็มใจของบุคคลที่มีความมั่นคงต่อบุคคลอื่น โดยมีความเชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความเปิดเผย ให้ความสนใจห่วงใย

ต่อมา Marshall (2000) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความไว้วางใจโดยมองความเป็นธรรมชาติของมนุษย์และกฎแห่งธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งหมายถึงการดำรงชีวิตด้วยความจริง ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่จำเป็น มนุษย์ต้องการการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นความต้องการทางด้านชีววิทยา เมื่อกำเนิดขึ้นมาในโลกความไว้วางใจก็เป็นสิ่งที่จำเป็นทางด้านร่างกาย เนื่องจากเมื่อเกิดขึ้นมาก็จะพบกับความไม่มั่นคง ไม่มีสิ่งปกคลุมร่างกายและได้รับความเสี่ยง ซึ่งไม่ได้มีการคำนึงถึงความประมาทนี้ แต่ความไว้วางใจจะต้องมีความซื่อสัตย์และให้การดูแล ถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่เกิดขึ้นความไว้วางใจก็จะถูกทำลาย เมื่อเจริญเติบโตขึ้นความไว้วางใจไม่สูญหายไป แต่ระดับของความไว้วางใจจะอยู่ในรูปของประสบการณ์และเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินต่อมา

ความไว้วางใจระหว่างบุคคล คือการที่บุคคลมีความมั่นใจและเชื่อใจผู้อื่นในสถานการณ์หนึ่ง ผู้วิจัยสรุปว่าความไว้วางใจคนนอกกลุ่มคือ การที่บุคคลมีความคาดหวัง มีความเชื่อใจมั่นใจที่จะเปิดเผยและจริงใจต่อสมาชิกนอกกลุ่มโดยมีการปฏิสัมพันธ์ไปทางบวก

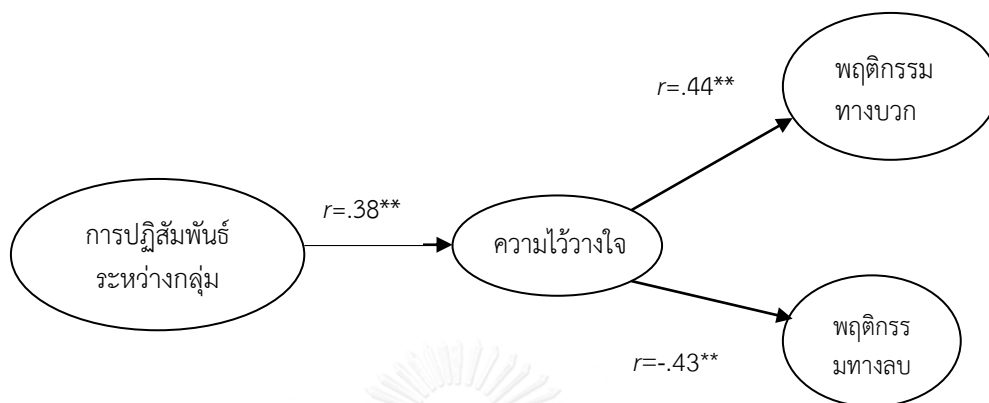
2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจคนนอกกลุ่มและเจตคติรังเกียจกลุ่ม

ความไว้วางใจคนนอกกลุ่มมักจะเกิดกับสมาชิกของคนในกลุ่มเท่านั้น เพราะสมาชิกในกลุ่มเพียงต้องการให้กลุ่มที่ตนอยู่มีผลประโยชน์มากที่สุด แต่ถ้าความไว้วางใจเกิดขึ้นในสมาชิกระหว่างกลุ่มหรือคนนอกกลุ่ม ก็จะลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มได้เพราะบุคคลเกิดความเชื่อใจความไว้วางใจต่อคนนอกกลุ่มก็จะยอมรับคนนอกกลุ่มและสามารถแบ่งปันสิ่งต่างๆ แก่กัน และจะมองคนนอกกลุ่มในด้านบวก นำมาซึ่งการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มและความขัดแย้ง รวมทั้งสร้างความร่วมมือในด้านต่างๆ จากการศึกษาจะเห็นว่า ความไว้วางใจคนนอกกลุ่มก่อให้เกิดผลที่เป็นไปในทางบวก ความไว้วางใจสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามการสร้างให้เกิดความไว้วางใจคนนอกกลุ่มนั้นเป็นเรื่องยาก โดยต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์ที่ดีในระยะเวลาพอสมควร

การศึกษาพบว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มก่อให้เกิดความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม โดยเริ่มจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มจนเกิดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด จนมีความไว้วางใจต่อคนนอกกลุ่ม และลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม (Allport, 1954; Pettigrew, 1997) เมื่อคนระหว่างกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดีหลังจากมีปฏิสัมพันธ์กันตามสมมติฐาน 4 ข้อของ Allport แล้ว ความไว้วางใจคนนอกกลุ่มมักจะค่อยๆ ก่อตัวขึ้น และความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเพิ่มแรงจูงใจให้คนมีเจตคติที่ดีต่อกัน จากนั้นก็เพิ่มพฤติกรรมที่ดีต่อคนนอกกลุ่ม รวมทั้งการลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม

งานวิจัยของ Tam, Hewstone, Kenworthy, และ Cairns (2009) ได้ศึกษาความไว้วางใจคนนอกกลุ่มกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับคนนอกกลุ่มที่มีความขัดแย้งในประเทศไอร์แลนด์ โดยนำความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยได้ศึกษากับกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไอร์แลนด์เหนือ จำนวน 59 คน (ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าในกลุ่มผู้นับถือศาสนาคริสต์ต่างนิกายคือ แคทอลิกและโปรเทสแตนต์ แบ่งแยกกลุ่มกันอย่างชัดเจน) จากการวิเคราะห์โมเดล LISREL พบว่าความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมต่อคนนอกกลุ่มอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ชี้ให้เห็นว่ายิ่งคนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในระดับสูงเท่าไร ก็จะมีควมไว้วางใจคนนอกกลุ่มในระดับสูง ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ดีต่อคนนอกกลุ่มมากขึ้นเท่านั้น ดังแสดงไว้ในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจระหว่างกลุ่มการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับพฤติกรรมต่อคนนอกกลุ่ม

ที่มา : Tam และคณะ (2009)

หมายเหตุ : ตัวเลขที่เป็นบวก (+) คือความสัมพันธ์ทางบวก

ตัวเลขที่เป็นลบ (-) คือ ความสัมพันธ์ทางลบ

2.1.3 งานวิจัยเกี่ยวกับความไว้วางใจคนนอกกลุ่มในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการเงินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม

Vezzali และคณะ (2011) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเงินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตนาที่จะมีพฤติกรรมมีปฏิสัมพันธ์โดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านโดยได้ศึกษากับผู้ร่วมการทดลองระดับมัธยมศึกษา อายุเฉลี่ย 15 ปี จำนวน 34 คน ทำการทดลองโดยให้การเงินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม

ให้ผู้ร่วมการทดลองสุ่มเข้าเงื่อนไขการทดลอง 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่การเงินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนต่างกลุ่มต่างโรงเรียนว่ามีการพบปะและติดต่อกับเพื่อนนักเรียนต่างโรงเรียนในสถานที่ต่าง ๆ กันเช่น บ้าน โรงเรียน สวนสาธารณะ
2. กลุ่มควบคุม ไม่ได้การเงินตนาการ

จากนั้นวัดความไว้วางใจ ความภูมิใจในการเป็นมนุษย์และเจตนาในการมีพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม ผลที่พบปรากฏว่า ผู้ร่วมการทดลองในกลุ่มที่มีการการเงินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มมากกว่ากลุ่มควบคุม และพบว่า กลุ่มที่มีการการเงินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีเจตนาในการมีพฤติกรรมกับคนนอกกลุ่มมากกว่า

กลุ่มควบคุมเช่นกัน เมื่อทดสอบตัวแปรส่งผ่านก็พบว่าความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการเงินตนาการกับเจตนาที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อการเงินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มพบว่าช่วยให้บุคคลมีความรู้สึกไว้วางใจสมาชิกนอกกลุ่มมากยิ่งขึ้น เมื่อไว้วางใจกลุ่มอื่นแล้วบุคคลก็ลดเจตคติเชิงลบต่อคนนอกกลุ่มได้

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มก่อให้เกิดความไว้วางใจและความรู้สึกที่ดีต่อคนนอกกลุ่ม ดังนั้นแล้วผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงความไว้วางใจคนนอกกลุ่มในตัวแปรส่งผ่านระหว่างการเงินตนาการและการลดเจตคติเชิงลบต่อคนนอกกลุ่ม โดยเน้นไปที่การเงินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกระตุ้นให้บุคคลเกิดความรู้สึกใกล้ชิด รู้สึกดี และไว้วางใจในคนนอกกลุ่ม เมื่อมีความไว้วางใจก็อาจนำไปสู่การลดความรังเกียจ ความไม่ชอบกันลงได้ ซึ่งผู้วิจัยจึงสรุปเป็นสมมติฐานข้อที่ 2 ได้ว่าการเงินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติเชิงลบต่อคนนอกกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

2.2 ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม

2.2.1 นิยามความหมาย

Stephan และ Stephan (1985) เสนอว่าความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม (คือเมื่อบุคคลต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นนอกกลุ่ม ที่ไม่คุ้นเคย) เป็นความเครียดความวิตกกังวลที่เกิดจากต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นนอกกลุ่ม ความวิตกกังวลนี้มาจากการที่บุคคลมีการประเมินหรือคาดหมายทางลบ ความไม่ชอบ ความเกลียด จึงมีการรังเกียจ และมองกลุ่มอื่นในทางไม่ดีไว้ล่วงหน้า จึงเป็นสาเหตุให้เมื่อจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันจริงๆ ก็เกิดความกังวลความกลัวที่จะต้องติดต่อสื่อสารกับเพื่อนต่างกลุ่ม

Gudykunst (1996) ได้พัฒนาทฤษฎีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มที่มีความสำคัญต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเรียกว่า Anxiety/Uncertainty Management Theory (AUM) อธิบายไว้ว่าการจัดการกับความวิตกกังวลนั้นเป็นประเด็นหลักที่จะทำให้การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นมีประสิทธิภาพ เมื่อบุคคลจัดการกับความวิตกกังวลและความไม่แน่นอนแล้วหลังจากนั้นจะสามารถมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับคนนอกกลุ่มได้ องค์ประกอบของ AUM ประกอบด้วย

1) ความไม่แน่ใจ (uncertainty) ความไม่แน่ใจในผู้อื่นจะนำไปสู่การคาดเดาและความพยายามที่จะอธิบายเจตคติ ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น ได้แก่การคิดและวางแผนเพื่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในอนาคต ระดับความแตกต่างของความไม่แน่ใจก็ขึ้นอยู่กับกลุ่มบุคคลที่ต้องปฏิสัมพันธ์ว่าอยู่ในกลุ่มที่เหมือนหรือต่างกับตนมากน้อยเพียงใด ถ้ากลุ่มที่มีความเหมือนกลุ่มตนมากก็มีระดับความไม่แน่ใจน้อยกว่ากลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการจัดการกับความไม่แน่ใจของตนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารกับคนนอกกลุ่ม

2) ความวิตกกังวล (anxiety) ในทฤษฎี AUM นี้ ความวิตกกังวลเป็นส่วนประกอบที่เป็นด้านอารมณ์ความรู้สึกที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับความไม่แน่ใจเมื่อต้องมีการติดต่อสื่อสาร หรือต้องพบปะปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มของตน ความกังวลก็คือความรู้สึกไม่สมดูลที่เกิดขึ้นในร่างกาย (Turner, 1988) เกิดขึ้นจากความตื่นเต้น กังวล หรือหวั่นเกรงเกี่ยวกับอะไรก็ตามที่จะเกิดขึ้น และ

ความวิตกกังวลนั้นจะมีมากในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่เคยรู้จักหรือไม่คุ้นเคย (Gudykunst & Shapiro, 1996) หากบุคคลมีความกังวลมากกว่าระดับที่สูงสุดที่ทนได้ การปฏิสัมพันธ์จะไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งก่อให้เกิดการจำแนกประเภทคนด้วยความเชื่อเหมารวม แต่หากมีความกังวลน้อยกว่าระดับต่ำที่สุดที่ทนได้ก็ไม่เกิดแรงจูงใจให้คนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม อย่างไรก็ตามความวิตกกังวลจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับการเผชิญสถานการณ์ขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์

ในงานวิจัยนี้ สรุปว่า ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม คือ อารมณ์ความรู้สึกไม่แน่ใจ หัวใจวิตกหวาดกลัวในการที่จะต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกในกลุ่มตน

2.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม

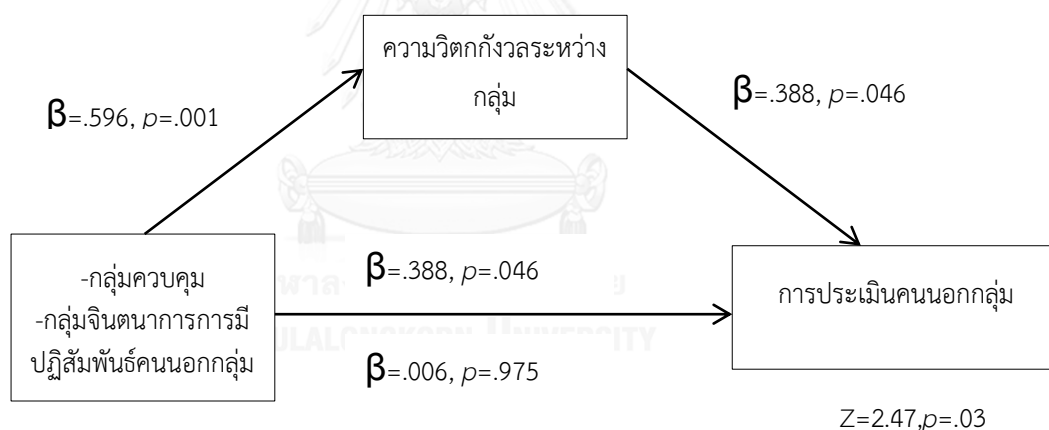
ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มมีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเลวร้ายไม่ราบรื่น โดยเป็นการกระตุ้นให้เกิดเจตคติทางลบต่อคนนอกกลุ่ม และยังทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มอีกด้วย ซึ่งก็อาจจะหมายความว่า เมื่อไหร่ที่มีการปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มเกิดขึ้นก็จะเป็นเรื่องยากและยังทำให้บุคคลทำตัวระแวงในระหว่างที่มีการติดต่อสื่อสารกัน (Gudykunst & Shapiro, 1996; Hubbert, Gudykunst, & Guerrero, 1999) เป็นสิ่งที่ทำให้คนเกิดการจัดประเภทคนโดยความเชื่อเหมารวม (Stephan & Stephan, 1985; Wilder, 1993) และมีแนวโน้มที่จะประเมินคนนอกกลุ่มไปในทางลบ การติดต่อพบปะปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพควรเกิดจากการรู้สึกผ่อนคลาย ราบรื่น เปิดใจ และไม่มีการขัดจังหวะหรือหยุดกะทันหัน เมื่อคนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม ก็จะเป็นการเพิ่มความรู้สึกวิตกกังวลและความไม่แน่ใจ ซึ่งอาจทำให้เกิดเจตคติรังเกียจกลุ่ม ดังนั้นแล้วหากบุคคลสามารถจัดการกับความวิตกกังวล ความไม่แน่ใจเหล่านี้ได้ ก็จะเป็นการเพิ่มความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยหลายๆ งานแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มเกิดขึ้น บุคคลมักจะมี ความวิตกกังวลในการปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม เนื่องจากเกิดความไม่แน่ใจ ความเครียด ความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่างๆ

งานวิจัยที่ผ่านมา พยายามลดความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม โดยใช้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม (Crisp & Turner, 2009) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิจัยในเรื่อง ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม อาจช่วยลดความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล และบุคคลมีความกล้าที่จะเผชิญหน้าหรือมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมากขึ้น

2.2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม

Turner และคณะ (2007) ทำการทดลองศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคนิค การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม ในการเพิ่มเจตคติทางบวกระหว่างกลุ่ม ในการทดลองที่ 1 ทดสอบการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในการลดการเกิดการลำเอียงระหว่างกลุ่มโดยให้ผู้ร่วมการทดลอง 2 เจื่อนไขโดยมีเจื่อนไขจินตนาการถึงผู้สูงอายุ และเจื่อนไขกลุ่มควบคุม หลังจากนั้นให้ตอบมาตรวัดความลำเอียงระหว่างกลุ่ม ผลพบว่ากลุ่มที่จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ (คนนอกกลุ่ม) ลดความลำเอียงระหว่างกลุ่มได้

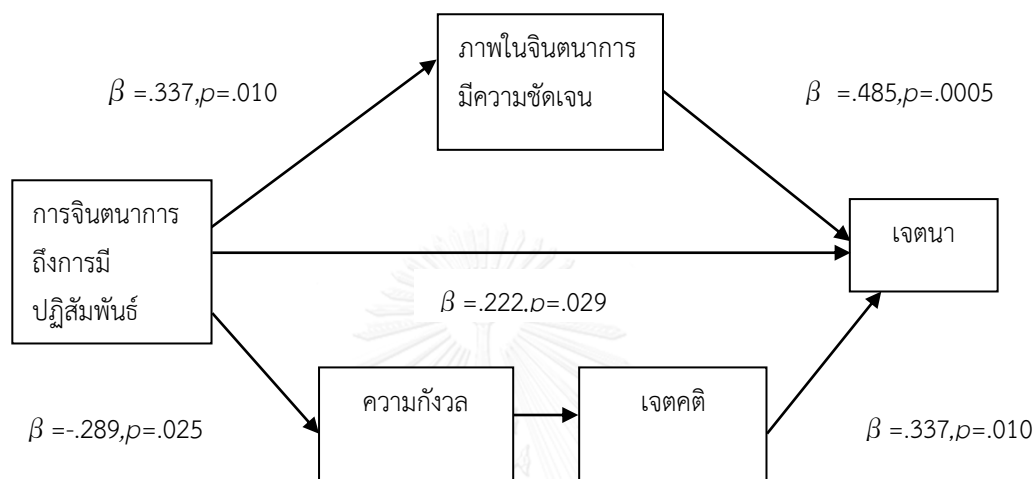
โดยการทดลองที่ 2 Turner และคณะ (2007) ได้เพิ่มตัวแปรความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม มาเป็นตัวแปรส่งผ่านของเจตคติต่อกลุ่มรักร่วมเพศ (homosexual) โดยวิธีการขั้นตอนเหมือนกับการทดลองที่ 1 คือผู้ร่วมการทดลองเข้าสู่เงื่อนไขการใช้จินตนาการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มผู้ชายรักร่วมเพศ และเงื่อนไขควบคุมให้จินตนาการถึงการออกไปข้างนอก ทะเล ภูเขาหลังจากจินตนาการทั้งสองเงื่อนไขก็ตอบมาตรการวัดความวิตกกังวล มาตรการประเมินคนนอกกลุ่มและสุดท้ายวัดการรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่ม ผลการทดลองพบว่ากลุ่มที่จินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชายรักร่วมเพศ มีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มลดลง และมีการประเมินคนนอกกลุ่มไปทางบวกเพิ่มขึ้นและมีการรับรู้ความหลากหลายของคนนอกกลุ่มมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วนระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับการประเมินคนนอกกลุ่มดังแสดงในภาพที่ 4 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม (กลุ่มชายรักร่วมเพศ) มีอิทธิพลทางตรงต่อการประเมินคนนอกกลุ่มไปในทางบวก เมื่อทดสอบด้วย Sobel ก็พบว่าความวิตกกังวลเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับการประเมินคนนอกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพที่ 4 แสดงผลของความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มในการเป็นตัวแปรส่งผ่าน แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับ การประเมินคนนอกกลุ่ม

นอกจากนี้ Husnu และ Crisp (2010) ยังศึกษาในสองกลุ่มเหมือนการศึกษาที่ 1 คือกลุ่มทดลอง (กลุ่มที่ 1) จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวมุสลิมโดยเน้นที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน และถูกบอกให้อ่านเรียงความสั้นๆ ถึงสถานที่ เวลาที่พบเจอ รวมทั้งรูปแบบการสนทนา กลุ่มควบคุม (กลุ่มที่ 2) ให้จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวมุสลิมทั่วไป และวัดตัวแปรตามว่าภาพที่จินตนาการมีความชัดเจนมากน้อยเพียงใดและวัดความวิตกกังวลในอนาคตที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์และเจตคติต่อชาวมุสลิม ผลการทดลองพบว่ากลุ่มที่จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวมุสลิมโดยเน้นที่เคยมีประสบการณ์มาก่อนมีความสามารถในการนึกภาพได้ชัดเจนในจินตนาการมากกว่า, มีความวิตก

กังวลน้อยกว่าและมีเจตคติทางบวกต่อคนนอกกลุ่มมากกว่ากลุ่มควบคุม สรุปได้ดังภาพที่ 5 อธิบายได้ว่าเมื่อบุคคลมีการจินตนาการถึงการต้องพบปะกับคนต่างกลุ่มในแบบที่ใส่รายละเอียดเกิดภาพชัดเจนในจินตนาการ ทำให้มีเจตนาที่จะมีปฏิสัมพันธ์ในอนาคต เนื่องจากการลดความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ก็ยิ่งเพิ่มเจตนาในการมีปฏิสัมพันธ์ทางตรงอีกด้วย

ภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์

ที่มา : Husnu และ Crisp (2010)

หมายเหตุ : ตัวเลขที่ปรากฏในรูปภาพ คือ ค่าอำนาจการทำนาย (β)

นอกจากนี้งานวิจัยของ Birtel และ Crisp (2012) ได้ศึกษาถึงการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มต่อการเพิ่มเจตคติทางบวกต่อคนนอกกลุ่ม และเป็นการลดความวิตกกังวล โดยที่งานวิจัยนี้ผู้วิจัยเน้นถึงพฤติกรรมที่มีต่อคนนอกกลุ่ม เช่น การประเมินผู้ร่วมการทดลองทางด้านอารมณ์ คำพูดที่มีต่อคนนอกกลุ่ม และการรู้คิดกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 39 คน ครั้งหนึ่งของผู้ร่วมการทดลองจะได้เข้าสู่เงื่อนไข จินตนาการ อีกครั้งหนึ่งคือกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ (คนนอกกลุ่ม) ส่วนกลุ่มควบคุมจินตนาการออกไปเที่ยว ภูเขา ทะเล หลังจากนั้นผู้เข้าร่วมการทดลองทดสอบ Stroop test (เป็นการทดสอบความเชื่อมโยง สี- ชื่อ ถูกพัฒนาโดย Stroop (1935) โดยหลักการจะคล้ายกับการทดสอบแบบ name-letter effect ที่อักษรในชื่อตัวเองจะถูกเชื่อมโยงแอบแฝงกับเป้าหมายโดย Stroop test คือการเชื่อมโยง สี กับชื่อ โดยนำเสนอคำที่แสดงออกถึงสี เช่น แดง ฟ้า เหลือง เขียว กับตัวอักษร X (xxx, xxxx, xxxxx) ที่ปรากฏบนหน้าจอเป็นการทดสอบระบบอัตโนมัติ (semantic) คล้ายๆ IAT โดยผู้ร่วมการทดลองจะเชื่อมโยงสีกับตัวอักษรในชื่อตัวเองได้ดีกว่าอักษรที่ไม่มีชื่อของตัวเอง) และตอบมาตรการความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม ผลการทดลองพบว่า ก่อนมีการติดต่อสื่อสารกันผู้ร่วมการทดลองจะมีความกังวลสูงประเมินผลจากการวัดด้วย Stroop test แต่หลังจากที่ได้จินตนาการถึงการ

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับผู้สูงอายุ พบว่าสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารและลดความวิตกกังวลลงได้

จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาตัวแปรความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเมื่อบุคคลเกิดการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มว่าจะทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายความกังวลก่อนหน้าการพบปะผู้คนนอกกลุ่มซึ่งนำมาสู่การลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม ผู้วิจัยจึงเสนอเป็นสมมติฐานข้อที่ 3 ว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด โดยมีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

2.3 การระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม

2.3.1 นิยามความหมาย

การระบุสาเหตุ เกิดจากการที่มนุษย์มีความใส่ใจต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวและพยายามอธิบายสาเหตุที่เกิดเหตุการณ์นั้นๆ

การระบุสาเหตุ คือ การอธิบายว่า ทำไมเหตุการณ์หรือผลลัพธ์นั้นเกิดขึ้นบุคคลจะระบุสาเหตุไปยังปัจจัยบางอย่างที่สามารถตอบคำถามหรืออธิบายถึงผลลัพธ์นั้นที่เกิดขึ้นได้

สมการเกี่ยวกับการระบุสาเหตุพฤติกรรมของ Lewin (Lewinian equation/ Attribution equation; อ้างถึงใน Gilbert, 1995)

$$B = S + D$$

สมการของเลวินเป็นสมการที่นำมาใช้อธิบายถึงแนวคิดที่ว่าพฤติกรรม (B=Behavior) หนึ่งๆ เป็นผลมาจากสถานการณ์ (S=Situation) ซึ่งถือเป็นปัจจัยภายนอก (external factor) ผสมผสานกับลักษณะภายในตัวบุคคล (D) ซึ่งถือเป็นปัจจัยภายใน (internal factor) สมการข้างต้นนี้นำไปสู่หลักการลดทอน (discounting principle) ที่ใช้เพื่อหาคำตอบว่าพฤติกรรมหนึ่งๆ มีสาเหตุมาจากตัวบุคคลมากน้อยเพียงใดหลักการดังกล่าวมีสมการดังนี้

$$D = B - S$$

ซึ่งหมายความว่าพฤติกรรมที่บ่งถึงลักษณะภายในของบุคคลก็คือพฤติกรรมส่วนที่กระทำไป โดยอยู่นอกเหนือความบีบคั้นทางสถานการณ์ ส่วนพฤติกรรม (B) ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ (S) ทั้งหมดถือเป็นการกระทำที่บ่งบอกเกี่ยวกับตัวผู้กระทำไม่ได้ (no diagnostic behavior)

สมการดังกล่าวแสดงถึงการพยายามทำความเข้าใจเพียงเบื้องต้นเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำของบุคคลส่วนเรื่องการระบุสาเหตุของการกระทำนั้น Heider (1958) เป็นบุคคลแรกที่เริ่มเสนอว่าการระบุสาเหตุของการกระทำมีลักษณะเป็นมิติขั้วคู่ (bipolar) โดยขั้วหนึ่งเป็นการอนุมานไปที่สาเหตุภายใน (internal cause) และอีกขั้วหนึ่งเป็นการอนุมานไปยังสาเหตุภายนอก (external cause) การที่ Heider กล่าวถึงการระบุสาเหตุในฐานะมิติขั้วคู่นี้มีความหมายโดยนัยว่ายิ่งบุคคลอนุมานสาเหตุไปยังปัจจัยภายในมากขึ้นเท่าไร บุคคลก็ยิ่งอนุมานไปยังปัจจัยภายนอกลดความพยายามในการแบ่งรูปแบบการระบุสาเหตุออกเป็นมิติที่ละเอียดยิ่งขึ้น Seligman และ Schulman (1986) ได้เสนอให้เพิ่มมิติของการระบุสาเหตุมิติที่สามได้แก่มิติความเป็นสากลของสาเหตุสรุปได้ดังนี้

1. มิติแหล่งกำเนิดของสาเหตุ (personalization) แบ่งเป็นการอธิบายสาเหตุว่าเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล (internal) หรือปัจจัยภายนอกตัวบุคคล (external)
2. มิติความคงที่หรือความคงทนถาวรของสาเหตุ (stability/permanence) แบ่งเป็นการอธิบายสาเหตุว่าเป็นปัจจัยที่คงทนถาวร (stable/permanent) หรือปัจจัยที่ไม่คงทนหรือชั่วคราว (unstable/temporary)
3. มิติการแผ่ขยายหรือมิติความเป็นสากลของสาเหตุ (pervasiveness) แบ่งออกเป็นการอธิบายสาเหตุว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทุกสถานการณ์ในชีวิตบุคคล (universal) หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลจำกัดอยู่เฉพาะในสถานการณ์หนึ่งๆ (specific)

Seligman และ Schulman (1992) ระบุว่ามิติของการระบุสาเหตุแต่ละมิติต่างก็มีความสำคัญแตกต่างกันไปการระบุสาเหตุในแต่ละมิติของบุคคลหนึ่งๆย่อมมีผลต่อความคาดหวังและพฤติกรรมในอนาคตของบุคคลนั้นในแงุ่มที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้การระบุสาเหตุในมิติแหล่งกำเนิดของสาเหตุจะเป็นสิ่งที่มาควบคุมความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองและเป็นสิ่งที่มีผลกระทบกับความนับถือในตนเองของบุคคล ส่วนการระบุสาเหตุในมิติความคงทนถาวรและความเป็นสากลจะมามีผลกับพฤติกรรมและสภาพจิตใจของบุคคลในอนาคต โดยมิติความคงทนถาวรจะเป็นตัวกำหนดการเกิดความรู้สึกบวก/ลบ ที่ตามมา

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาการระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านไปยังคนนอกกลุ่ม ซึ่งเป็นการระบุสาเหตุไปที่ปัจจัยภายในตัวบุคคลว่า ตนเองชอบคนนอกกลุ่มการติดต่อกับคนนอกกลุ่มหรือไม่ การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มอาจเป็นเสมือนการที่บุคคลได้มองเห็นว่าตนเองได้มีการติดต่อกับคนนอกกลุ่มในสถานการณ์ ประหนึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ (observer) เป็นการรับรู้ตัวเอง (self-perception) และเห็นตนเองที่เป็นผู้กระทำพฤติกรรมในสถานการณ์ได้เด่นชัดบุคคลจึงระบุสาเหตุไปที่ปัจจัยภายในตนเองว่าที่ตนปฏิสัมพันธ์อย่างดีกับคนนอกกลุ่มนั้นเป็นเพราะตนชอบการปฏิสัมพันธ์นั้น จากนั้นการได้เชื่อว่าตนเองมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มเพราะตนเองมีความชอบคนนอกกลุ่มอาจส่งผลกระทบต่อเจตคติทางบวกต่อคนนอกกลุ่ม (Wright et al., 1997)

2.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับการระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม

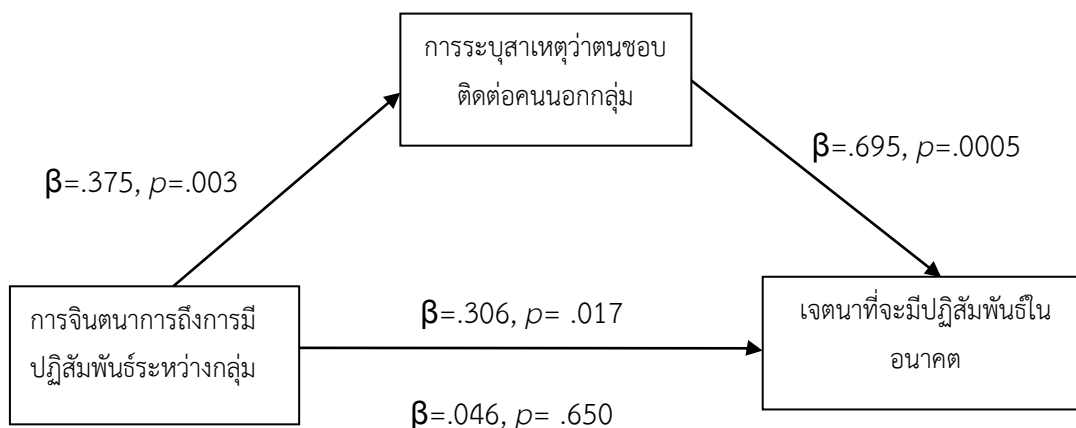
แน่นอนว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์นั้นไม่ได้เป็นการปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง แต่เป็นการนึกภาพสมาชิกในกลุ่มอื่นๆ สถานที่ที่ได้พบปะมีปฏิสัมพันธ์กันจึงมองเห็นตัวเองอยู่กับคนนอกกลุ่ม (เป็นการรับรู้ว่าคุณเองกำลังมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอยู่) อธิบายได้ว่าเมื่อบุคคลเห็นภาพตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นั้นๆ แล้วเกิดความรู้สึกชอบ และคุ้นเคยกับคนนอกกลุ่มนั้นๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคคลมีการระบุสาเหตุการติดต่อกับคนนอกกลุ่มไปยังปัจจัยภายในตัวบุคคลว่าตนชอบคนนอกกลุ่ม จึงทำให้บุคคลมีพฤติกรรมและเจตคติทางบวกต่อบุคคลนอกกลุ่ม (Crisp & Husnu, 2011) ยกตัวอย่างเช่น นาย ก จินตนาการว่าตนเองได้ร่วมปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนชวากัมพูชาที่ไม่เคยได้รู้จักกันมาก่อน และเขามองเห็นตัวเองร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้น ทำให้ระบุสาเหตุไปว่าตนชอบคนนอกกลุ่มจึง

ติดต่อกับคนนอกกลุ่มหรือเกิดเป็นการรับรู้ว่าคุณชอบคนนอกกลุ่มและอยากมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม จึงทำให้บุคคลลดเจตคติเชิงลบกับกลุ่มลงได้

Crisp และ Husnu (2011) ได้ทดสอบการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม โดยในกลุ่มทดลองให้จินตนาการจะกำหนดให้ผู้ร่วมทดลองสร้างภาพขึ้นประหนึ่งว่าเป็นตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น โดยผู้ร่วมทดลองที่มองจากมุมมองของบุคคลที่ 1 ระบุนสาเหตุจากสถานการณ์มากกว่าปัจจัยภายในตัวเอง ในขณะที่เดียวกันถ้าผู้ร่วมทดลองที่เป็นผู้สังเกตการณ์เห็นตนเองในสถานการณ์ ก็ระบุนสาเหตุของพฤติกรรมไปที่ปัจจัยภายในตัวเองมากกว่าสถานการณ์เพราะพวกเขามองเห็นภาพตัวเองในสถานการณ์ที่จินตนาการขึ้น (Jones & Nisbett, 1971; Taylor & Fiske, 1975 cited in Crisp & Husnu, 2011) ทำให้มีเจตคติทางบวกและพฤติกรรมทางบวกต่อคนนอกกลุ่มมากกว่า

2.3.3) งานวิจัยเกี่ยวกับการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติเชิงลบกับกลุ่ม

Crisp และ Husnu (2011) ศึกษาถึงกระบวนการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับการมีปฏิสัมพันธ์ในอนาคต กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 60 คน ถูกสุ่มเข้าเงื่อนไข แบบ 2x2 (จินตนาการ : การมีปฏิสัมพันธ์ VS ควบคุม, มุมมอง : บุคคลที่ 1 VS บุคคลที่ 3) โดยให้กลุ่มที่ 1 จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุที่ไม่เคยพบมาก่อน และกลุ่มควบคุมจินตนาการถึงการออกไปท่องเที่ยวข้างนอก ภูเขา ทะเล แต่ที่เพิ่มเติมมาคือการจัดกระทำ มุมมองโดยในเงื่อนไขมุมมองจากบุคคลที่ 1 ให้ผู้ร่วมทดลองดูรูปภาพและเรียงความจากมุมมองบุคคลที่ 1 (ตนเองเป็นผู้กระทำ) ส่วนเงื่อนไขมุมมองบุคคลที่ 3 ให้มองเห็นตัวเองและผู้อื่นในฐานะที่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่จินตนาการคล้ายผู้สังเกตการณ์ จากนั้นผู้ร่วมทดลองตอบมาตรการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มมากเพียงใด (3 ข้อคำถาม เช่น คุณคิดอย่างไรเกี่ยวกับเจตคติต่อผู้สูงอายุ, คุณคิดว่าคุณเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุมากเพียงใด และ ให้เรียงลำดับบุคคลที่คุณคิดว่าจะทำดีกับผู้สูงอายุ) ตามด้วยมาตรการวัดเจตนาที่จะมีปฏิสัมพันธ์ในอนาคต (10 ข้อคำถาม เช่น คุณมีความตั้งใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุในอนาคตแค่ไหน, คุณคิดว่าสิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุและปัญหาที่ต้องแก้ไขคืออะไร, คุณใช้เวลาแค่ไหนในการสนทนากับผู้สูงอายุ จากข้อคำถามในการมีเจตนา วัดทั้งองค์ประกอบอารมณ์ ความคิด ไม่ได้เน้นถึงพฤติกรรมอย่างเดียว จึงถือได้ว่าเป็นข้อคำถามที่ใกล้เคียงกับการวัดเจตคติ) ผลการทดลองพบว่าผู้ร่วมทดลองที่จินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ มีเจตนาที่จะพบปะผู้สูงอายุในอนาคตสูงขึ้นและเพิ่มการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม และเมื่อทำ path analysis ก็พบว่ากระบวนการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านทางบวกระหว่างการจินตนาการกับเจตนาที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม ดังแสดงในภาพที่ 6 เมื่อจินตนาการถึงการได้มีการพูดคุยพบปะกับคนนอกกลุ่ม (ผู้สูงอายุ) ทำให้มีเจตนาที่จะปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในอนาคต และนอกจากนี้ยังพบว่าจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มยังส่งผลให้บุคคลเกิดรับรู้ตนเองจากมุมมองของบุคคลที่ 3 ซึ่งเพิ่มการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มนำไปสู่เจตนาที่จะติดต่อกับคนนอกกลุ่มในอนาคต

ภาพที่ 6 แสดงความสัมพันธ์การระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อคนนอกกลุ่ม ระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับ เจตนามีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นสมมติฐานข้อที่ 4 ว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบ ต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

2.4 การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น

2.4.1 นิยามความหมาย

Kohut (1959) ได้ให้ความหมายว่า การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น คือการที่บุคคลสังเกตและมองเห็น เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้อื่นและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ณ ขณะนั้น

Eisenberg (1989) นิยามการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นว่าเป็นการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น โดยเน้นถึงการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น

David (1994) นิยามว่าการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกผู้อื่น คือความเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น ที่มาจากองค์ประกอบการรู้คิดและอารมณ์

Hoffman (2000) ได้นิยามการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นไว้ว่าเป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นซึ่งการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นแรงจูงใจให้บุคคลช่วยเหลือหรือตัดสินผู้อื่นอย่างยุติธรรม รวมถึงเป็นแรงจูงใจไม่ให้บุคคลแสดงออกถึงความก้าวร้าว

ในการศึกษาและรวบรวมความรู้ความเข้าใจของ Jean และ William (2009) ได้อธิบายการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกผู้อื่น ในหลากหลายทฤษฎีทั้งในแง่ของปรัชญาความเชื่อ, วิทยาศาสตร์ทางการรู้คิด, สรีระทางสมอง, การพัฒนาการของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และ วิวัฒนาการของมนุษย์ ซึ่งมีหลากหลายมากจึงมีการสรุปความหมายไว้ดังนี้

1. การล่วงรู้ความรู้สึกภายในของคนอื่นคือลักษณะของการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นแบบใช้ปัญญาคิดเป็นการรับรู้ถึงความสุข ทุกข์ ความไม่สบายใจของผู้อื่นได้อย่างทอ้งแท้

2. การพัฒนาของระบบประสาทและสมองในการสังเกตผู้อื่น เช่นการพัฒนาของระบบประสาทในการรับรู้การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกผู้อื่นโดยพัฒนาจากการสังเกตและเกิดปฏิกิริยาตอบรับจากระบบประสาท

3. การเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่น เป็นการเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นเหมือนประหนึ่งว่าได้มีส่วนร่วมในอารมณ์ความรู้สึกนั้นร่วมไปกับผู้อื่นด้วย แบ่งปันเรื่องราวความทุกข์ ความเสียใจ ความเศร้าต่างๆ

4. การหยั่งรู้ความรู้สึกของผู้อื่นด้วยตนเอง เมื่อได้รับฟังปัญหา หรือความทุกข์ของผู้อื่น ก็เกิดจินตนาการเกิดภาพในความคิดเห็นอกเห็นใจและร่วมรู้ถึงเรื่องราวที่ผู้อื่นประสบอยู่

5. การจินตนาการถึงความคิดความรู้สึกของผู้อื่น เมื่อผู้อื่นเกิดปัญหาหรือเกิดความไม่สบายใจเกิดขึ้น เรากจะใช้จินตนาการเกี่ยวกับเรื่องของผู้อื่นว่า เขาจะมีความรู้สึก หรือว่าคิดอย่างไรเพื่อที่จะได้เข้าใจบุคคลนั้น

6. การจินตนาการว่าผู้อื่นมีความคิด หรือรู้สึกอย่างไร คือ ความสามารถในการรับรู้การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น ว่าเขาอยู่ในสถานการณ์แบบใดเป็นการใช้ภาพจินตนาการ

7. การรู้สึกถึงความเป็นกังวลในเรื่องทุกข์ร้อนของผู้อื่น ความรู้สึกเป็นกังวลนี้ถูกกระตุ้นขึ้นจากการที่เพื่อนมีความทุกข์ เกิดขึ้น เราก้จะรู้สึกเป็นกังวลไปกับเรื่องราวของเพื่อน

8. การมีความรู้สึกกับบุคคลอื่นที่ประสบปัญหาความทุกข์ร้อน เช่นเมื่อผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ และอยากให้ความช่วยเหลือ

จากความหมายข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความรูซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นคือความสามารถที่จะรับรู้ และเข้าใจว่าผู้อื่นรู้สึกอย่างไร เป็นการเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นล่วงรู้ความรู้สึกภายในและไวต่อการอ่านความรู้สึกของผู้อื่นทั้งการแสดงออกทางสีหน้า น้ำเสียง และสัญลักษณ์ของอารมณ์ต่างๆและเข้าใจความหมายของการแสดงออกภายนอกของบุคคล และตระหนักรู้ในตนเองที่จะตอบสนองความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น ที่มาจากทั้งองค์ประกอบที่เป็นเป็นด้านอารมณ์และการรู้คิด

Davis (1980) พัฒนาดัชนีการตอบสนองระหว่างบุคคลหรือ interpersonal reactivity index (IRI) เพื่อใช้วัดการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นซึ่งมาตร IRI นี้ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ด้านการคำนึงถึงการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น (empathic concern) หมายถึง การมีความรู้สึกร่วมและมีความกังวลใจหมกมุ่นในการเห็นใจผู้อื่น

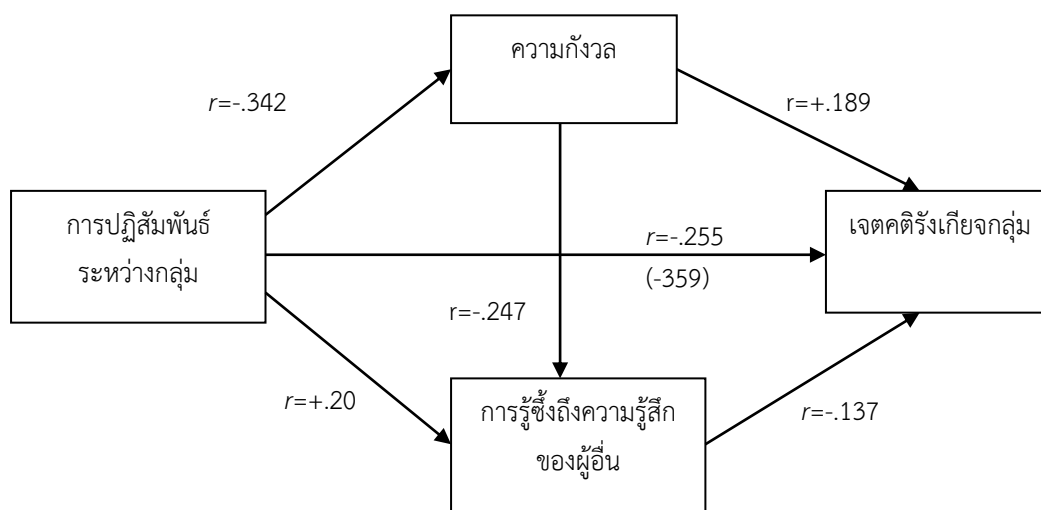
2. ด้านการจินตนาการ (fantasy) หมายถึงการมีความคิดเกี่ยวกับการจินตนาการ ถึงความรู้สึกหรือการกระทำของตัวเองในภาพยนตร์หรือนิยาย

3. ด้านความกังวลส่วนบุคคล (personal distress) หมายถึงการรู้สึกไม่สบายใจ เมื่ออยู่สถานการณ์ที่ผู้อื่นมีความตึงเครียดทางอารมณ์

4. ด้านความสามารถในการเข้าใจทัศนะของผู้อื่น (perspective taking) หมายถึงความสามารถในการรับเปิดรับความคิดของผู้อื่นหรือการสวมบทบาทผู้อื่น

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับ ความรูซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม ในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม กับเจตคติจริงใจจากกลุ่ม

Pettigrew และ Tropp (2008) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับเจตคติที่แท้จริงของกลุ่ม โดยมีความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น ความรู้เกี่ยวกับคนอื่น และความวิตกกังวลเป็นตัวแปรส่งผ่านข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 515 จากผลการศึกษาของผู้วิจัย ก็พบว่า ความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นและความวิตกกังวลเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและการเกิดเจตคติที่แท้จริงของกลุ่ม ดังรูปภาพที่ 2 อธิบายได้ว่าเมื่อคนมีการพบปะ มีการปฏิสัมพันธ์กันต่อกัน ส่งผลทำให้คนเกิดความรู้สึกที่แท้จริงหรือไม่ชอบกันน้อยลง โดยเมื่อถ้าคนมีการปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้นแล้ว จะไปลดความกังวลต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการที่ต้องพบเจอกัน เมื่อไม่กังวลก็จะลดการมีเจตคติที่ไม่ดีต่อกัน นอกจากจะลดความกังวลแล้ว การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันยังเพิ่มความรู้สึกเห็นอกเห็นใจการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเพิ่มขึ้น ด้วย เมื่อคนเกิดความเห็นใจผู้อื่นแล้ว ก็ไปส่งผลทำให้ลดความรู้สึกไม่ชอบความรู้สึกที่แท้จริงกันลง

ภาพที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างและ เจตคติที่แท้จริงของกลุ่มโดยมี ความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ที่มา : Pettigrew และ Tropp (2008)

หมายเหตุ : ตัวเลขที่เป็นบวก (+) คือแสดงความสัมพันธ์ทางบวก
ตัวเลขที่เป็นลบ(-) คือ แสดงความสัมพันธ์ทางลบ

Vescio, Sechrist, และ Paolucci, (2003) ได้ศึกษาความสามารถในการเข้าอกเข้าใจผู้อื่นในการลดเจตคติที่แท้จริงของกลุ่ม โดยมีการกระตุ้นความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่านโดยทำการศึกษากับกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย 51 คน และแต่ละคนจะได้ออบแบบสอบถามเจตคติต่อคนดำก่อน จากนั้นก็เข้าสู่อการทดลองโดยให้ฟังวิทยุสัมภาษณ์คนแอฟริกันอเมริกันถึงเรื่องราวและประสบการณ์ต่างๆ ที่พบเจอในมหาวิทยาลัย จากนั้นก็ทำการวัดคะแนนความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น และคะแนนเจตคติต่อชาวแอฟริกันอเมริกัน ผลการศึกษาก็พบว่า ผู้

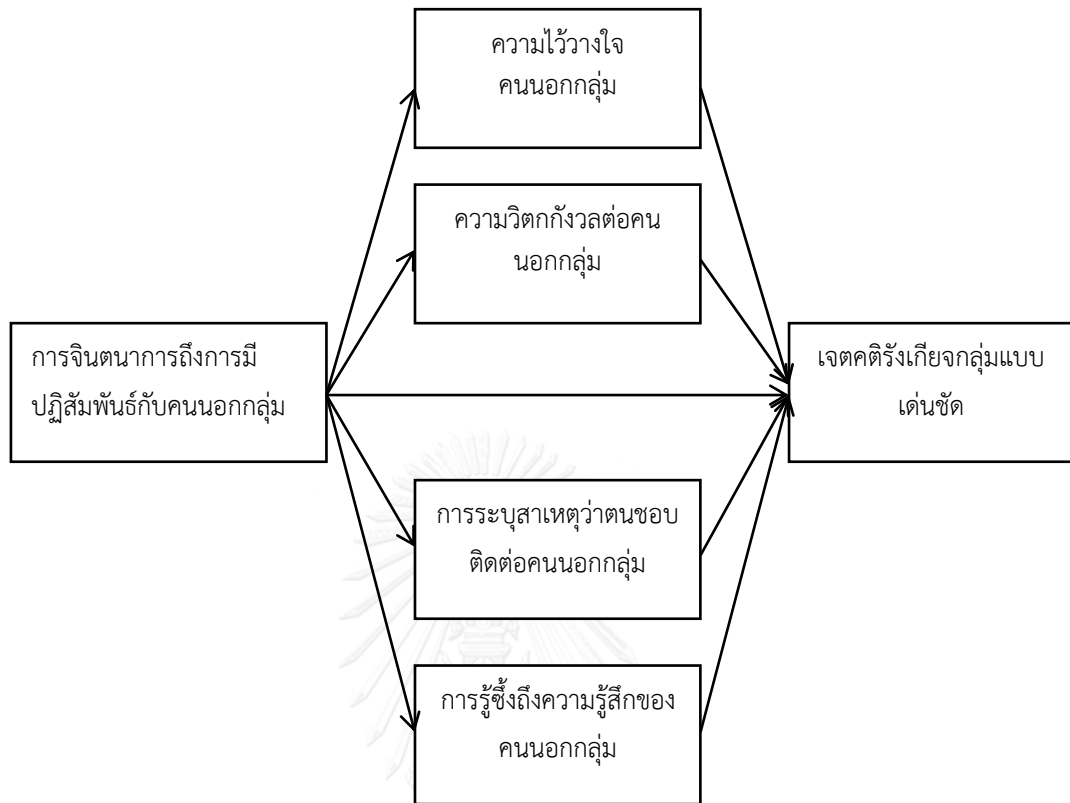
ร่วมการทดลองที่มีความสามารถในการเข้าอกเข้าใจผู้อื่นมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มทดลองโดยมีความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผู้วิจัยจึงเสนอเป็นสมมติฐานข้อที่ 5 ว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบเด่นชัด โดยมีความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้แยกเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มออกเป็น 2 ประเภทคือ เจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบเด่นชัดและเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝง เพื่อการศึกษาถึงผลของการใช้การจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มว่าสามารถลดเจตคติจริงเกี่ยวกับทั้งสองประเภทได้หรือไม่ในบริบทสังคมไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 การทดลอง คือ 1. ทดสอบเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบเด่นชัด นอกเหนือจากอิทธิพลทางตรงของจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบเด่นชัดครั้งนี้จำนวน 4 ตัวแปร คือ ความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม การระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มและการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม ซึ่งทั้ง 4 ตัวแปรต่างก็มีคุณสมบัติในการลดการเกิดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มตามที่ได้ศึกษามาจากงานวิจัยก่อนหน้า แต่ในงานวิจัยนี้เป็นการนำเอาตัวแปรส่งผ่านหลายตัวแปรมาทดสอบพร้อมๆ กันเป็นครั้งแรก และการทดลองที่ 2. ทดสอบผลของการจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝง เนื่องจากเจตคติแอบแฝงเป็นกระบวนการที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของบุคคลหรือมีลักษณะของความเป็นอัตโนมัติ ผู้วิจัยจึงมิได้ศึกษาตัวแปรส่งผ่านทั้งสี่ข้างต้น ในการทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝง

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาถึงการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีผลต่อการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มทั้งแบบเปิดเผยและแอบแฝง โดยวิธีการทดลองให้สามารถสรุปความเป็นเหตุผลระหว่างตัวแปรจากนั้นก็ศึกษาวิธีการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบเด่นชัดโดยมีตัวแปรส่งผ่าน คือ ความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม การระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม โดยแบ่งการทดสอบเป็น 2 การทดลองดังนี้ 1. ผลของจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์ต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบเด่นชัดโดยมีตัวแปรส่งผ่าน 4 ตัวแปรและ 2. ผลของการจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝงวัดโดยการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง IAT ดังแสดงภาพที่ 8 และ 9

ภาพที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัยของการศึกษาที่ 1

ภาพที่ 9 กรอบแนวคิดในการวิจัยของการศึกษาที่ 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของวิธีการใช้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัด
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของวิธีการใช้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม, ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม, การระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม และการรู้ซึ่ถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม ในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการจัดนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัด

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ : การจัดนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม

ตัวแปรส่งผ่านของเจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัด:

1. ความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม
2. ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม
3. การระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม
4. การรู้ซึ่ถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม

ตัวแปรตาม : 1. เจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัด (การศึกษาที่ 1)
2. เจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง (การศึกษาที่ 2)

สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาที่ 1

1. การจัดนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มทำนาายการเกิดเจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่มโดยตรง (เมื่อควบคุมตัวแปรส่งผ่าน)
2. การจัดนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน
3. การจัดนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน
4. การจัดนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม เป็นตัวแปรส่งผ่าน
5. การจัดนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม มีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการรู้ซึ่ถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม เป็นตัวแปรส่งผ่าน

การศึกษาที่ 2

1. การจัดนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรั่เกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้

คำจำกัดความ

1. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม

หมายถึงการที่บุคคลเกิดการนึกคิดเกิดเป็นภาพในสมองว่าได้มีการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นหรือสมาชิกต่างกลุ่ม โดยไม่ได้มีการปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นจริง ในงานวิจัยนี้ หมายถึงการให้ผู้ร่วมการทดลองได้ระลึกถึงการพบปะกับเพื่อนชาวกัมพูชาในสถานที่ต่างๆ เช่น ในห้องเรียน ในโรงอาหาร หรือการพบปะกันในที่ต่างๆ ทั้งที่ไม่เคยเกิดขึ้นจริงแต่ให้ผู้ร่วมการทดลองได้คิดจินตนาการโดยผ่านการกระตุ้นจากการอ่านบทความเป็นคำสั่งให้จินตนาการเรื่องราวของชาวกัมพูชา ซึ่งในการวิจัยนี้จัดกระทำโดยให้ผู้ร่วมทดลองจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนชาวกัมพูชา

2. เจตคติรังเกียจกลุ่ม

หมายถึง ความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึกที่แสดงออกรวมถึงการประเมินและการแสดงออกเป็นพฤติกรรมของบุคคลถึงการไม่ชอบ การรังเกียจ ดูถูกบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของคนนอกกลุ่ม โดยในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดและเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง

2.1 เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด หมายถึงคะแนนจากมาตรวัดแบบรายงานตนเองเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อชาวกัมพูชา ซึ่งผู้ร่วมการทดลองตอบโดยการรายงานตนเองโดยให้ผู้ตอบตอบมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วงตั้งแต่ 1 คือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจนถึง 7 คือเห็นด้วยอย่างยิ่งผู้ที่มีคะแนนสูงแสดงถึงการมีเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อชาวกัมพูชา ตรงกันข้ามผู้ที่มีคะแนนต่ำแสดงถึงการมีเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อชาวกัมพูชาต่ำ

2.2 เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง หมายถึงคะแนนจากการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงของเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อชาวกัมพูชา ที่มาจากโปรแกรมอินควิสิเตอร์ชั้น 11 ซึ่งผู้ร่วมการทดลองต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้าซึ่งเป็นชื่อบุคคลในชาติกัมพูชาและคำคุณศัพท์บรรยายลักษณะบุคคลทางบวกและทางลบให้เร็วที่สุด จากการทดสอบในชุดการทดสอบที่มีทั้งหมด 7 รอบจากนั้นคะแนนจะถูกวัดออกมาเป็นค่าเวลาเฉลี่ยในการตอบสนองแต่ละรอบ แล้วนำคะแนนไปแปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน (คะแนน D score) จากนั้นแปรผลจากค่า D โดยถ้าค่า D อยู่ระหว่าง -2 ถึง $+2$ ถ้า $+2$ คือมีเจตคติรังเกียจชาวกัมพูชามาก ถ้าค่า 0 คือไม่แสดงเจตคติรังเกียจกลุ่ม

3. ความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม

หมายถึง การกระทำ คำพูด หรือความเชื่อของบุคคลที่แสดงออกถึงความเชื่อใจ ไว้วางใจ ต่อบุคคลคนอื่นหรือสมาชิกนอกกลุ่มในงานวิจัยนี้ ความไว้วางใจคนนอกกลุ่มโดยในงานวิจัยนี้เป้าหมายคือความไว้วางใจที่มีต่อคนกัมพูชา จึงหมายถึงคะแนนที่ได้จากการตอบมาตรวัดความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม โดยให้ผู้ตอบตอบมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วงตั้งแต่ 1 คือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจนถึง 7 คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง ผู้ที่มีคะแนนสูงแสดงถึงการมีความไว้วางใจชาวกัมพูชา ตรงกันข้ามผู้ที่มีคะแนนต่ำแสดงถึงการมีความไว้วางใจชาวกัมพูชาต่ำ

4. ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม

หมายถึง อารมณ์ความรู้สึกไม่แน่ใจ หวั่นวิตก หวาดกลัวในการที่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกในกลุ่มตนที่มีความสนิทใกล้ชิดอาจจะต้องแสดงออกถึงการหลีกเลี่ยงที่จะพบปะ

หรือ เมื่อเกิดการพูดคุยพบปะกันก็จะมีอาการแสดงออกถึงความไม่มั่นใจ ไม่แน่ใจที่จะพูดคุยหากต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลนอกกลุ่ม ในการวิจัยนี้ ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม หมายถึงคะแนนจากการตอบมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วงตั้งแต่ 1 คือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจนถึง 7 คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง ผู้ที่มีคะแนนสูงแสดงถึงการมีความวิตกกังวลต่อชาวแกมพูชาสูง ตรงกันข้ามผู้ที่มีคะแนนต่ำแสดงถึงการมีความวิตกกังวลต่อชาวแกมพูชาต่ำ

5. การระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม

หมายถึงการที่บุคคลระบุสาเหตุจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยใช้กระบวนการทางการรู้คิดในการบอกเหตุและผลในสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อบุคคลมีการมองเห็นว่าตนมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มจึงรู้สึกทางบวกกับคนนอกกลุ่ม การที่คนมีความรู้สึกทางบวกเป็นเพราะมีการระบุสาเหตุไปที่ปัจจัยภายในตนเองว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม ในการวิจัยนี้การระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม หมายถึง คะแนนจากการตอบมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วงตั้งแต่ 1 คือไม่เห็นด้วยน้อยที่สุดจนถึง 7 คือเห็นด้วยมากที่สุด โดยการระบุสาเหตุว่าตนชอบชาวแกมพูชา ผู้ที่มีคะแนนสูงแสดงถึงการระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับชาวแกมพูชาไปที่ปัจจัยภายในสูง ตรงกันข้ามผู้ที่มีคะแนนต่ำแสดงถึงการระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับชาวแกมพูชาไปที่ปัจจัยภายในต่ำ

6. การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม

หมายถึงการที่บุคคลเข้าใจความรู้สึกความคิดและพฤติกรรมของคนนอกกลุ่ม มักเกิดจากการพิจารณาและสังเกตอย่างใกล้ชิดเป็นทักษะ ในการวิจัยนี้การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม หมายถึงคะแนนจากการตอบมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วงตั้งแต่ 1 คือไม่เห็นด้วยน้อยที่สุดจนถึง 7 คือเห็นด้วยมากที่สุด ผู้ที่มีคะแนนสูงแสดงถึงการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของชาวแกมพูชา ตรงกันข้ามผู้ที่มีคะแนนต่ำแสดงถึงการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของชาวแกมพูชาต่ำ

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพของการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มต่อการลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม
2. เพื่อทราบถึงอิทธิพลของ ความไว้วางใจคนนอกกลุ่มความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มการระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มและการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม ในการเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม
3. เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพของการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มและการประยุกต์ใช้ในการสร้างจินตนาการเพื่อเป็นการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มที่เกิดขึ้นกับคนกลุ่มต่าง ๆ

บทที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการทดลอง เพื่อทดสอบว่าการใช้จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดเจตคติตรงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดและเจตคติตรงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้หรือไม่ ในบริบทของเจตคติตรงเกี่ยวกับกลุ่มเชื้อชาติ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแบ่งออกเป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในชั้นการพัฒนามาตรวัดจำนวน 60 คน
2. กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยซึ่งแบ่งเป็น 2 การทดลอง ดังนี้

1.1 การทดลองที่ 1 กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 160 คน โดยคำนวณด้วยโปรแกรม G*Power (Faul, Erdfelder, Lang, & Buchner, 2007) โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างบนพื้นฐานของขนาดอิทธิพล (effect size) ที่ 0.09^1 ซึ่งหมายถึงขนาดอิทธิพลค่อนข้างเล็ก โดยพิจารณาจากงานวิจัยของ Husnu และ Crisp (2010a) ที่พบว่าการมีจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการเกิดเจตคติตรงเกี่ยวกับกลุ่มในระดับเล็กค่อนไปขนาดกลาง $\beta = .31$ และ Brambilla, Ravenna, และ Hewstone (2012) อยู่ในระดับเล็กค่อนไปขนาดกลาง $\beta = .41$ กำหนดระดับนัยสำคัญ (alpha level) ที่ .05 และระดับพลัง (power level) ที่ .80 ซึ่งเป็นระดับมาตรฐาน เมื่อนำค่าทั้งหมดมาคำนวณด้วยกันแล้ว ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้อยู่ที่ 159 เพื่อให้มีจำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่าๆกันจึงกำหนดเป็น 160 คน

1.2 การศึกษาที่ 2 กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คนและกลุ่มควบคุม 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวัด

ในงานวิจัยนี้ มีมาตรที่ใช้ในการวัดตัวแปรต่างๆ ได้แก่

1. มาตรวัดเจตคติตรงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่ม(กัมพูชา)
2. มาตรวัดเจตคติตรงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง
3. มาตรวัดความไว้วางใจต่อชาวกัมพูชา
4. มาตรวัดความกังวลต่อชาวกัมพูชา

¹ โดย Cohen, 1977; Buchner, 2010 ได้แสดงค่า effect size สำหรับสถิติการถดถอยพหุคูณ ที่ effect size ขนาดเล็ก= 0.02 ขนาดกลาง= 0.15 และขนาดใหญ่=0.35)

5. มาตรวัดการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม
6. มาตรวัดการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกคนนอกกลุ่ม

การพัฒนามาตร

1.มาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่ม

1.1 ผู้วิจัยใช้มาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อคนนอกกลุ่ม จากคณะวิจัยนิสิตปริญญาตรีคณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จริยา ดำรงโฆษิต, ชลาชัย นพพรเลิศวงศ์ และ ทัศนวรรณ มานัสวิน, 2556) ที่ได้พัฒนามาตรขึ้นจากมาตรวัด Modern Racism Scale ตามแนวคิดของ McConahay, Hardee, และ Batts (1981) มาตรวัด prejudice Scale ตามแนวคิดของ Lepore และ Brown (1997) และ desegregation scale ตามแนวคิดของ Kelly และ Ferson (1955, อ้างถึงใน Holtzman & Young, 1966) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา.85 โดยนำข้อความในแต่ละข้อกระทงของ 3 มาตรวัดนี้มาทำการดัดแปลงให้เหมาะสมตามบริบทที่กลุ่มผู้วิจัยได้ทำการศึกษา คือบริบทของชาวไทยที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อชาวกัมพูชา กลุ่มผู้วิจัยศึกษามาตรวัดฉบับภาษาอังกฤษทั้ง 3 มาตรดังกล่าวและสร้างข้อกระทงเพื่อวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อชาวกัมพูชาขึ้นจำนวน 29 ข้อแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบของเจตคติซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบทางอารมณ์ความรู้สึก (affective component) จำนวน 9 ข้อองค์ประกอบทางพฤติกรรม (behavioral component) จำนวน 10 ข้อ และองค์ประกอบทางการรู้คิด (cognitive component) จำนวน 10 ข้อ

1.2 จริยา ดำรงโฆษิต และคณะ (2556) นำไปให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 50 คน ตอบเพื่อคัดข้อกระทงที่มีคุณภาพไปใช้ ได้ทั้งสิ้น 18 ข้อ โดยแบ่งตามองค์ประกอบที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นอย่างละ 6 ข้อจากนั้นนำมามาตรที่ได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมามาตรในขั้นสร้างไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับความเห็นด้วยเป็นแบบประเมินค่า ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่งคะแนนเท่ากับ 5 ไปถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คะแนนเท่ากับ 1 หลังจากนั้นจะนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อกระทงสำหรับนำไปใช้จริงโดยมีวิธีการคัดเลือกข้อกระทงดังนี้

1.3 หาอำนาจจำแนกรายข้อของข้อกระทง (item discrimination) โดยใช้วิธีแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำในแต่ละมาตรวัดย่อย ซึ่งกำหนดให้กลุ่มสูงเป็นผู้ที่มีคะแนนรวมสูงกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ของคะแนนรวมทุกข้อกระทงในมาตรวัดย่อยกลุ่มต่ำเป็นผู้ที่มีคะแนนรวมต่ำกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ของคะแนนรวมทุกข้อกระทงในมาตรวัดย่อยนั้น

1.4 หลังจากนั้นกลุ่มผู้วิจัยนำโดย จริยา ดำรงโฆษิต และคณะ (2556) เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อกระทงระหว่าง 2 กลุ่มด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และคัดเลือกข้อกระทงที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 (หนึ่งหาง) ผลพบว่าข้อกระทงในองค์ประกอบทางอารมณ์ความรู้สึก และองค์ประกอบทางพฤติกรรมมีข้อกระทงผ่านทุกข้อ ยกเว้นองค์ประกอบทางด้านกรู้คิดไม่ผ่าน 1 ข้อ คงเหลือ 9 ข้อ จาก 10 ข้อ

1.5 จริยา ดำรงโฆษิต และคณะ (2556) นำข้อกระทงที่ผ่านการทดสอบอำนาจการจำแนกรายข้อมาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆ ในองค์ประกอบนั้น

(corrected item-total correlation หรือ CITC) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (หนึ่งทาง) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่า r วิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) ซึ่งข้อกระทงที่มีค่า CITC ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่า r วิกฤตจะถูกคัดออกเพื่อให้ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพและทำซ้ำจนกว่าข้อกระทงที่วิเคราะห์ในครั้งเดียวกันจะผ่านทุกข้อ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางอารมณ์ความรู้สึกจำนวน 6 ข้อมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) เท่ากับ .73 องค์ประกอบทางพฤติกรรมจำนวน 6 ข้อเท่ากับ .73 และองค์ประกอบทางปัญญาจำนวน 6 ข้อ เท่ากับ .73 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา รวม 3 ด้านเท่ากับ .88 ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาครวมทั้งมาตร 18 ข้อกระทงเท่ากับ .85 (องค์ประกอบด้านอารมณ์เท่ากับ .62 องค์ประกอบด้านพฤติกรรมเท่ากับ .73 และองค์ประกอบด้านการรู้คิดเท่ากับ .50) ดังแสดงไว้ในตารางภาคผนวก ก.5

1.6 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงของมาตรวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบเปิดเผยต่อคนนอกกลุ่ม โดยวิธีวิเคราะห์ความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct validity) โดยผู้วิจัยนำมาตรวัดผ่านการพัฒนามาแล้วมาตรวจสอบความตรงตามภาวะสันนิษฐานของมาตรวัดด้วยโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) โดยใช้โปรแกรม LISREL ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 189 คนซึ่งเพียงพอต่อการวิเคราะห์

ผลวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของคะแนนรายข้อกระทง พบว่าคะแนนมีความเบ้ (skewness) มากที่สุดที่ระดับ 1 และน้อยที่สุดที่ระดับ -.01 มีความโด่ง (kurtosis) มากที่สุดที่ระดับ 0.56 และน้อยที่สุดที่ระดับ -0.69 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่า ค่าสหสัมพันธ์แต่ละองค์ประกอบอยู่ที่ระดับ .68 มีค่านัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05 รายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 3

ผลการวิเคราะห์สถิติทดสอบความตรงด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า โมเดลเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบเปิดเผยต่อคนนอกกลุ่มแบบ 3 องค์ประกอบไม่กลมกลืนกับข้อมูลตามจริง โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ 721.67 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .000 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 131 โดยมีดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.67 ค่า CFI เท่ากับ 0.82 และค่ารากที่สองของการคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.155 และ SRMR เท่ากับ 0.11 จากการวิเคราะห์แสดงว่าโมเดลไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

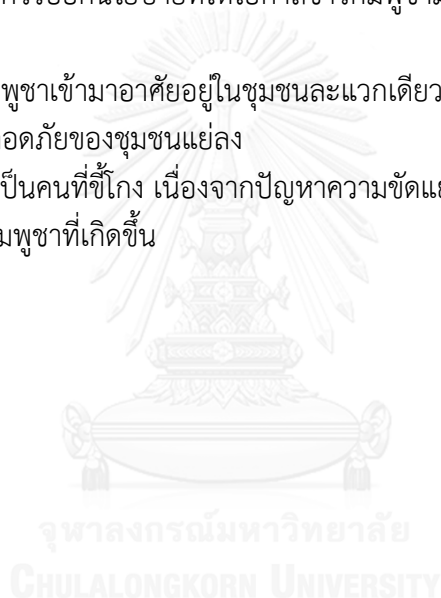
ผู้วิจัยได้ทำการปรับโมเดลและตัดข้อกระทงตามทีค่าสถิติ คือ ในองค์ประกอบพฤติกรรม 3 ข้อได้แก่ A2 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 3.55 ค่าการปรับโมเดล 18.9, A4 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 6.03 ค่าการปรับโมเดล 17.7 และ A5 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 4.44 ค่าการปรับโมเดล 13.2

องค์ประกอบทางอารมณ์ 2 ข้อ ได้แก่ B2 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 6.11 ค่าการปรับโมเดล 39.8 และ B6 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 5.59 ค่าการปรับโมเดล 30.1

องค์ประกอบทางการรู้คิด 3 ข้อได้แก่ C1 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 5.62 ค่าการปรับโมเดล 30.9 C2 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 6.03 ค่าการปรับโมเดล 40.5

และ C5 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ -5.63 ค่าการปรับโมเดล 21.4 เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรแฝงตัวอื่นสูง

- ข้อกระทงที่ถูกลำออกจากมาตรของ จริยา ดำรงโมฆิตและคณะ (2556) ได้แก่
- A2.ฉันไม่รู้สึกรู้สึ้อึดใจหากมีเพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือเพื่อนร่วมงานเป็นชาวแกมพูชา
 - A4.ฉันรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินผ่านในบริเวณที่มีชาวแกมพูชาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก
 - A5.ฉันยินดีที่จะมีเพื่อนสนิทเป็นชาวแกมพูชา
 - B2.หากเพื่อนสนิทของฉันไปสนิทสนมกับชาวแกมพูชาฉันจะตีตัวออกห่างจากเพื่อนคนนั้น
 - B6.ถ้าฉันรู้ว่าวิชาใดมีนิสิตชาวแกมพูชาลงทะเบียนเรียนเป็นจำนวนมากฉันจะไม่ลงทะเบียนเรียนในวิชานั้น
 - C1.ฉันเห็นว่าประเทศไทยควรออกนโยบายที่ให้โอกาสชาวแกมพูชามากขึ้น ในด้านการงานและการศึกษาในประเทศไทย
 - C2.ฉันเชื่อว่าการที่ชาวแกมพูชาเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนละแวกเดียวกับคนไทย ทำให้มาตรฐานด้านความสะอาดและความปลอดภัยของชุมชนแย่ลง
 - C5.ฉันเห็นว่าชาวแกมพูชาเป็นคนที่ขี้โกง เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งทางด้านพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศแกมพูชาที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 2
สถิติบรรยายของตัวแปรสังเกตได้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตราวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด (N=189)

ตัวแปร	ข้อภาระง																		
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	B1	B2	B3	B4	B5	B6	C1	C2	C3	C4	C5	C6	
คะแนนเต็ม	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00
ค่าเฉลี่ย	2.09	3.67	2.36	3.92	3.40	3.59	3.28	2.02	3.62	2.86	3.05	2.86	3.93	3.26	3.20	4.20	3.05	3.05	4.60
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.16	1.71	1.30	1.54	1.27	1.47	1.19	1.15	1.53	1.31	1.17	1.45	1.20	1.35	1.39	1.35	1.48	1.48	1.41
ความเบ้	0.89	0.38	0.95	0.07	-0.01	0.07	0.22	1.0	0.33	0.17	0.17	0.46	0.04	0.16	0.40	0.12	0.33	0.33	0.05
ความคลาดเคลื่อนความเบ้	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18
ความโค้ง	-0.05	-0.70	0.57	-0.44	-0.16	-0.09	0.31	0.12	-0.30	-0.59	-0.35	-0.24	0.18	-0.40	-0.12	0.03	-0.28	-0.28	-0.44
ความคลาดเคลื่อนความโค้ง	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
โด่ง																			

ตารางที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรजेतदृङ्गैयजखवगळ्णुखवडैणड (N=189)

ข้อ	ข้อกระพง																		
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	B1	B2	B3	B4	B5	B6	C1	C2	C3	C4	C5	C6	
A1	-																		
A2	.06	-																	
A3	.39**	.08	-																
A4	.19	.19	.41	-															
A5	.36	.25	.43	.29	-														
A6	.18	.22	.36	.30	.35	-													
B1	.24	.31	.35	.14	.50	.21	-												
B2	.42	.18	.55	.20	.33	.28	.36	-											
B3	.11	.05	.22	.14	.20	.11	.42	.23	-										
B4	.36	.34	.34	.23	.55	.26	.53	.41	.25	-									
B5	.23	.37	.30	.24	.50	.30	.58	.32	.39	.55	-								
B6	.32	.20	.48	.30	.37	.34	.14	.42	.05	.23	.21	-							
C1	.17	.07	.26	.22	.39	.18	.55	.23	.27	.25	.34	.12	-						
C2	.23	.22	.31	.50	.19	.27	.15	.36	-.03	.19	.28	.41	.09	-					
C3	.27	.20	.32	.08	.51	.20	.44	.32	.44	.47	.51	.19	.39	.07	-				
C4	.10	.17	.18	.38	.47	.25	.28	.01	.10	.29	.31	.07	.33	.17	.25	-			
C5	.28	.14	.43	.43	.37	.44	.22	.45	.16	.47	.34	.32	.04	.34	.26	.13	-		
C6	.07	.13	.13	.36	.29	.12	.27	.02	.12	.20	.36	.06	.42	.20	.19	.59	.04	-	

*p < .00, หนึ่งทง, ** p < .05, หนึ่งทง

เมื่อนำมาตรที่ตัดข้อกระทงออกแล้วไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันก็พบว่า โมเดลเจตคติเรียงเคียงกลุ่มแบบเด่นชัด 3 องค์ประกอบมีความสอดคล้องกับทฤษฎี ($\chi^2 = 38.13$, $df=29$, $N=188$, $p= .119$) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.96 ค่า CFI เท่ากับ 0.99 และค่ารากที่สองของการคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.041 และ ค่า SRMR เท่ากับ 0.042 แสดงให้เห็นว่ามาตรวัดนี้มีความกลมกลืนกับข้อมูลตามจริงในระดับที่ดี ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสามารถสรุปได้ว่ามาตรวัดชุดนี้มีโครงสร้างแบบ 3 องค์ประกอบสอดคล้องกับมาตรวัดต้นฉบับ (จรรยา ดำรงโฆษิต และคณะ, 2556) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามแสดงไว้ในตารางที่ 5

นอกจากนี้ เพื่อยืนยันว่าโมเดลแบบ 3 องค์ประกอบมีความเหมาะสมกับข้อมูล ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์โดยกำหนดให้โมเดลมี 1 องค์ประกอบ โดยกำหนดให้ข้อกระทงทุกข้อแสดงองค์ประกอบเดียว คือเจตคติเรียงเคียงกลุ่ม ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 4 โมเดลเจตคติเรียงเคียงขวากัมพูชาแบบเด่นชัดแบบมีโครงสร้าง 3 องค์ประกอบ ($\chi^2 = 38.13$, $df=29$, $N=188$, $p=.119$) มีความกลมกลืนกับข้อมูลมากกว่าโมเดลแบบโครงสร้าง 1 องค์ประกอบ ($\chi^2 = 144.51$, $df=35$, $N=188$, $p<.000$) หากพิจารณาตัวบ่งชี้ความกลมกลืนอื่นๆ ได้แก่ RMSEA, SRMR และ CFI พบว่าโครงสร้าง 3 องค์ประกอบมีค่าตัวบ่งชี้ความกลมกลืนที่ดีกว่า โดยมีผลการทดสอบดังนี้

ตารางที่ 4

เปรียบเทียบค่าความกลมกลืนของโมเดลระหว่าง 1 และ 3 องค์ประกอบ

โครงสร้าง	χ^2	df	χ^2/df	SRMR	CFI	RMSEA	ช่วงความเชื่อมั่น RMSEA
1 องค์ประกอบ	144.51	35	4.12	0.11	0.89	0.129	0.11;0.15
3 องค์ประกอบ	38.13	29	1.31	0.04	0.99	0.041	0.00;0.073

หมายเหตุ : χ^2 = ค่าไควสแคว df = องศาอิสระ IFI= ดัชนีความพอดี CFI =ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน RMSEA =ค่ารากที่สองของการคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า

ผลการทดสอบสอดคล้องกับภาวะสันนิฐานที่ว่า โมเดลโครงสร้างแบบ 3 องค์ประกอบจะมีความกลมกลืนกับข้อมูลตามจริงมากกว่า โมเดลโครงสร้างแบบ 1 องค์ประกอบจึงสรุปได้ว่า มาตรวัดเจตคติเรียงเคียงขวากัมพูชาแบบเด่นชัดมีความตรงเชิงจำแนก

ตารางที่ 5

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐาน

องค์ประกอบ/ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R^2	สปส.
	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>		
อารมณ์					
A1	.58	.10	6.59	.30	0.21
A3	.76	.11	8.41	.53	0.36
A6	.50	.12	5.65	.23	0.12
พฤติกรรม					
B1	.76	.08	10.82	.54	0.22
B3	.59	.11	6.43	.23	0.07
B4	.76	.09	10.26	.50	0.17
B5	.79	.08	11.60	.60	0.26
การรู้คิด					
C3	.69	.13	6.61	.39	0.13
C4	.38	.11	4.63	.14	0.03
C6	.30	.11	4.18	.11	0.03

$\chi^2 = 38.13, df=29, N=188, p = .119, GFI=0.96, RMSEA=0.04, SRMR = .042$

ตารางที่ 6

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของมาตรเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด

องค์ประกอบ	<i>M</i>	<i>SD</i>	1	2	3
1.อารมณ์	2.68	0.96	-		
2.พฤติกรรม	3.20	0.99	0.44**	-	
3.การรู้คิด	3.99	1.03	0.33**	0.54**	-

หมายเหตุ ** $p < .01$, หนึ่งทาง

2. แบบวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อชาวกัมพูชาแบบแอบแฝง

2.1 ผู้วิจัยนำมาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงจากการพัฒนาของ จริยา ดำรงโฆษิต และคณะ (2556) ที่พัฒนาตาม Greenwald และคณะ (2003)

2.2. มาตรใช้สิ่งเร้าเป็นชื่อของคนในชนชาตินั้นๆ (ชื่อชาวกัมพูชา และชื่อชาวไทย) เป็นสิ่งเร้าสำหรับกลุ่มเป้าหมาย จริยา ดำรงโฆษิต และคณะ (2556) ได้คัดเลือกคำตัวอย่างที่จะใช้ในแบบทดสอบมาจำนวนหนึ่งแล้วให้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยประเมินเพื่อให้ได้รายการคำดังต่อไปนี้รายชื่อบุคคลของชาวกัมพูชา จำนวน 20 รายชื่อ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกรายชื่อ ดังนี้คือ

เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกชื่อของบุคคลมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นชื่อบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียง หรือเป็นชื่อบุคคลธรรมดาทั่วไปเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอคติต่อบุคคลที่มีชื่อเสียง
2. เป็นชื่อที่ไม่คุ้นเคย เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดอคติที่บุคคลอาจจะมีต่อบุคคลที่รู้จักซึ่งมีชื่อดังกล่าว
3. เป็นชื่อที่ไม่มีความหมาย หรือไม่ทราบความหมายที่ชัดเจนเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกทางบวกหรือทางลบต่อชื่อเหล่านั้น
4. เป็นชื่อที่มีจำนวนพยางค์เท่ากัน เพื่อเป็นการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลต่อการจัดประเภทของชื่อ เช่น บุคคลสามารถจำได้ว่า ชื่อชวากัมพูชามีจำนวน 2 พยางค์ แต่ชื่อชวไทยมีจำนวน 3 พยางค์ เป็นต้น
5. เป็นชื่อที่มีความยาวของตัวอักษรพยางค์เท่ากัน เพื่อเป็นการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลต่อการจัดประเภทของชื่อ เช่น ชื่อชวไทยมีความยาวตัวอักษรมากกว่าตัวอักษรชื่อชวากัมพูชา

2.3 จากนั้นทางกลุ่มผู้วิจัย จริญญา ดำรงโฆษิต และคณะ (2556) ได้ทำการคัดเลือกชื่อที่นำมาใช้ในการวิจัยเป็นจำนวน 40 ชื่อ แบ่งเป็นชื่อของชวากัมพูชาซึ่งได้มาจากการสอบถามจากผู้มีความรู้เกี่ยวกับชวากัมพูชาทางอินเทอร์เน็ต และทำการคัดเลือกมาเป็นจำนวน 20 ชื่อ ส่วนชื่อของชวไทยได้มาจากการคัดเลือกจากเว็บไซต์ yellowpages.co.th จำนวน 20 ชื่อแล้วจึงนำชื่อเหล่านี้มาคัดเลือกผ่านการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อหาชื่อที่มีความเป็นกลางมากที่สุด ทั้งหมด 10 ชื่อ แบ่งเป็นชื่อชวากัมพูชา 5 ชื่อ ได้แก่ ชาลอร มยอง ชัมบัวร์ โกเอียส โบเรต และชื่อชวไทย 5 ชื่อ ได้แก่ ฌภรณ์ ทวีศรี ธณันย์ ภณิทธิ เมธินท์

2.4 ใส่คำคุณศัพท์ทางบวกและทางลบ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทสิ่งเร้าของคำที่ฟังประสงค์และไม่ฟังประสงค์ที่ใช้ในการทดสอบนี้ จริญญา ดำรงโฆษิต และคณะ (2556) ได้อ้างอิงจากงานวิจัยของ ทิพย์นภา หวนสุริยา (2547) ที่ได้มีการคัดเลือกคำคุณศัพท์ที่มีทิศทางบวกและทิศทางลบจากพจนานุกรมและงานวิจัยต่างๆ จำนวน 20 คำ แบ่งเป็นคำคุณศัพท์ทางบวกจำนวน 10 คำ และคำคุณศัพท์ทางลบจำนวน 10 คำ จากนั้นจึงนำคำเหล่านี้มาคัดเลือกผ่านการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อหาคำที่มีความเป็นบวกและลบมากที่สุดอย่างละ 6 คำ เพื่อนำมาใช้ในการวัดการทดสอบเชื่อมโยงแบบแอบแฝงคำคุณศัพท์ทางบวก ได้แก่ อบอุ่น มีเหตุผล ฉลาด อ่อนโยน ชยัน และสดใส สำหรับคำคุณศัพท์ทางลบ ได้แก่ ใจแคบ เยอหยิ่ง หยาบคาย น่าเกลียด และขี้โมโห

2.5 การทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง

ในส่วนของการทดสอบ จริญญา ดำรงโฆษิต และคณะ (2556) มีวิธีการดังนี้ เมื่อนำจอมีสิ่งเร้าที่มีลักษณะเป็นชื่อและคำ ปรากฏขึ้นบนกลางหน้าจอคอมพิวเตอร์ ให้ผู้ร่วมการทดลองจัดประเภทของชื่อและคำที่ปรากฏเข้าไปในกลุ่มที่แสดงประเภทก็คือ ชื่อของชวากัมพูชาหรือชวไทย และคำทางบวกหรือคำทางลบ ตามประเภทที่ได้มีการระบุไว้บริเวณมุมบนซ้ายและมุมบนขวาของหน้าจอคอมพิวเตอร์ โดยใช้แป้นพิมพ์ “D” สำหรับการตอบสนองการจัดประเภทที่ได้รับระบุไว้มุมซ้ายบน และใช้แป้นพิมพ์ “K” สำหรับการตอบสนองการจัดประเภทที่ได้รับระบุไว้มุมขวาบน

ลักษณะตัวอักษรของชื่อและคำที่ใช้เป็นสิ่งเร้าในการทดสอบ เป็นตัวอักษรตัวหนาแบบ Cordia UPC สีดำขนาด 80 point ส่วนตัวอักษรของหมวดที่ใช้ในการจัดประเภทชื่อและคำ เป็นตัวอักษรแบบ Cordia UPC สีน้ำเงิน ขนาด 60 point

ขั้นตอนในการทดสอบในกรวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบล็อกสำหรับการทดสอบทั้งหมด 7 รอบ ในการทดสอบแต่ละรอบ ชื่อและคำคุณศัพท์ที่เป็นสิ่งเร้าปรากฏขึ้นที่ละชื่อแบบสุ่มแล้วให้ผู้ร่วมการทดลองกดปุ่ม D หรือ K เพื่อให้ตอบเร็วที่สุดว่าชื่อ หรือคำเหล่านั้นอยู่ในหมวดหมู่ใด ตามขั้นตอนดังนี้ ซึ่งมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน

1. ขั้นตอนการเรียนรู้มิติของหมวดหมู่

ให้ผู้ร่วมการทดลองแยกหมวดหมู่ของคำที่ปรากฏขึ้นกลางหน้าจอคอมพิวเตอร์ซึ่งประกอบด้วยหมวดหมู่ 2 หมวดหมู่หลัก คือ ชื่อของคนไทย และชื่อคนคนกัมพูชา (ถ้าชื่อปรากฏมากลางจอคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่อยู่ในหมวดหมู่ของคนไทย ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือหรือหมวดหมู่ของชื่อคนกัมพูชา ให้กดอักษร K ด้านขวามือ) ทำการจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ 20 ครั้ง

2. ขั้นตอนของการเรียนรู้มิติของลักษณะ

ขั้นตอนที่ 2 ก็คล้ายขั้นตอนที่ 1 แต่เปลี่ยนหมวดหมู่ของคำคุณศัพท์ต่างๆ ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองจัดประเภท 2 หมวดหมู่หลักคือ คำทางบวก และคำทางลบ (หากคำที่ปรากฏขึ้นมากลางจอคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่อยู่ในหมวดหมู่ของคำทางบวก เช่น ดีเยี่ยม สันติภาพ ให้กดแป้น D ด้านซ้ายมือ หากเป็นคำทางลบ เช่น สงคราม ทรمان ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ) ผู้เข้าร่วมการทดลองต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ในขั้นนี้ 20 รอบ

3. ฝึกและแสดงการจับคู่ครั้งที่ 1

ในขั้นนี้ จะเป็นการจัดหมวดหมู่ของสองประเภทจากขั้นที่ 1 และ 2 มารวมกันเป็น 1 งาน เมื่อเข้าร่วมการทดลองเห็นสิ่งเร้าที่เป็นหมวดหมู่ชื่อคนไทยและหมวดหมู่คำทางบวก ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ หากเห็นสิ่งเร้าที่เป็นหมวดหมู่ชื่อคนกัมพูชาและหมวดหมู่คำทางลบ ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ ผู้เข้าร่วมการทดลองต้องทำการจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ 20 ครั้ง

4. ขั้นตอนการทดสอบการแสดงผลการจับคู่ครั้งที่ 1 วัดเป็นคะแนนและนำไปวิเคราะห์ ขั้นนี้จะต้องจัดหมวดหมู่เหมือนขั้นที่ 3 แต่ต้องทำทั้งหมด 40 ครั้ง

5. ขั้นตอนการเรียนรู้การเปลี่ยนตำแหน่งของหมวดหมู่

ขั้นนี้ทำซ้ำอีกครั้งแบบขั้นตอนที่ 1 แต่หมวดหมู่ชื่อคนไทยและหมวดหมู่ชื่อของคนกัมพูชาได้สลับตำแหน่งของการวางหมวดหมู่ หากเป็นหมวดหมู่ชื่อคนไทยกดแป้นอักษร K ด้านขวามือ หากหมวดหมู่ชื่อคนกัมพูชากดแป้นอักษร D ด้านขวามือ ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ในรอบนี้ 20 ครั้ง

6. ขั้นฝึกซ้อมแสดงผลการจับคู่ครั้งที่ 2

ขั้นตอนนี้เป็นการจัดประเภทชื่อของคนไทย/ ชื่อคนกัมพูชา และคำทางบวก/คำทางลบมารวมกันเป็น 1 งาน (คล้ายขั้นตอนที่ 3) แต่สลับตำแหน่งของการจัดหมวดหมู่ นั่นคือ เมื่อผู้ร่วมการทดลองเห็นสิ่งเร้าที่เป็นหมวดหมู่ชื่อคนไทย และหมวดหมู่คำทางบวกให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ และหากเห็นสิ่งเร้าเป็นหมวดหมู่ชื่อคนกัมพูชาและหมวดหมู่คำทางลบ ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ ในครั้งแรกจะต้องจัดหมวดหมู่ 20 ครั้ง

7.ทดสอบแสดงการจับคู่ครั้งที่ 2 (วัดเป็นคะแนนและนำไปวิเคราะห์) ขั้นตอนนี้จะต้องจัดหมวดหมู่เหมือนกับขั้นตอนที่ 6 แต่จะจับคู่ทั้งหมด 40 ครั้ง

ในรอบของการฝึกซ้อม ได้แก่ รอบที่ 1, 2, 3, 5 และ 6 มีการเสนอสิ่งเร้าเป็นชื่อจำนวน 20 ครั้งต่อรอบ ส่วนในรอบของการทดสอบจริง ได้แก่ รอบที่ 4 และ 7 จะมีการเสนอสิ่งเร้าเป็นจำนวน 40 ครั้งต่อรอบ

สำหรับการวิจัยนี้ จะมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่ 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 กลุ่มตัวอย่างจะเข้ารับการทดสอบรอบที่ 1 ไปจนถึงรอบที่ 7 ตามลำดับคือ กลุ่มตัวอย่างจะทำการทดสอบจัดประเภทชื่อชาวกัมพูชากับคำทางบวก และชื่อชาวไทยกับคำทางลบก่อนในรอบที่ 4

รูปแบบที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจะเข้ารับการทดสอบตามรอบดังนี้ คือ รอบที่ 5, 2, 6, 7, 1, 3, และ 4 คือ กลุ่มตัวอย่างจะทำการทดสอบจัดประเภทชื่อชาวไทยกับคำทางบวก และชื่อชาวกัมพูชากับคำทางลบก่อน ในรอบที่ 7

ตารางที่ 7

ลำดับขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง

ขั้นตอน	กตเป็นอักษร D	กตเป็นอักษร K	จำนวนรอบการทดสอบ
1 (รอบฝึก)	ชื่อคนไทย	ชื่อคนกัมพูชา	20
2 (รอบฝึก)	คำทางบวก	คำทางลบ	20
3 (รอบฝึก)	ชื่อคนไทย + คำทางลบ	ชื่อคนกัมพูชาบวกคำทางบวก	20
4 (ทดสอบจริง)	ชื่อคนไทย + คำทางลบ	ชื่อคนกัมพูชา+คำทางบวก	40
5 (รอบฝึก)	ชื่อคนกัมพูชา	ชื่อคนไทย	20
6 (รอบฝึก)	ชื่อคนกัมพูชา+คำทางลบ	ชื่อคนไทย + คำทางบวก	20
7 (ทดสอบจริง)	ชื่อคนกัมพูชา+คำทางลบ	ชื่อคนไทย + คำทางบวก	40

2.6 จริยา ดำรงโชค และคณะ (2556) ทดสอบการเชื่อมโยงนี้กับกลุ่มตัวอย่างในชั้นนำร่องก่อน โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างในด้านของคำที่ใช้ในการทดสอบว่าวิธีการหรือขั้นตอนในการทำการทดสอบสามารถเข้าใจได้ง่ายหรือมีข้อสงสัยในส่วนใดหรือไม่ จากนั้นทางกลุ่มผู้วิจัยได้นำการทดสอบการเชื่อมโยงเจตคติจริงเกี่ยวกับชาวกัมพูชาแบบแอบแฝงไปให้กลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนามาตรทำการทดสอบ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 30 คน

2.7 จริยา ดำรงโชค และคณะ (2556) นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้องภายใน ของการทดสอบ ซึ่งได้จากการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่า D_A ที่ได้จากการนำ

ค่าเฉลี่ยของรอบที่ 6 มาลบกับค่าเฉลี่ยของรอบที่ 3 มาหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า D_B ที่ได้จากการนำค่าเฉลี่ยของรอบที่ 7 มาลบกับค่าเฉลี่ยของรอบที่ 4 มาหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือเป็นการนำค่าการเชื่อมโยงชั้นฝึกมาเปรียบเทียบกับชั้นทดสอบจริง (Nosek et al., 2005) ผลที่ได้พบว่า การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงนี้มีค่าสอดคล้องภายในเท่ากับ .81 ซึ่งถือเป็นค่าที่อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ เนื่องจากในงานวิจัยของ Hofmann และคณะ (2005) ได้รายงานถึงค่าความเที่ยงของงานวิจัยต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น 50 งานวิจัยที่ใช้การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงโดยเฉลี่ยแล้วพบว่ามีความเที่ยง เท่ากับ .79 ในวิธีการหาค่าความเที่ยงแบบการทดสอบแบบแบ่งครึ่ง และวิธีการหาค่าความสอดคล้องภายใน ซึ่งเป็นวิธีเดียวกันกับที่กลุ่มผู้วิจัยได้ใช้

3. การพัฒนาเครื่องมือมาตรวัดความไว้วางใจต่อชาวแกมพูชา

3.1 ผู้วิจัยได้พัฒนาสร้างมาตรวัดขึ้นมาใหม่ โดยมีการคัดเลือกข้อกระทงจากมาตรวัด มาตรความไว้วางใจคนนอกกลุ่มของ Hewstone และคณะ (2008) จำนวน 7 ข้อค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .80 ตัวอย่างข้อกระทงในมาตร เช่น “I can trust them when they say they are sorry” มีการกำหนดช่วงแบบลิเคิร์ต โดยแบ่งเป็น 5 ระดับตั้งแต่ 1 คือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจนถึง 5 คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง และได้คัดเลือกข้อกระทงจากมาตรวัด ความไว้วางใจทั่วไปของ Johnson, George, และ Swap (1982) ยกตัวอย่างเช่น “I could expect target to tell me the truth” โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อกระทงจากทั้งสองมาตรเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมเฉพาะกับบริบทในงานวิจัย และสร้างข้อกระทงเพิ่มเติมตามสมควร รวบรวมข้อกระทงทั้งหมด นำข้อกระทงที่สร้างขึ้นไปขอความเห็นจากอาจารย์ ดร. วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

3.2 นำมาตรที่ได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาตรในขั้นสร้างไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับความเห็นด้วยเป็นแบบประเมินค่า ตั้งแต่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งคะแนนเท่ากับ 1 ไปถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งคะแนนเท่ากับ 7 หลังจากนั้นจะนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อกระทงสำหรับนำไปใช้จริง

3.3 หากอำนาจจำแนกรายข้อของข้อกระทง ใช้วิธีโดยใช้วิธีแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำซึ่งกำหนดให้กลุ่มสูงเป็นผู้ที่มีคะแนนรวมสูงกว่า หรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ของคะแนนรวมทุกข้อกระทงในมาตรวัดย่อย กลุ่มต่ำเป็นผู้ที่มีคะแนนรวมต่ำกว่า หรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ของคะแนนรวมทุกข้อกระทงในมาตรวัดย่อยนั้น

3.4 หลังจากนั้นจึงเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อกระทง ระหว่าง 2 กลุ่มด้วยการทดสอบค่าที และคัดเลือกข้อกระทงที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 (หนึ่งหาง) มาตรวัดความไว้วางใจต่อชาวแกมพูชา มีข้อกระทงที่ไม่ผ่านการวิเคราะห์ 4 ข้อและผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด 12 ข้อ

3.5 นำข้อกระทงที่ผ่านการทดสอบอำนาจการจำแนกรายข้อ มาวิเคราะห์ค่า CITC กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (หนึ่งหาง) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่าวิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (58, .05, หนึ่งหาง) ที่ 0.214 ซึ่งข้อกระทงที่มีค่า CITC ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่า r วิกฤต จะถูกคัดออกเพื่อให้ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพ และทำซ้ำจนกว่าข้อกระทงที่วิเคราะห์ในครั้งเดียวกันจะผ่านทุกข้อ ผลการวิเคราะห์พบว่าข้อกระทงจากมาตรความไว้วางใจต่อชาวแกมพูชาผ่านการ

วิเคราะห์ทั้งหมด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .85 ดังตารางที่ ก.1 ในภาคผนวก แต่ผู้วิจัยได้ตัดข้อกระทงที่มีค่า CITC ต่ำสุดออก 2 ข้อเพื่อให้ได้มาตรที่สั้นกระชับ

3.6 นำข้อกระทงทั้ง 10 ข้อมาวิเคราะห์ความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน โดยการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบตามทฤษฎี ด้วยใช้โปรแกรม LISREL กำหนดองค์ประกอบ 1 องค์ประกอบ ผลปรากฏว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์เท่ากับ 42.91 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .075 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 31 โดยมีดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.95 และค่ารากที่สองของการคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.048 จากการวิเคราะห์แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบพบว่ามีค่าเป็นบวกทั้งหมดมีขนาดตั้งแต่ .39 ถึง .68 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

4.มาตรวัดความวิตกกังวลต่อชาวแกมพูชา

4.1 ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรวัดความวิตกกังวลต่อชาวแกมพูชาโดยดัดแปลงจากมาตรวัดความวิตกกังวลระหว่างกลุ่ม (intergroup anxiety) ของ Stephan และ Stephan (1985) จำนวน 12 ข้อที่เป็นคำคุณศัพท์ตัวอย่างข้อกระทงเช่น anxious , apprehensive และ comfortable ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .91 มีการกำหนดช่วงแบบลิเคิร์ต 7 ระดับตั้งแต่ 1 คือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 7 คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง จากนั้นแปลข้อกระทงเดิมเป็นภาษาไทยจำนวน 12 ข้อ และคิดข้อกระทงเพิ่มเติม 1 ข้อนำข้อกระทงทั้งหมดไปขอความเห็นจากอาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา และปรับปรุงแก้ไข

4.2 นำมาตรในขั้นสร้างไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับความเห็นด้วยเป็นแบบประเมินค่า ตั้งแต่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งคะแนนเท่ากับ 1 ไปถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งคะแนนเท่ากับ 7 หลังจากนั้นจะนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อกระทงสำหรับนำไปใช้จริง

4.3 หาอำนาจจำแนกรายข้อของข้อกระทง ใช้วิธีโดยวิธีแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเช่นเดียวกับมาตรอื่นๆ

4.4 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อกระทงระหว่าง 2 กลุ่มด้วยการทดสอบค่าที และคัดเลือกข้อกระทงที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 (หนึ่งหาง) มาตรวัดความวิตกกังวลต่อชาวแกมพูชาไม่ผ่านการวิเคราะห์ 1 ข้อ คือข้อ 3 รวมมีข้อกระทงที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด 12 ข้อ

4.5 นำข้อกระทงที่ผ่านการทดสอบอำนาจจำแนกรายข้อ มาวิเคราะห์ CITC กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (หนึ่งหาง) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่า r วิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (58, .05, หนึ่งหาง) ที่ 0.214 ซึ่งข้อกระทงที่มีค่า CITC ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่า r วิกฤต จะถูกคัดออกเพื่อให้ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพ และทำซ้ำจนกว่าข้อกระทงที่วิเคราะห์ในครั้งเดียวกันจะผ่านทุกข้อ ผลการวิเคราะห์พบว่าข้อกระทงจากมาตรความวิตกกังวลต่อชาวแกมพูชาผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด 11 ข้อไม่ผ่าน 1 ข้อคือข้อ 3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .94 ดังตารางที่ ก.2 ในภาคผนวก

4.6 นำข้อกระทงทั้ง 11 ข้อมาวิเคราะห์ความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน โดยการวิเคราะห์ ยืนยันองค์ประกอบตามทฤษฎี ด้วยใช้โปรแกรม LISREL กำหนดองค์ประกอบ 1 องค์ประกอบ ผล ปรากฏว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ 34.06 ซึ่งมีค่า ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .164 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 27 โดยมีดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 และค่ารากที่สองของการคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.03 จากการวิเคราะห์แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่า น้ำหนักองค์ประกอบพบว่ามีค่าเป็นลบ 2 ตัวแปร มีขนาดตั้งแต่ -.41 ถึง .91 แตกต่างจากศูนย์อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

5. มาตรการระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม

5.1 ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรามาจากมาตรการระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มจาก งานวิจัยต้นฉบับ ของ Crisp และ Husnu (2011) ที่รายงานค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .73 โดย แปลข้อกระทงเดิมเป็นภาษาไทยจำนวน 3 ข้อยกตัวอย่างข้อกระทงเช่น “In general, are you the sort of person who get on well with elder people?” มีการกำหนดช่วงแบบลิเคิร์ต โดย แบ่งเป็น 5 ระดับตั้งแต่ 1 คือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจนถึง 5 คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง และคิดข้อกระทง เพิ่มเติมจำนวน 4 ข้อรวมมีข้อกระทงทั้งหมด 7 ข้อ นำข้อกระทงที่สร้างขึ้นไปขอความเห็นจาก อาจารย์ ดร.วีชราภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิจัย เพื่อพิจารณา และปรับปรุงแก้ไข

5.2 นำมาตรในขั้นสร้างไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยมีเกณฑ์ในการให้ คะแนนระดับความเห็นด้วยเป็นแบบประเมินค่า ตั้งแต่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งคะแนนเท่ากับ 1 ไปถึง เห็น ด้วยอย่างยิ่งคะแนนเท่ากับ 7 หลังจากนั้นจะนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อกระทงสำหรับ นำไปใช้จริง

5.3 ทำอำนาจจำแนกรายชื่อของข้อกระทง ใช้วิธีโดยวิธีแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำเช่นเดียวกับมาตรอื่นๆ

5.4 หลังจากนั้นจึงเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อกระทง ระหว่าง 2 กลุ่มด้วยการทดสอบค่าที และคัดเลือกข้อกระทงที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 (หนึ่งหาง) มาตรการระบุงสาเหตุว่าตนชอบคน นอกกลุ่มผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด 7 ข้อ

5.5 นำข้อกระทงที่ผ่านการทดสอบอำนาจการจำแนกรายชื่อมาวิเคราะห์ค่า CITC วิธีการก็ ทำเช่นเดียวกับมาตรอื่นๆ ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อกระทงจากมาตรการระบุงสาเหตุว่าตนชอบคน นอกกลุ่มผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด 7 ข้อโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .88 ดังตารางที่ ก.3 ใน ภาคผนวก

5.6 นำข้อกระทงทั้ง 7 ข้อมาวิเคราะห์ความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน โดยการวิเคราะห์ ยืนยันองค์ประกอบตามทฤษฎี ด้วยใช้โปรแกรม LISREL กำหนดองค์ประกอบ 1 องค์ประกอบ ผล ปรากฏว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ 11.07 ซึ่งมีค่า ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .044 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 11 โดยมีดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 และค่ารากที่สองของการคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.006

จากการวิเคราะห์แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่า น้ำหนักองค์ประกอบพบว่ามีความเป็นบวกทั้งหมดมีขนาดตั้งแต่ .68 ถึง .92 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

6. มาตรการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม

6.1 ผู้วิจัยพัฒนามาตรสร้างมาตรการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม โดยนำข้อคำถามมาจาก มาตรการคุณค่าศัพท์ของ Bason, Turk, Shaw, & Klein (1995) และ Vescio และคณะ (2003) ในงานวิจัยของ Kuchenbrandt, Eyssel, และ Seidel (2013) ที่มีข้อกระทงเป็นคำคุณศัพท์ 15 ข้อ โดยแบ่งเป็นคำคุณศัพท์เกี่ยวกับการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม จำนวน 6 ข้อมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .83 และคำคุณ ศัพท์อื่นอีก 9 ข้อโดยเพิ่มขึ้นมาเพื่อไม่ให้ผู้ร่วมการทดลองมีแนวโน้มการตอบไปในทิศทางเดียว แปลข้อกระทงเดิมเป็นภาษาไทยทั้งหมด นำข้อกระทงที่แปลไปขอความเห็นจาก อาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิจัย เพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

6.2 นำมาตรในขั้นสร้างไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับความเห็นด้วยเป็นแบบประเมินค่า ตั้งแต่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งคะแนนเท่ากับ 1 ไปถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งคะแนนเท่ากับ 7 หลังจากนั้นจะนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อกระทงสำหรับนำไปใช้จริง

6.3 ทำอำนาจจำแนกรายชื่อของข้อกระทง ใช้วิธีโดยวิธีแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำเช่นเดียวกับมาตรอื่นๆ

6.4 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อกระทงระหว่าง 2 กลุ่ม ด้วยการทดสอบค่าที และคัดเลือกข้อกระทงที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 (หนึ่งหาง) มาตรการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นมีข้อกระทงที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 6 ข้อ

6.5 นำข้อกระทงที่ผ่านการทดสอบอำนาจการจำแนกรายชื่อ มาวิเคราะห์ค่า CITC กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (หนึ่งหาง) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่า r วิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (.58, .05, หนึ่งหาง) ที่ 0.214 ซึ่งข้อกระทงที่มีค่า CITC ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่าวิกฤต จะถูกคัดออกเพื่อให้ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพ และทำซ้ำจนกว่าข้อกระทงที่วิเคราะห์ในครั้งเดียวกันจะผ่านทุกข้อ ผลการวิเคราะห์พบว่าข้อกระทงจากมาตรการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .83

6.6 ตรวจสอบความตรงโดยการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบตามทฤษฎี ด้วยใช้โปรแกรม LISREL กำหนดองค์ประกอบ 1 องค์ประกอบผลปรากฏว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในความสามารถในการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นโดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์เท่ากับ 10.18 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .178 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 7 แสดงค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ แต่มีการพิจารณาค่าอื่นๆเช่น มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1 และค่ารากที่สองของการคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.053 จากการวิเคราะห์แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบพบว่า

ค่าเป็นบวกทั้งหมดมีขนาดตั้งแต่ .55 ถึง .81 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ขั้นตอนในการทดลองและเก็บข้อมูลการทดลองที่ 1

1. โครงการวิจัยนี้ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบันชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลขที่ 056.1/56 วันที่ 17 กรกฎาคม 2556

2. ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนวิชา 3800101 จิตวิทยาทั่วไป ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2556 ซึ่งเป็นผู้ร่วมการทดลองระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่ออนุญาตให้ผู้ร่วมการทดลองเข้าร่วมการทดลอง โดยบอกผู้ร่วมการทดลองว่าการศึกษานี้เป็นการศึกษาเรื่องความสามารถในการจำข้อมูล (เพื่อไม่ให้ผู้ร่วมการทดลองทราบวัตถุประสงค์ที่แท้จริง)

3. จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมการทดลองมาลงชื่อตามป้ายประกาศเพื่อจองวันและเวลาที่ผู้ร่วมการทดลองสะดวกที่จะมาเข้าร่วมการทดลองได้ พร้อมทั้งขอให้ผู้ร่วมการทดลองให้ข้อมูลชื่อ และหมายเลขโทรศัพท์ เพื่อนัดหมายผู้ร่วมการทดลองเหล่านี้มาเข้าร่วมการทดลอง

4. เมื่อผู้ร่วมการทดลองมาถึงห้องทดลองผู้ทดลองแจ้งแก่ผู้เข้าร่วมการทดลองว่าการทดลองจะกระทำกับผู้เข้าร่วมการทดลองทีละคนหลังจากนั้นผู้เข้าร่วมการทดลองถูกสุ่มเพื่อเข้าสู่เงื่อนไขที่แตกต่างกัน 2 เงื่อนไข โดยเงื่อนไขที่ 1 เป็นเงื่อนไขทดลอง (ให้จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม) และเงื่อนไขที่ 2 คือเงื่อนไขควบคุม (ให้จินตนาการถึงธรรมชาติ) ซึ่งปรับปรุงจาก Turner และคณะ (2007)

เงื่อนไขที่ 1 ผู้เข้าร่วมการทดลองได้รับคำสั่งให้จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนชวักมพูชา เป็นเวลา 2 นาทีสำหรับการจินตนาการ โดย คำสั่งให้จินตนาการนั้นผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากงานวิจัยเกี่ยวกับการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มหลายๆงานที่พบลักษณะของคำสั่งให้จินตนาการที่มีประสิทธิภาพในการสร้างจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนต่างกลุ่ม ดังตารางที่ 8

เงื่อนไขที่ 2 ผู้ร่วมการทดลองได้รับคำสั่งในการให้จินตนาการถึงธรรมชาติ การออกไปท่องเที่ยว นึกถึงน้ำตก ป่าเขา ทะเล วิวต่างๆ เป็นเวลา 2 นาทีเช่นกัน คำอธิบายคำสั่งสั้นๆ ให้อ่านก่อนให้จินตนาการ

5. หลังการจินตนาการผู้วิจัยแจกกระดาษ A4 และมีคำสั่งให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเขียนบรรยายสิ่งที่ตนเองจินตนาการออกมาเป็นตัวหนังสือ เรียงราวในจินตนาการนั้น เพื่อตรวจสอบว่าผู้ร่วมการทดลองมีการจินตนาการตามคำสั่งที่ได้รับในแต่ละเงื่อนไขจริง (Turner & West, 2012)

6. หลังจากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองตอบมาตรฐานความไว้วางใจคนนอกกลุ่มต่อชาวชวักมพูชา มาตรฐานความวิตกกังวลต่อชาวชวักมพูชา มาตรฐานการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม มาตรฐานความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม และเจตคติจริงเกี่ยวกับแบบเด่นชัดตามลำดับ โดยผู้ร่วมการทดลองแต่ละคนได้ตอบมาตรฐานวัดตัวแปรส่งผ่านทั้ง 4 มาตรฐานที่มีการจัดเรียงลำดับในการตอบที่แตกต่างกันไปแบบสุ่มเพราะผู้วิจัยเรียงลำดับมาตรฐานที่แตกต่างกันเพื่อลดอิทธิพลการจัดลำดับการตอบมาตรฐาน

7. เมื่อผู้ร่วมการทดลองตอบมาตรฐานทั้งหมดเสร็จแล้ว ผู้วิจัยเปิดเผยวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการวิจัยและกล่าวขอบคุณผู้มาเข้าร่วมการทดลองอีกครั้ง

ตารางที่ 8

คำแนะนำและคำสั่งให้จินตนาการถึงคนนอกกลุ่ม

คำแนะนำในการสร้างคำสั่งจินตนาการ	การสร้างคำสั่งจินตนาการถึงคนนอกกลุ่ม
1. การจินตนาการนั้นจะต้องเป็นจินตนาการทางบวกต่อคนนอกกลุ่ม (Turner et al., 2007; Stathi & Crisp, 2008)	1.ขอให้จินตนาการถึงการเรียนร่วมชั้นกับเพื่อนกัมพูชา (ท่านสามารถจินตนาการว่าเป็นหญิงหรือชายก็ได้) ที่เพิ่งเข้ามาเรียนในภาคการศึกษาใหม่ในทางบวก
2.ต้องให้ผู้จินตนาการเชื่อมั่นในตัวเองว่าจะสามารถจะพบปะพูดคุยกับคนนอกกลุ่มได้ (Stathi et al., 2011)	2.ขอให้จินตนาการว่า ท่านมีความมั่นใจว่าจะสามารถพูดคุยให้คำแนะนำรวมทั้งเป็นเพื่อนกับชาวกัมพูชาได้อย่างผ่อนคลาย สบายใจ และเป็นธรรมชาติ
3.คำสั่งในการจินตนาการต้องอธิบายว่า จินตนาการถึงตนเองในมุมมองของบุคคลที่ 3 (ตนเองในฐานะผู้สังเกตการณ์) โดยให้มองเห็นตนเองอยู่ในสถานการณ์	3.ขอให้จินตนาการในฐานะที่ท่านเป็นผู้สังเกตการณ์ และได้มองเห็นตัวของตนเอง
4.มีการอธิบายรูปลักษณ์ภายนอกที่เป็นเอกลักษณ์ของสมาชิกนอกกลุ่มในทางบวก เช่น รูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย ลักษณะนิสัย การกระทำ (Stathi & Crisp, 2008; Stathi et al., 2011)	4.เมื่อท่านพบเพื่อนชาวกัมพูชาเป็นเป็นครั้งแรกในห้องเรียน หน้าตาเขาคือคนไทยแต่มีผิวคล้ำกว่าเล็กน้อย เขาแต่งกายชุดนักศึกษาตามระเบียบ เพราะรอยยิ้มของเขาที่ทำให้ท่านรู้สึกว่าเขา <u>เป็นมิตร</u> ² และเป็นกันเอง
5.คำสั่งเดียวกับข้อ 2 คือให้ผู้จินตนาการเชื่อมั่นในตัวเองว่าจะสามารถจะพบปะพูดคุยกับคนนอกกลุ่มได้	5. ในช่วงเวลาพักเที่ยงของวันหนึ่งท่านได้พบและพูดคุยกับเพื่อนชาวกัมพูชาที่หน้าหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยท่านพักอาศัยและได้ถามเขาว่าทำรายงานในวิชาหนึ่งถึงแคไหนแล้ว และต้องการความช่วยเหลือจากท่านไหม
6.อธิบายข้อมูลบุคลิกลักษณะทางบวกของสมาชิกคนนอกกลุ่มขณะที่อยู่ในสถานการณ์ (Miller, 2002)	6.ระหว่างที่พูดคุยกันท่านพบว่าเพื่อนชาวกัมพูชาเป็น <u>คนขยัน</u> ² ตั้งใจเรียนเพราะเขายืมหนังสือที่อาจารย์สั่งให้ทำรายงานมาหลายเล่มในมือ และยังดูเป็นคน <u>เรียบง่าย</u> ² จากการศึกษาที่เขาสะพายกระเป๋าที่ทำจากผ้าพื้นเมืองเข้ากับชุดนิสิตเป็นอย่างดี
7.จินตนาการถึงการกระทำ(กริยา)ที่ดีของตัวเองและรวมทั้งมีการแสดงการตระหนักถึงการกระทำที่ดีของสมาชิกของคนนอกกลุ่ม (Stathi & Crisp, 2008; Wright et al., 1997)	7.ท่านจินตนาการว่าท่านได้เก็บเอกสารประกอบการเรียนที่อาจารย์แจกยื่นให้เพื่อนชาวกัมพูชาท่านได้ถามและช่วยเหลือเขา แต่ถึงแม้เขาจะลำบากท่านก็รู้สึกว่าเป็นเพื่อนชาวกัมพูชาที่มีความ <u>อดทน</u> ² ที่จะเรียนรู้และปรับตัวในการเรียนด้วยภาษาไทย ที่ไม่ถนัด

² คำที่คัดเลือกมาจากแบบสอบถามความเชื่อเหมารวมลักษณะทางบวกของชาวกัมพูชาจากงานของ จริยา ดำรงโชคและคณะ (2556) โดยนำมาจากการตอบที่มีความถี่มากที่สุด 5 อันดับแรก

ตารางที่ 8

(ต่อ)

คำแนะนำในการสร้างคำสั่งการจินตนาการ	การสร้างคำสั่งการจินตนาการถึงคนนอกกลุ่ม
8. จินตนาการสถานการณ์ความทุกข์ของคนนอกกลุ่ม เพื่อให้เกิดความรู้สึกเข้าใจเห็นใจ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกผู้อื่น (Shih, Wang, Bucher, & Stotzer, 2009)	8. ระหว่างที่พูดคุยกันสักพักเพื่อนชาวแกมพูซาก็เล่าว่าเขาคิดถึงบ้านมากเพราะไม่มีใครรู้จักอยู่ที่นี้เลย เหมือนต้องเผชิญโลกคนเดียวติดต่อบ้านก็ลำบาก เพราะที่บ้านไม่มีคอมพิวเตอร์ในการติดต่อกัน จึงรู้สึกเบื่อและอยากกลับบ้าน ขณะที่พูดนั้นน้ำเสียงฟังดูเศร้าจนท่านเกิดความสงสารและเห็นใจเพื่อนชาวแกมพูซาเพราะหากเป็นตัวท่านเองก็คงรู้สึกแบบนั้นเช่นกัน
9. คำสั่งต้องมีความชัดเจน, เข้าใจง่าย, ใส่รายละเอียดและมีชีวิตชีวาซึ่งทำให้นักภาพได้เหมือนจริงมากที่สุด (Husnu & Crisp, 2009)	9. ใช้คำเชิงบรรยายเพื่อให้เห็นภาพชัดเจน เช่น ผ่อนคลาย สบายใจ และเป็นธรรมชาติ, ผิวคล้ำเพราะรอยยิ้ม, ขยัน, เป็นมิตร, เรียบง่าย

จึงได้ออกมาเป็นคำอธิบายคำสั่งสั้นๆ ให้อ่านก่อนให้จินตนาการดังนี้

“ขอให้ท่านจินตนาการถึงการเรียนร่วมชั้นกับเพื่อนแกมพูซา (ท่านสามารถจินตนาการว่าเป็นหญิงหรือชายก็ได้) ที่เพิ่งเข้ามาเรียนในภาคการศึกษาใหม่ในทางบวกรจินตนาการว่าท่านมีความมั่นใจว่าจะสามารถพูดคุยให้คำแนะนำรวมทั้งเป็นเพื่อนกับชาวแกมพูซาได้อย่างผ่อนคลาย สบายใจ และเป็นธรรมชาติและขอให้จินตนาการในฐานะที่ท่านเป็นผู้สังเกตการณ์และได้มองเห็นตัวของท่านเอง

เมื่อท่านพบเพื่อนชาวแกมพูซาเป็นเป็นครั้งแรกในห้องเรียน หน้าตาเขาค่อนข้างคนไทยแต่มีผิวคล้ำกว่าเล็กน้อย เขาแต่งกายชุดนักศึกษาตามระเบียบ เพราะรอยยิ้มของเขาที่ทำให้ท่านรู้สึกว่าเขาเป็นมิตร และเป็นกันเอง

ในช่วงเวลาพักเที่ยงของวันหนึ่งท่านได้พบและพูดคุยกับเพื่อนชาวแกมพูซาที่หน้าหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยท่านทักทายและไถ่ถามเขาว่าทำรายงานในวิชาหนึ่งถึงแค่ไหนแล้ว และต้องการความช่วยเหลือจากท่านไหม

ระหว่างที่พูดคุยกันท่านพบว่าเพื่อนชาวแกมพูซาเป็นคนขยัน ตั้งใจเรียนเพราะเขายืมหนังสือที่อาจารย์สั่งให้ทำรายงานมาหลายเล่มในมือ และยังคงเป็นคนเรียบง่าย จากการที่เขาสะพายกระเป๋าที่ทำจากผ้าพื้นเมืองเข้ากับชุดนิสิตเป็นอย่างดีท่านจินตนาการว่าท่านได้เก็บเอกสารประกอบการเรียนที่อาจารย์แจกยื่นให้เพื่อนชาวแกมพูซาท่านไถ่ถามและช่วยเหลือเขา แต่ถึงแม้เขาจะลำบากจากการปรับตัวในประเทศไทยท่านก็รู้สึกที่เพื่อนชาวแกมพูซามีความอดทน ที่จะเรียนรู้และปรับตัวในการเรียนด้วยภาษาไทยที่ไม่ถนัด อยู่ที่นี่เลยเหมือนต้องเผชิญโลกคนเดียวติดต่อบ้านก็ลำบากเพราะที่บ้านไม่มีคอมพิวเตอร์ในการติดต่อกัน จึงรู้สึกเบื่อและอยากกลับบ้าน ขณะที่พูดนั้นน้ำเสียงฟังดูเศร้าจนท่านเกิดความสงสารและเห็นใจเพื่อนชาวแกมพูซาเพราะหากเป็นตัวท่านเองก็คงรู้สึกแบบนั้นเช่นกัน

ใช้เวลาในการจินตนาการ 2 นาทีและขอให้ท่านนึกภาพเหตุการณ์ดังกล่าวให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้”

คำสั่งให้จินตนาการถึงธรรมชาติ (เงื่อนไขควบคุม)

“ขอให้ท่านจินตนาการถึง การได้ออกค่ายธรรมชาติ โดยเป็นการออกค่ายเพื่อศึกษาธรรมชาติ เกี่ยวกับ ป่าเขา และระบบนิเวศทางทะเล ท่านจะได้พบกับความสวยงามของธรรมชาติไม่ว่าจะเป็น ทะเลสีฟ้าคราม ภูเขาที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ของป่า ที่มีความเขียวขจีให้ความรู้สึกสงบ และ ผ่อนคลาย ท่านมีความสุขและสนุกกับการไปค่ายในครั้งนี้ โดยให้ท่านพยายามนึกภาพตาม ใช้เวลาในการจินตนาการ 2 นาที และขอให้ท่านนึกภาพเหตุการณ์ดังกล่าวให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้”

วิธีการทดลองและเก็บข้อมูลการทดลองที่ 2

วิธีการทดลองและเก็บข้อมูลในการศึกษาที่ 2 เหมือนกับการศึกษาที่ 1 ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1-4 หลังจากนั้นในขั้นตอนที่ 5 คือการวัดตัวแปรตามซึ่งจะมีความแตกต่างออกไป สาเหตุที่การศึกษาที่ 2 ไม่ได้ทำการทดสอบอิทธิพลทางอ้อมที่มีตัวแปรส่งผ่าน 4 ตัวนั้นเนื่องจากการประเมินอัตโนมัติจากเจตคติแบบแอบแฝงมีลักษณะอยู่นอกเหนือการควบคุมและการตระหนักรู้ของบุคคล ขึ้นอยู่กับได้รับอิทธิพลจากอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดที่มีต่อชาวกัมพูชา แบบอัตโนมัติเพราะฉะนั้นการวัดจึงต้องเป็นการวัดโดยไม่มีปัจจัยใดอื่นมาเกี่ยวข้องถึงจะสามารถวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงที่เป็น การประเมินแบบอัตโนมัติได้อย่างถูกต้องและแม่นยำมากที่สุด โดยไม่ผ่านอิทธิพลจากปัจจัยแทรกซ้อนอื่นๆ ตามที่ De Houwer (2002) ระบุว่า การเชื่อมโยงแบบแอบแฝงถูกสร้างมาเพื่อวัดการเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งและเด่นชัดมากกว่าวัดความเชื่อหรือเจตคติที่มีหลากหลายในบุคคล จึงควรระวัง เพราะในบางครั้งสิ่งที่ต้องการวัดอาจจะไม่แสดงผลเนื่องจากการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงนั้นจะเชื่อมโยงสิ่งที่เด่นชัดออกมาเป็นสิ่งแรก เพราะฉะนั้นเจตคติที่ต้องการวัดที่เฉพาะเจาะจงอาจจะไม่แสดงออกมาหากมีความเชื่ออื่นที่เด่นชัดมากกว่าก็อาจถูกแสดงออกมาแทน

โดยผู้ร่วมการทดลองจะได้ทดสอบการวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงทั้งนี้ก่อนที่นิสิตจะทำแบบทดสอบเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงทั้งสองเงื่อนไข ผู้วิจัยอธิบายการใช้ซึ่งตัดแปลงมาจากงานของ จริยา ดำรงโฆสิตและคณะ (2556) ดังนี้

“ การทดสอบนี้เป็นการทดสอบเกี่ยวกับกระบวนการรู้คิดที่ใช้ในการจำกัดและจัดประเภท ท่านจะเห็นสิ่งเร้าซึ่งเป็นชื่อและคำต่างๆ ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายในตัวเอง ทั้งชื่อและคำคุณศัพท์จะปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ทีละคำ ท่านจะต้องตอบสนองสิ่งเร้าเหล่านั้นด้วยการกดปุ่มคีย์บอร์ดให้เร็วที่สุดโดยให้แยกประเภทคำที่เห็นซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ชุดในชุดแรกจะเป็นการแยกประเภทคำที่ชื่อคนไทยและคนกัมพูชาและคำคุณศัพท์ให้แยกว่าเป็นคำนำพียงประสงค์หรือไม่นำพียงประสงค์ ซึ่งท่านจะต้องจัดประเภทว่ามีความหมายทางบวกหรือทางลบ จะมีหัวข้อบอกประเภทอยู่ด้านซ้ายบนและขวาบน หากคำที่ปรากฏบนหน้าจอเป็นคำประเภทเดียวกับหัวข้อด้านซ้ายให้ใช้นิ้วชี้ซ้ายกดบนแป้น ‘D’ และหากคำเป็นประเภทเดียวกับหัวข้อด้านขวาให้ใช้นิ้วชี้ขวา กดบนแป้นตัว ‘K’ หากท่านทำผิดจะมีเครื่องหมายกากบาทสีแดงปรากฏบนหน้าจอ ให้ท่านแก้ไขโดยการทำให้ถูกเพื่อดำเนินการต่อไปโปรดสังเกตให้ดี บางรอบของการทดสอบท่านจะต้องจัดประเภทหมวดหมู่เพียงชื่ออย่างเดียว บางรอบจะเป็นคำคุณศัพท์ที่ท่านจะต้องตัดสินใจว่ามีความหมายทางบวกหรือทางลบการทดสอบจะมีทั้งหมด 7

รอบเป็นทั้งรอบฝึกและรอบทดสอบจริง ขอให้ตั้งใจทำทุกรอบขอให้อ่านคำชี้แจงในโปรแกรมอย่างละเอียด หากมีข้อสงสัยใดๆสามารถสอบถามคณะผู้วิจัยได้ทันที และหากทำเสร็จแล้วให้เรียกผู้วิจัย''

เมื่อผู้เข้าร่วมการทดลองตอบมาครบหมดเสร็จแล้ว ผู้วิจัยเปิดเผยวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการวิจัยและกล่าวขอบคุณผู้มาเข้าร่วมการทดลอง

การตรวจสอบการจัดกระทำ

ในการทดลองทั้งสองการศึกษานี้ได้มีการจัดกระทำโดยให้ผู้ร่วมการทดลองได้จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนชาวกัมพูชา ผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบการจัดกระทำดังกล่าวนี้ด้วยการให้ผู้ร่วมการทดลองเขียนบรรยายสิ่งที่ได้จินตนาการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดหาผู้ตัดสินในการคัดเลือกผู้ร่วมการทดลองที่มีเกณฑ์เป็นไปตามการจัดกระทำข้างต้นจำนวน 2 คน ที่ไม่ใช่ตัวผู้วิจัยเองเพื่อลดการเกิดอคติการลำเอียง

2. ให้ผู้ตัดสินทั้ง 2 คนอ่านคำสั่งให้จินตนาการและการเขียนบรรยายสิ่งที่ผู้ร่วมการทดลองจินตนาการแล้วให้ตัดสินว่าผู้ร่วมการทดลองได้จินตนาการตามคำสั่งการจัดกระทำหรือไม่

2.1 ผู้ตัดสินให้คะแนนความคล้ายคลึงระหว่างคำสั่งให้จินตนาการกับการเขียนบรรยายสิ่งที่ผู้ร่วมการทดลองจินตนาการอยู่ในช่วงคะแนน 1-10 โดย 1 คือมีความคล้ายคลึงน้อยที่สุด 10 คือมีความคล้ายคลึงมากที่สุด

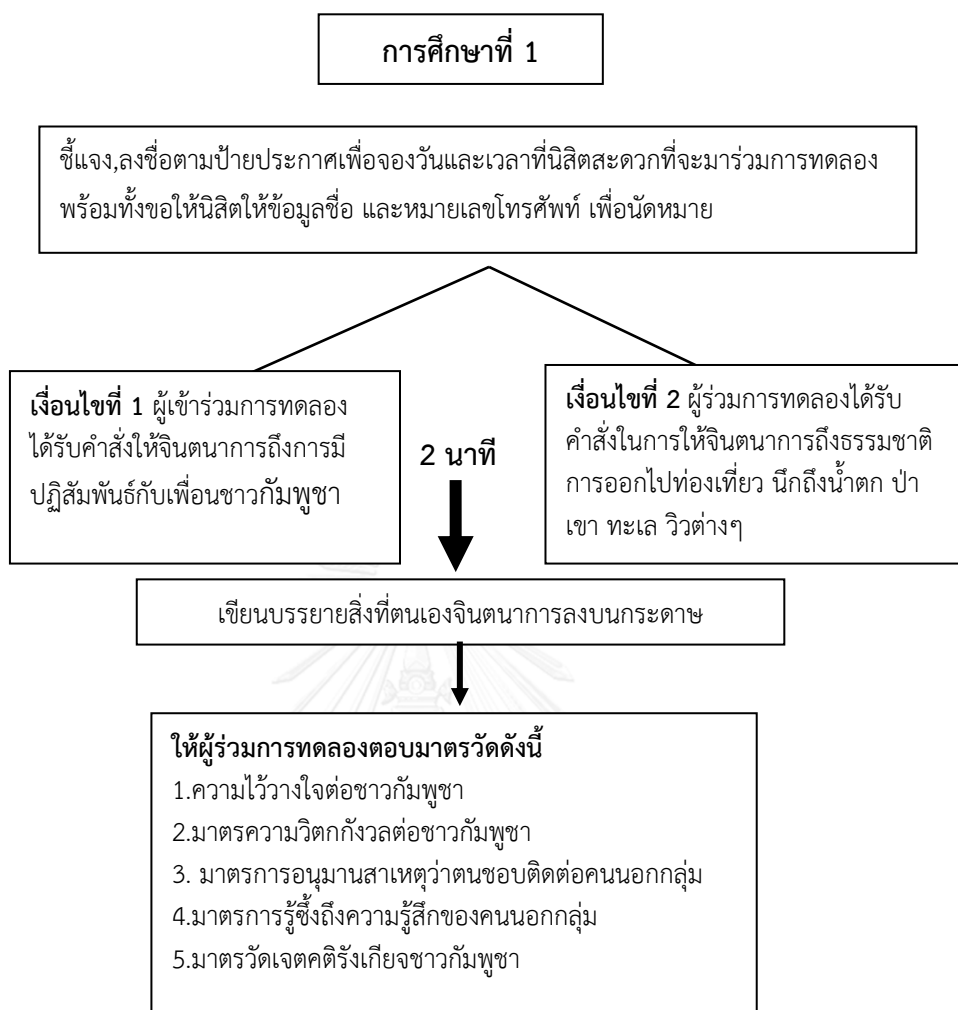
2.2 คัดเลือกโดยคะแนนตั้งแต่ 1-5 คือไม่มีการจินตนาการหรือมีน้อยไม่เพียงพอที่จะคัดเลือกให้ผ่านตามคำสั่งจัดกระทำได้

คะแนนตั้งแต่ 6-10 คือมีการจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มเพียงพอที่จะคัดเลือกให้ผ่านตามคำสั่งจัดกระทำได้ มหาวิทยาลัย

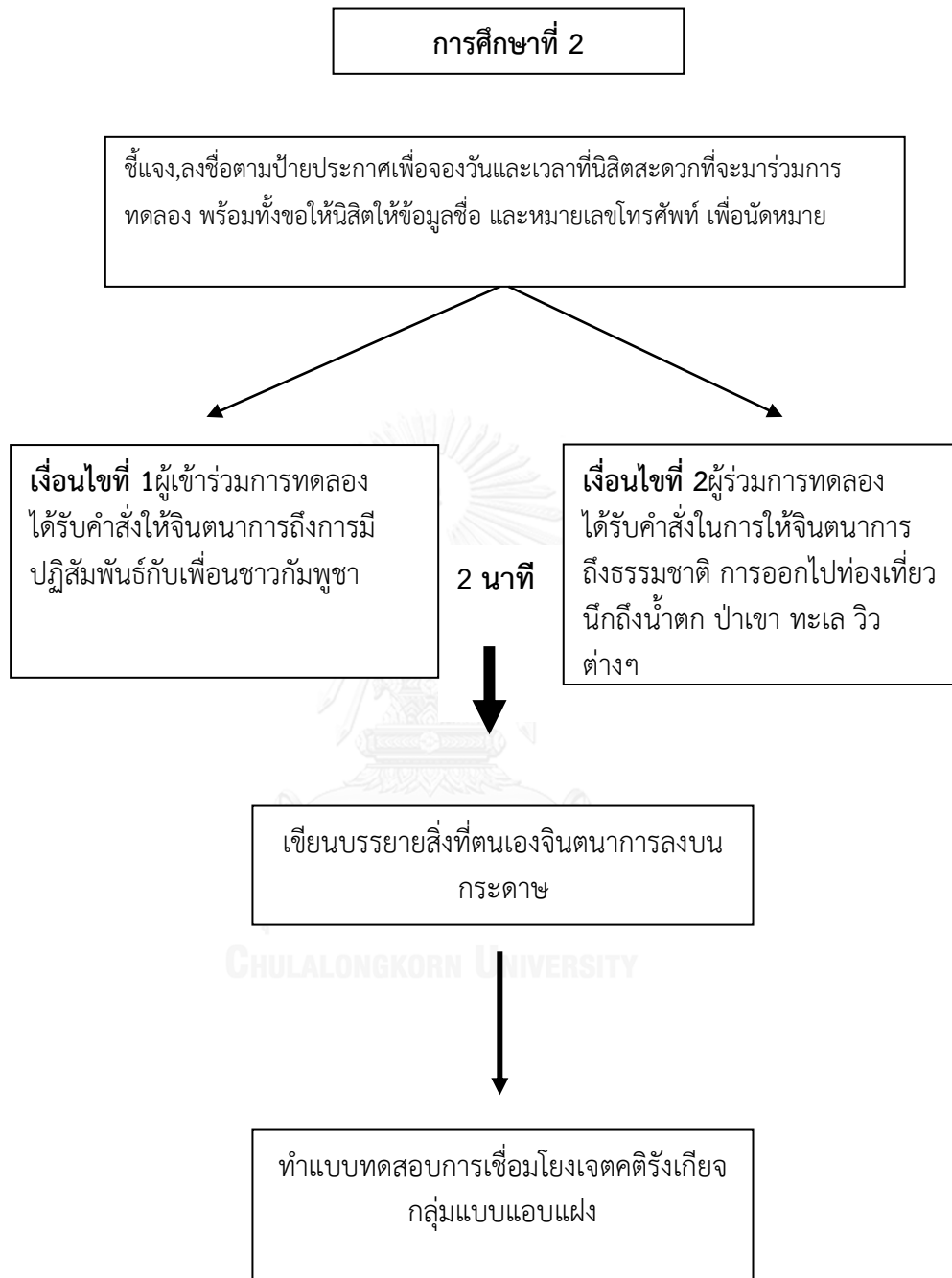
2.3 หากผู้ร่วมการทดลองเขียนบรรยายถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มได้คะแนนมากกว่า 5 คะแนนขึ้นไปจากผู้ตัดสินทั้งสองคน จะถือว่าผ่านตามการจัดกระทำ

3. หากพบว่าผู้ตัดสินทั้งสองคนมีการตัดสินที่แตกต่างกันคือ ถ้าคนหนึ่งให้ผ่านและอีกคนไม่ให้ผ่าน ผู้วิจัยเป็นผู้พิจารณาอีกครั้งเพื่อตัดสิน

4. ผู้วิจัยรวมคำตัดสินจากผู้ตัดสินทั้งสองคนเพื่อนำมาคัดเลือกผู้ที่ผ่านเกณฑ์ในการจัดกระทำเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

ภาพที่ 10 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองที่ 1

ภาพที่ 11 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows Version 20 ในการคำนวณและวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆโดยสถิติที่ใช้ได้แก่การหาข้อมูลสถิติพื้นฐานเช่น การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงบรรยาย ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ จำนวนร้อยละของข้อมูลด้านคุณสมบัติทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของตัวแปร และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นของตัวแปรต่างๆ ด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน

การศึกษาที่ 1 วิเคราะห์ตามสมมติฐานดังนี้ สมมติฐานที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 ซึ่งเป็นการทดสอบอิทธิพลทางตรงและตัวแปรส่งผ่าน 4 ตัวแปรวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมต่อขยายที่เรียกว่า PROCESS พัฒนาโดย Hayes (2013) เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม และอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านทั้งแบบที่ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านแต่ละตัว และแบบทั้ง 4 ตัวพร้อมๆกัน

การศึกษาที่ 2 ได้ สมมติฐานข้อที่ 1 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงต่อคนนอกกลุ่มโดยการวิเคราะห์การทดสอบที (t -test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติแบบแอบแฝงของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

บทที่ 3

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 การศึกษาโดยแบ่งเป็นการศึกษาที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับเจตคติจริงเท็จเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมี การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม ความกังวลต่อคนนอกกลุ่ม การระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม ความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน และการศึกษาที่ 2 เป็นการศึกษาการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มลดเจตคติจริงเท็จเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วนตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

n คือ จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มการทดลอง

N คือ จำนวนตัวอย่างทั้งหมดในงานวิจัย

M คือ ค่ามัธยฐานเลขคณิต

SD คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t คือ ค่าความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม

p คือ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

R^2 คือ ค่ากำลังสองของสหสัมพันธ์พหุคูณ หรือ ค่าความแปรปรวนของตัวแปรตามที่สามารถทำนายได้ด้วยตัวแปรอิสระ โดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ (square of multiple correlation coefficient)

B คือ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นมาตรฐาน

BCa คือ ช่วงค่าระดับความเชื่อมั่นแบบบูทสเตรป(The bias-corrected and accelerated)

SE คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอย

a หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรส่งผ่าน หรือ เส้น a (a path)

b หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปรส่งผ่านกับตัวแปรตาม หรือ เส้น b (b path)

ab หมายถึง ขนาดอิทธิพลทางอ้อม (indirect effect) ของตัวแปรส่งผ่าน คือ ผลคูณของค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรส่งผ่าน กับ ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปรส่งผ่านกับตัวแปรตาม (a path \times b path)

c หมายถึง ขนาดอิทธิพลรวม (total effect) หรือ ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยรวมตัวแปรส่งผ่านในการวิเคราะห์สัมพันธ์ถดถอยแบบพหุคูณ หรือ เส้น c (c path)

c' หมายถึง ขนาดอิทธิพลทางตรง (direct effect) หรือค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่งผ่านกับตัวแปรตาม โดยไม่รวมตัวแปรส่งผ่านทั้งหมดในการวิเคราะห์สัมพันธ์ถดถอยแบบพหุคูณ หรือ เส้น c' (c' path)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานของการศึกษาที่ 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาจิตวิทยาทั่วไปและวิชามนุษย์สัมพันธ์ และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั่วไปที่สมัครใจเข้าร่วมในการทดลองครั้งนี้ โดยแบ่งเป็นสองกลุ่มนั่นคือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมรวมทั้งหมด 182 คน โดยมีข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งหมด 164 ชุด เพราะมีข้อมูลที่ไม่ผ่านตามเกณฑ์ 18 ชุด ข้อมูลที่ไม่ผ่านตามเกณฑ์คะแนนจากการตรวจสอบการจัดกระทำที่ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ร่วมการทดลองจินตนาการในเงื่อนไขต่างๆ แล้วพบว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า 5 (ซึ่งถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การจัดกระทำจึงไม่นำมาวิเคราะห์)

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เช่น ความถี่และค่าร้อยละของ เพศ อายุ คณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9

จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ปีชั้นเรียน คณะที่ศึกษา (N=164)

ตัวแปร	ลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	39	23.8
	หญิง	125	76.2
อายุ	17	6	3.7
	18	48	29.3
	19	63	38.4
	20	29	17.7
	21	11	6.7
	22	5	3.7
	23	1	0.6
ชั้นปีที่ศึกษา	ปี 1	124	75.6
	ปี 2	27	16.5
	ปี 3	10	6.1
	ปี 4	3	1.8

ตารางที่ 9

(ต่อ)

ตัวแปร	ลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คณะที่ศึกษา	จิตวิทยา	35	21.6
	อักษรศาสตร์	16	9.9
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	43	26.5
	เศรษฐศาสตร์	6	3.7
	สหเวชศาสตร์	33	20.4
	วิศวกรรมศาสตร์	1	0.6
	แพทยศาสตร์	9	5.6
	นิติศาสตร์	6	3.7
	รัฐศาสตร์	4	2.5
	ครุศาสตร์	8	4.9
จำนวนของหน่วยตัวอย่างรวม		164	100

1.2 ผลการตรวจสอบการจัดกระทำ

ก่อนที่จะนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบการจัดกระทำ ในงานวิจัยนี้ คือ การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกัมพูชา เพื่อทดสอบว่าผู้ร่วมการทดลองที่เข้าร่วมการทดลองได้มีการจินตนาการตั้งสถานการณ์ตามเงื่อนไข ซึ่งผลการตรวจสอบมาจากการให้คะแนนในการบรรยายการจินตนาการในกระดาษ ของผู้เข้าร่วมการทดลองโดยมีระดับการให้คะแนนตั้งแต่ 0-10 โดยผู้ที่ผ่านเข้าเกณฑ์ได้ต้องมีคะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไป ต่ำกว่า 6 ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์แสดงว่าผู้เข้าร่วมการทดลองไม่ได้จินตนาการตามที่กำหนดในแต่ละเงื่อนไขซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยมีผู้ตรวจสอบและให้คะแนนในการบรรยายสิ่งที่จินตนาการจำนวน 2 คน หากผู้ตรวจสอบทั้งสองคนที่ให้คะแนนแตกต่างกัน เช่น ถ้าคนหนึ่งให้ 6 คะแนนขึ้นไป และอีกคนให้น้อยกว่า 6 คะแนนก็จะถูกนำมาวิเคราะห์อีกครั้งแล้วจึงตัดสินว่าจะให้ผ่านเกณฑ์หรือไม่ เมื่อนำผลคะแนนของผู้ตรวจสอบและให้คะแนนทั้งสองคนมาวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .92 แสดงให้เห็นว่าทั้งสองคนมีการให้คะแนนที่สอดคล้องไปในทางเดียวกัน

จากข้อมูลเบื้องต้นมีผู้ที่คะแนนไม่ถึง 6 คะแนนถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 18 คนผู้วิจัยจึงตัดออกจากการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ในเงื่อนไขจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกัมพูชาจำนวน 7 ชุด และเงื่อนไขจินตนาการถึงธรรมชาติจำนวน 11 ชุด ทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้องมีข้อมูลที่ถูกตัดออกจำนวน 4 ชุดผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในหัวข้อการตรวจสอบค่าสอดคล้องต่อไป สรุปคงเหลือจำนวนชุดข้อมูลที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ 160 ชุด

1.3 การตรวจสอบค่าสุดโต่ง

ผู้วิจัยตรวจสอบค่าอิทธิพลทางสถิติและความสุดโต่งของข้อมูลดิบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน เช่น ค่า Z score พบข้อมูลที่มีค่าเกินค่าปกติ $|3.29|$ ในกลุ่มตัวอย่างเลขที่ 35 ค่า Z score เท่ากับ 3.62 ตรวจสอบระยะห่างของข้อมูลดิบจากข้อมูลทั่วไปแบบ Mahalanobis distance และตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของค่าพยากรณ์ (predicted value) เมื่อตัดข้อมูลดิบแต่ละฉบับทิ้ง ด้วยวิธีคำนวณแบบ DfFits ค่าสังเกตที่มีค่าสัมบูรณ์ของ DfFits มากกว่า $2/\sqrt{p/n}$ โดยที่ p คือจำนวนพารามิเตอร์ในสมการสหสัมพันธ์พหุคูณในที่นี้คือ 160 n คือจำนวนข้อมูลทั้งหมดคือ 164 เกณฑ์ในการตัดข้อกระทง DfFits คือค่ามากกว่า 1.91 ผลการทดสอบพบว่าไม่มีข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างใดที่มีค่าเกิน ยกเว้น กลุ่มตัวอย่างเลขที่ 32, 39 และ 42 ที่มีค่าคะแนน Mahalanobis เท่ากับ .34, .31 และ .20 ตามลำดับ ไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบระยะห่างแบบ Mahalanobis ที่ระดับความน่าจะเป็นน้อยกว่า .001 ดังนั้นในการวิเคราะห์ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงคัดข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 4 คนออกและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทั้งหมด 160 คน

ตารางที่ 10

ผลการตรวจสอบค่าสุดโต่งของตัวแปร

ผู้ร่วมการทดลองเลขที่	ค่าสุดโต่ง	DFFit	Mahalanobis' D^2	
	ค่า		ค่า	p-value
32	.86	-0.004	0.342	<.001
39	.86	-0.003	0.197	<.001
42	.86	-0.003	0.312	<.001

1.4 การตรวจสอบตัวแปรแทรกซ้อนที่เป็นไปได้

จากตารางที่ 12 ที่แสดงการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ไม่พบว่ามีตัวแปรควบคุมใดสัมพันธ์กับเจตคติเชิงกิจชาวกัมพูชาแบบเด่นชัด แต่จะพบว่ามีตัวแปรเพศ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรส่งผ่านคือความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มที่ -.16 และการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่มที่ .17 ตัวแปรคณะ สัมพันธ์กับความวิตกกังวลที่ -.28 และตัวแปรชั้นปีสัมพันธ์กับตัวแปรส่งผ่านความไว้วางใจคนนอกกลุ่มที่ -.17 เมื่อพิจารณาแล้วแสดงว่ามีตัวแปรที่อาจเป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่ต้องควบคุมในทางสถิติ คือ ตัวแปรอายุ ตัวแปรคณะ ตัวแปรชั้นปี ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ถดถอยพหุพบว่า อายุ ($\beta = -.16, B = -.18, R^2 = .03, F(1,158) = 5.57, p < .05$) และคณะ ($\beta = -.08, B = -.29, R^2 = .08, F(1,158) = 15.38, p < .001$) สามารถทำนายความวิตกกังวล ในขณะที่ชั้นปี ($\beta = .07, B = .17, R^2 = .03, F(1,158) = 5.01, p < .05$) สามารถทำนายความไว้วางใจได้ เหมาะสมที่จะเป็นตัวแปรควบคุมในการทดสอบถดถอยพหุคูณผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางภาคผนวก

ตารางที่ 11

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัย (N = 160)

	M	SD	ตัวแปร																	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10								
1.อายุ	19.05	1.17	-																	
2.เพศ	1.76	0.43	-.04	-																
3.คณะ	5.40	3.49	.38**	.02	-															
4.ชั้นปี	3.23	1.79	-.24**	.10	-.45**	-														
5.การเงินธนาคารมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม	0.43	0.49	.08*	.01	.06	.01	-													
6.ความวิตกกังวล	3.43	1.0	-.16	.04	-.28**	.14	.27**	-												
7.การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น	4.78	0.89	.17*	-.01	.03	-.01	.53**	-.28**	-											
8.ความไว้วางใจ	4.45	0.77	-.03	-.02	.20*	-.17*	.20*	-.51**	.38**	-										
9.การระบุสาเหตุ	4.30	0.97	.12	.12	-.07	.11	.16	-.39**	.45**	.53**	-									
10.เจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับตนเอง	3.35	0.68	-.15	-.07	-.10	.05	.15	.44**	-.30**	-.55**	-.55**	-								

หมายเหตุ * $p < .05$, สองหาง. ** $p < .01$, สองหาง.

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การศึกษาที่ 1

การเตรียมข้อมูลก่อนการทดสอบสมมติฐาน

1. การใช้วิธีการปรับค่ากลาง (centering)

ผู้วิจัยได้ทำการปรับค่ากลางของตัวแปรต้นและตัวแปรส่งผ่านโดยหักลบด้วยค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด ทั้งนี้ก็เพื่อลดปัญหาในการเกิดภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (multicollinearity) ระหว่างตัวแปรต่างๆในสมการถดถอยพหุคูณ

2. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ก่อนทำการทดสอบสมมติฐานด้วยกรวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลทางสถิติก่อนตามข้อตกลงดังนี้

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปรได้แก่ตัวแปรต้น ตัวแปรตามและตัวแปรส่งผ่าน มีค่าอยู่ระหว่าง .15 ถึง -.55 ตามตารางที่ 10 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า .80 แสดงว่าตัวแปรที่ทดสอบสมการถดถอยพหุคูณไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ

2.2 ค่าปัจจัยความแปรปรวนเพื่อ (variance inflation factor หรือ VIF)

ผลการตรวจสอบค่าปัจจัยความแปรปรวนเพื่อ VIF พบว่า ตัวแปรการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม ตัวแปรความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม ตัวแปรความวิตกกังวล ตัวแปรการระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มและ ตัวแปรการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม มีค่าดังตารางที่ 12 ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในสมการการถดถอยพหุคูณทั้งหมดมีค่าปัจจัยความแปรปรวนเพื่อต่ำกว่า 10 แสดงว่าไม่มีภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Hair, Anderson, Tatham, & Black, 1995)

ตารางที่ 12

แสดงค่า VIF ของแต่ละตัวแปร

ตัวแปร	ค่า VIF
การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม	1.45
ความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม	1.64
ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม	1.41
การระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม	1.56
การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม	1.73

3. การกำหนดตัวแปรดัมมี่ (dummy variable)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ด้วย PROCESS เป็นการวิเคราะห์ตัวแปรแบบต่อเนื่อง แต่ในขณะที่ตัวแปรอิสระในการทดลองแบ่งเป็น 2 กลุ่มซึ่งจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตัวแปรที่มีมากกว่า 1 กลุ่มขึ้นไป ต้องกำหนดให้ใช้ตัวแปรดัมมี่ตามข้อกำหนดของการใช้

โปรแกรม นั่นคือ $k - 1$ กลุ่ม $k =$ จำนวนกลุ่ม ในโปรแกรม PROCESS (Hayes & Preacher, 2010) เนื่องจากงานวิจัยนี้ตัวแปรอิสระคือการจินตนาการโดยแบ่งเป็น 2 เงื่อนไข คือเงื่อนไขที่ 1 จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวแกมพูชา กับเงื่อนไขที่ 2 จินตนาการถึงธรรมชาติ ผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มที่มีการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวแกมพูชามีค่าตัวแปรต้นมีเท่ากับ 1 และกลุ่มที่จินตนาการถึงธรรมชาติมีค่าตัวแปรต้นมีเท่ากับ 0

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติต่อไปนี้ 1) ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานของจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม (ชาวแกมพูชา) ต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดต่อชาวแกมพูชา และ 2) ค่าอิทธิพลทางตรงและค่าอิทธิพลทางอ้อม โดยการใช้คำสั่งใน PROCESS (Hayes, 2013) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เสริมในโปรแกรมของ SPSS ที่ใช้วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบที่มีอิทธิพลจากตัวแปรส่งผ่าน โดยผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบความสัมพันธ์ที่ 4 (Model 4) เป็นการทดสอบอิทธิพลทางอ้อมที่มีตัวแปรส่งผ่านและทดสอบอิทธิพลทางตรง โครงสร้างของโมเดลประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระ (X) ตัวแปรส่งผ่าน (M) และตัวแปรตาม (Y) ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 1 ตัว ตัวแปรส่งผ่านทั้งหมด 4 ตัวและตัวแปรตาม 1 ตัวโดยวิเคราะห์ทั้งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม

สมมติฐานที่ 1 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่มได้โดยตรง

ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มไม่เป็นตัวทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดที่มีนัยสำคัญ ($B = .014$, $SE = .10$, $R^2 = .03$, $F(1, 158) = 0.20$, $p = .88$) แสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมการทดลองผู้ร่วมการทดลองที่จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวแกมพูชาไม่ส่งผลทางตรงในการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับชาวแกมพูชาแบบเด่นชัด

ผลการวิจัยนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1

อย่างไรก็ตาม เป็นไปได้ว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนแกมพูชาที่มีเพียงอิทธิพลทางอ้อมในการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มได้ Preacher และ Hayes (2008) ได้เสนอว่าการวิเคราะห์ตัวแปรส่งผ่านโดยใช้วิธี bootstrapping ควรให้ความสำคัญที่ขนาดและทิศทางของอิทธิพลทางอ้อม (เส้น ab) จึงทำให้การวิจัยในครั้งนี้มีการศึกษาขนาดและอิทธิพลทางอ้อมดังกล่าว โดยมีผลการวิเคราะห์ดังสมมติฐานอื่นๆต่อไปนี้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อมต่อไป

สมมติฐานที่ 2 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีบูสเตรป พบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านทางลบอย่างมีนัยสำคัญ ($ab = -0.08$, $p < .05$, BCa 95% $CI[-.17, -.02]$) แสดงว่าผู้ร่วมการ

ทดลองที่จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกัมพูชาแสดงเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดที่ลดลง ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากที่ผู้ร่วมการทดลองเกิดความรู้สึกไว้วางใจคนนอกกลุ่ม (คือชาวกัมพูชาในสถานการณ์) มากขึ้น ($a = .32, p < .01$) และความไวใจเป็นตัวทำนายทางลบของเจตคติรังเกียจชาวกัมพูชา ($b = -.24, p < .001$) **ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2**

สมมติฐานที่ 3 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการทดสอบพบว่า การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านอย่างมีนัยสำคัญ ($ab = -.06, p < .05, \text{BCa } 95\% \text{ CI}[-.14, -.01]$) แสดงว่าผู้ร่วมการทดลองที่จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกัมพูชารายงานว่ามีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มลดลง ($a = -.55, p < .001$) และเมื่อความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มที่ลดลงจึงเป็นตัวทำนายเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดที่ลดลง ($b = .10, p < .05$) **ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 3**

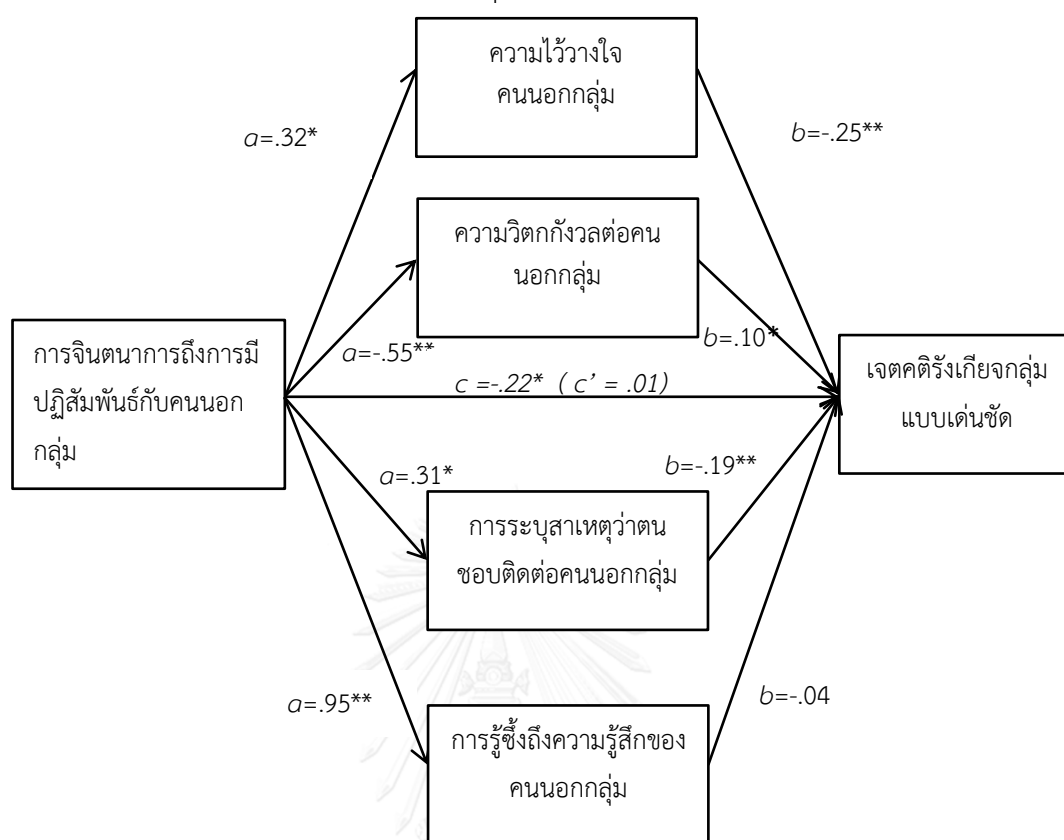
สมมติฐานที่ 4 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม เป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการทดสอบพบว่า การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน ($ab = -.06, p < .05, \text{BCa } 95\% \text{ CI}[-.16, -.01]$) แสดงให้เห็นว่าการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มสามารถเป็นตัวสื่อกลางระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มและเจตคติรังเกียจกลุ่มที่ลดลงได้ เมื่อจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์กับชาวกัมพูชาทำให้ผู้ร่วมการทดลองระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มมากขึ้น ($a = .31, p < .05$) ซึ่งเป็นตัวทำนายเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดที่ลดลง ($b = -.19, p < .001$) **ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 4**

สมมติฐานที่ 5 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม มีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม เป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิเคราะห์บุษตตรพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดอย่างมีนัยสำคัญผ่านการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม ($ab = -.04, p = .480, \text{BCa } 95\% \text{ CI}[-.16, .06]$) แสดงว่าการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นไม่ได้เป็นตัวแปรส่งผ่านอิทธิพลของการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกัมพูชาต่อการลดเจตคติรังเกียจชาวกัมพูชา ถึงแม้ว่าจากผลการวิเคราะห์พบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกัมพูชาจะทำให้ผู้ร่วมการทดลองเกิดความรู้สึกซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญก็ตาม ($a = .95, p < .001$) แต่การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นที่ไม่สามารถทำนายการลดเจตคติรังเกียจชาวกัมพูชาแบบเด่นชัดได้ ($b = -.04, p = .48$) **ผลการวิจัยนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 5**

จากผลการทดสอบทั้งหมดในการศึกษาที่ 1 สรุปได้ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 สรุปค่าขนาดอิทธิพลทางอ้อมในการศึกษาที่ 1 ($N = 160$)

หมายเหตุ : * $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .001$, หนึ่งหาง.

c = ขนาดอิทธิพลรวม โดยรวมตัวแปรส่งผ่านทั้งหมดในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

c' = ขนาดอิทธิพลทางตรง โดยไม่รวมตัวแปรส่งผ่านทั้งหมดในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

จากการวิเคราะห์สถิติข้างต้นในการการศึกษาที่ 1 พบว่าตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตคติจริงเกี่ยวกับคนนอกแบบเด่นชัดได้ร้อยละ 41.89 ($F(8, 150) = 13.51, p < .001$)

การเปรียบเทียบอิทธิพลส่งผ่าน

จากผลการวิเคราะห์ค่าความต่างของอิทธิพลทางอ้อมทั้งหมดพบว่า ตัวแปรที่มีค่าความแตกต่างของอิทธิพลมากที่สุดคือ ค่าอิทธิพลทางอ้อมระหว่าง การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่มกับความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม (ค่าขนาดอิทธิพล=.03) ซึ่งไม่มีนัยสำคัญ $C[-.09, .17]$ และตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลทางอ้อมแตกต่างกัน้อยที่สุดคือค่าอิทธิพลทางอ้อมระหว่าง ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มกับการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม (ค่าขนาดอิทธิพล=.0008) และไม่มีนัยสำคัญ $C[-.08, .10]$ ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อมในงานวิจัย

ตัวแปร	ค่าอิทธิพลทางอ้อม	SE	ช่วงค่าความเชื่อมั่นแบบ bootstrapping	
			ค่าขอบล่าง	ค่าขอบบน
1.ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม	-.0574	.03	-.14	-.01
2.การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม	-.0413	.06	-.16	.06
3.ความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม	-.0778	.04	-.17	-.02
4.การระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม	-.0600	.04	-.16	-.01
รวม	-.2365	.08	-.41	-.09

2.1 การศึกษาที่ 2

1. การทดสอบการวัดกระทำแต่ละเงื่อนไขการเงินธนาคาร

ผู้วิจัยได้จัดกระทำในเงื่อนไข การเงินธนาคารซึ่งแบ่งออกเป็น 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขการเงินธนาคารถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนกลุ่มเป้าหมาย เงื่อนไขที่ 2 การเงินธนาคารถึงธรรมชาติ มีการตรวจสอบการวัดกระทำว่าผู้เข้าร่วมการทดลองมีการเงินธนาคารตามเงื่อนไขดังกล่าวหรือไม่

โดยผู้เข้าร่วมการทดลองจำนวน 70 คนเมื่อเข้าสู่เงื่อนไขจะได้รับคำสั่งให้เงินธนาคารตามเงื่อนไขดังกล่าวหลังจากนั้นจะต้องเขียนบรรยายสิ่งที่ตนเองได้เงินธนาคารลงบนกระดาษ แล้วก็ทำการทดสอบวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง (IAT) ก่อนนำผลคะแนนมาวิเคราะห์ผู้วิจัยตรวจสอบการวัดกระทำโดยให้ผู้ตัดสิน 2 คนอ่านคำบรรยายที่ผู้เข้าร่วมการทดลองเขียนเพื่อให้คะแนนว่าแต่ละคนเขียนสิ่งที่ตนเองเงินธนาคารตรงตามเงื่อนไขที่ให้เงินธนาคารตามคำสั่งหรือไม่ โดยจะแบ่งคะแนนตั้งแต่ 0-10 โคนท์ที่ 1 คือมีความคล้ายคลึงน้อยที่สุด 10 คือมีความคล้ายคลึงมากที่สุด

ผู้วิจัยนำคะแนนค่าตัดสินของทั้งสองคนมาวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ .85 แสดงว่าผู้ตัดสินทั้งสองมีการตัดสินไปในทิศทางเดียวกัน จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามค่าตัดสินของผู้ตัดสินทั้งสองคน โดยมีผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 10 คนเนื่องจากคะแนนไม่ถึง 6 (โดยผู้ตัดสินทั้งสองคนเห็นตรงกัน) จึงมีผู้ผ่านเกณฑ์ในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทั้งหมด 60 คน เงื่อนไขการเงินธนาคารถึงชาวกัมพูชา 30 คน เงินธนาคารถึงธรรมชาติ จำนวน 30 คน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นผู้ร่วมการทดลองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เซนต์ชื่อเข้าร่วมการวิจัยโดยเข้าร่วมการทดลองทั้งหมด 72 คน มาเข้าร่วมการทดลองจริงตามวันเวลานัดทั้งหมด 70 คน และมีคนที่เขียนบรรยายการเงินธนาคารไม่ผ่านคะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้จำนวน 10 คน เหลือผู้ร่วมการทดลองที่นำมาวิเคราะห์ผลทั้งหมด 60 คน

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เช่น ความถี่และค่าร้อยละของ เพศ อายุ คณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 14

การตรวจสอบตัวแปรแทรกซ้อนที่เป็นไปได้

จากตารางที่ 15 ที่แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผู้วิจัยไม่พบว่ามีตัวแปรทางประชากรศาสตร์ใดสัมพันธ์กับเจตคติรังเกียจชาวกำพูชาแบบแอบแฝง

ก่อนการวิเคราะห์ผู้วิจัยนำคะแนนในการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงจากโปรแกรม อินควิสิส ที่บันทึกข้อมูลคะแนนของผู้เข้าร่วมการทดลอง โดยนำคะแนนค่า dieb คือคะแนนการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงโดยคำนวณความเร็วของความเร็วในการกดตอบสนองบนแป้นพิมพ์ในแต่ละรอบ คะแนนที่นำมาจะรวมเอารอบฝึกมาคิดด้วย (Greenwald et al., 2006) การเชื่อมโยงแบบแอบแฝงจะมีค่าคะแนนอยู่ในช่วง -2 ถึง 2 โดยค่าคะแนนเป็นบวกยิ่งสูงแสดงว่ามีเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงต่อชาวกำพูชามาก โดยจำแนกตามแนวทางของ Greenwald และคณะ (2006) ดังนี้

1. ผู้ที่มีคะแนนจากการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงสูง (ช่วงคะแนน 0.65 – 2) แสดงว่าผู้นั้นมีเจตคติรังเกียจชาวกำพูชาแบบแอบแฝงในระดับสูง
2. คะแนนในระดับปานกลาง (ช่วงคะแนน 0.35 – 0.64) แสดงว่าเป็นผู้มีเจตคติรังเกียจชาวกำพูชาในระดับปานกลาง
3. และคะแนนระดับต่ำ (ช่วงคะแนน 0.15 – 0.34) แสดงว่าเป็นผู้มีเจตคติรังเกียจชาวกำพูชาในต่ำตามลำดับ
4. ส่วนคะแนนที่ต่ำมาก (ช่วงคะแนน 0 – 0.14) จะแสดงว่าไม่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มอยู่เลย ในทางตรงกันข้าม หากคะแนนมีค่าเป็นลบ ก็จะมีหมายถึงการมีเจตคติรังเกียจชาวไทยในแต่ละระดับคะแนนเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 14

จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ปีชั้นเรียน คณะที่ศึกษา (N=60)

ตัวแปร	ลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	16	26.7
	หญิง	44	73.3
อายุ	18	2	3.3
	19	10	16.7
	20	18	30.0
	21	28	46.7
	22	2	3.3
ชั้นปีที่ศึกษา	ปี 1	8	13.3
	ปี 2	21	35.0
	ปี 3	30	50.0
	ปี 4	1	1.7
คณะที่ศึกษา	เภสัชศาสตร์	18	30.0
	อักษรศาสตร์	7	11.7
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	25	41.7
	นิเทศศาสตร์	2	3.3
	เศรษฐศาสตร์	1	1.7
	สหเวชศาสตร์	6	10.0
	วิศวกรรมศาสตร์	1	1.7
จำนวนของหน่วยตัวอย่างรวม		60	100

ตารางที่ 15

ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร

ตัวแปร	M	SD	1	2	3	4	5	6
1.เพศ	1.73	1.44	-					
2.อายุ	20.30	0.91	-.26*	-				
3.ชั้นปี	2.40	0.74	-.19	.92**	-			
4.คณะ	2.72	1.60	.13	-.07	-.15	-		
5.กลุ่มในการจินตนาการ	0.50	0.50	-.08	-.07	-.18	.37**	-	
6.คะแนน IAT	0.54	0.42	.24	.17	.21	-.21	-.39**	-

หมายเหตุ N=60. * $p < .05$, สองหาง. ** $p < .01$, สองหาง

3.ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงได้

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ วิเคราะห์การทดสอบที (t -test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติแบบแอบแฝงของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แบบข้อมูล 2 ชุดมีความเป็นอิสระจากกัน (independent t -test)

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นพบว่าข้อมูลคะแนนเจตคติรังเกียจชาวกำพูชาแบบแอบแฝงจากการทดลองของกลุ่มตัวอย่างที่จินตนาการถึงธรรมชาติและจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับชาวกำพูชาที่มีการกระจายตัวแบบโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนดังกล่าวต่อไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทีอิสระ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเจตติรังเกียจชาวกำพูชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(8)=3.22, p = .002$) โดยกลุ่มที่มีการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ($M = 0.54, SD = 0.42$) คะแนนเจตติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงต่ำกว่ากลุ่มที่มีการจินตนาการถึงธรรมชาติ ($M = 0.85, SD = 0.31$) ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 4

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเรื่อง ผลของการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มโดยมีตัวแปรส่งผ่านหลายตัว และผลการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงซึ่งได้นำเสนอแล้วในบทที่ผ่านมา ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังกล่าวตามลำดับสมมติฐานและการศึกษาดังนี้

การศึกษาที่ 1

สมมติฐานที่ 1 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มทำนายการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่มโดยตรง(เมื่อควบคุมตัวแปรส่งผ่าน)

จากการทดสอบผลระบุว่า การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกำพูชาไม่ส่งผลทางตรงในการลดเจตคติรังเกียจชาวกำพูชาแบบเด่นชัด แต่ส่งผลทางอ้อมผ่านตัวแปรส่งผ่าน ได้แก่ ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม การระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม ความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม เพราะฉะนั้นการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มไม่สามารถลดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่มได้โดยตรง แต่ต้องผ่านตัวแปรส่งผ่าน จึงไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Crisp และคณะ (2009) ที่พบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มเพิ่มเจตคติทางบวกต่อคนนอกกลุ่มและ ลดการลำเอียงเข้าข้างกลุ่มได้โดยตรง โดยไม่ผ่านตัวแปรส่งผ่าน

สมมติฐานที่ 2 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

จากผลการวิจัยพบว่าจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งอธิบายได้ว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มทำให้คนเกิดความไว้วางใจคนนอกกลุ่มในทีนี้คือคนกำพูชามากขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้เกิดเจตคติรังเกียจชาวกำพูชาลดลง โดยขณะที่กลุ่มที่จินตนาการถึงธรรมชาติไม่ได้ให้ผลเช่นเดียวกัน การศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Vezzali, Capozza, Sthati, และ Giovannini (2012) ที่อธิบายว่าความไว้วางใจเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติในการมีพฤติกรรมทางบวกต่อคนนอกกลุ่ม เมื่อพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างผลจากการได้ปฏิสัมพันธ์จริง กับการเพียงจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มที่ให้ผลทางการตอบสนองไปในทางเดียวกันในด้านการให้ความช่วยเหลือ (Garcia et al., 2002) การจินตนาการว่าได้พูดคุยกับคนนอกกลุ่มจึงส่งผลให้เกิดการตอบสนองทางความรู้สึกไว้วางใจ ดังที่

Allport (1954) และ Pettigrew (1997) ศึกษาพบว่าการมีปฏิสัมพันธ์จริงๆ กับคนนอกกลุ่ม ก่อให้เกิดความไว้วางใจคนนอกกลุ่มได้ และความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเพิ่มแรงจูงใจให้คนมีเจตคติที่ดีต่อกันซึ่งคือการลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม ในประเทศไทย การวิจัยนี้นับเป็นงานแรกที่แสดงให้เห็นผลทางบวกของการเพียงจินตนาการว่าได้พูดคุยกับคนนอกกลุ่ม ว่าสามารถก่อให้เกิดการตอบสนองทางบวกอันนำไปสู่การลดความรังเกียจคนกลุ่มนั้นได้ แสดงให้เห็นว่าการมองเห็นภาพตัวเองมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชาวกำพูชา ทำให้เกิดอารมณ์ร่วมไปกับสถานการณ์ที่จินตนาการถึงชาวกำพูชาจึงเกิดความรู้สึกรู้สึกทางบวก เริ่มรู้สึกว่าชาวกำพูชาเป็นเพื่อนหรือมิตร จนทำให้รู้สึกวางใจและพร้อมที่จะไว้วางใจ เมื่อคนเกิดความไว้วางใจชาวกำพูชาแล้ว ก็ทำให้ลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้

สมมติฐานที่ 3 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัยนี้พบว่าการจินตนาการว่าตนมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบในการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มที่ลดลงเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งอธิบายได้ว่าผู้ร่วมการทดลองที่ได้นึกหรือเห็นภาพในความคิดถึงสถานการณ์และการต้องพูดคุยช่วยเหลือกันกับชาวกำพูชาทำให้ผู้ร่วมการทดลองรู้สึกวิตกกังวลลดลงในการพบเจอชาวกำพูชา ยังมีความวิตกกังวลน้อยลงก็ยังสัมพันธ์การประเมินทางลบต่อชาวกำพูชาที่ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Turner และ คณะ (2007) ที่พบว่าผู้ร่วมการทดลองกลุ่มที่จินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชายรักร่วมเพศ มีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มลดลง และมีการประเมินคนนอกกลุ่มไปทางบวกเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Husnu และ Crisp (2009) ที่ทำการศึกษาในลักษณะคล้ายกัน คือ ความวิตกกังวลเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม ผลการศึกษายืนยันว่า การจินตนาการถึงการต้องพบปะกับคนต่างกลุ่มในแบบที่ใส่รายละเอียดเกิดภาพชัดเจนในจินตนาการทำให้มีเจตนาที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มนั้นในอนาคตมากขึ้น เนื่องจากการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการได้พบเจอกัน

สมมติฐานที่ 4 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม เป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการทดสอบพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นผลที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Crisp และ Husnu (2011) ที่ศึกษาการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตนาในการมีปฏิสัมพันธ์ในอนาคต โดยอธิบายผลการศึกษาได้ว่าจินตนาการถึงการได้มีการพูดคุยพบปะกับคนนอกกลุ่ม (ผู้สูงอายุ) ทำให้มีเจตนาที่จะปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในอนาคต และนอกจากนี้ยังพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มยังส่งผลให้บุคคลเกิดการรับรู้ตนเองจากมุมมองของบุคคลที่ 3 ซึ่งเพิ่มการระบุนสาเหตุว่าตนเป็นคนในลักษณะที่ชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม นำไปสู่เจตนาที่จะติดต่อด้านสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในอนาคต ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับชาวกำพูชา ซึ่งเป็นการระบุ

สาเหตุไปที่ปัจจัยภายในตัวบุคคลว่าตนเองเป็นบุคคลแบบที่มีนิสัยหรือลักษณะชอบพบปะชาวกำพูชา และพบว่าการจินตนาการว่าตนเองได้มีปฏิสัมพันธ์พูดคุยกับเพื่อนชาวกำพูชาในแบบที่มองเห็นภาพ ของตัวเองในฐานะผู้กระทำพฤติกรรมในสถานการณ์ ก่อให้เกิดความเข้าใจไปว่าพฤติกรรมดังกล่าว เกิดเพราะตนชอบที่จะพบปะชอบพูดคุยกับชาวกำพูชาด้วยตัวเอง และการรับรู้เช่นนี้ซึ่งเกิดจากการ ได้เพียงจินตนาการ สัมพันธ์กับการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับชาวกำพูชาอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 5 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม มีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัด โดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการทดสอบพบว่า การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม ไม่มีอิทธิพล ทางอ้อมทางลบต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดโดยผ่านการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น อันไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้า ของ Pettigrew และ Tropp (2008) ที่ พบว่าความรู้สึกซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นและความวิตกกังวลเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มแบบกระทำจริง และการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม โดยงานวิจัยนี้พบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกำพูชาทำให้เกิดความรู้สึกซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม แต่ ไม่พบว่าเมื่อ บุคคลเกิดความรู้สึกซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นสัมพันธ์กับการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับชาวกำพูชา ซึ่งขัดแย้งกับ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ระบุว่าเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกเห็นใจผู้อื่นจะทำให้เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม ลดลง

ผลการวิจัยนี้อาจอธิบายได้ว่า สำหรับตัวอย่างชาวไทยในประเด็นการรังเกียจชาวกำพูชา การ เพิ่มความเห็นอกเห็นใจไม่สัมพันธ์กับเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม อาจเนื่องจากชาวไทยมีลักษณะช่างเห็นอก เห็นใจสงสารผู้อื่นอยู่แล้วเป็นพื้นฐาน การรู้สึกเห็นใจจึงอาจไม่ใช่เหตุผลหลักในการลดความเกลียดชัง ผู้อื่น นอกจากนี้ เป็นไปได้ที่ชาวไทยยังมีเจตคติที่ไม่ชัดเจนนักเกี่ยวกับชาวกำพูชาเนื่องจากยังมีโอกาส ได้ปฏิสัมพันธ์โดยตรงหรือมีประสบการณ์ตรงกับชาวกำพูชาน้อย ทำให้การเพิ่มความรู้สึกเห็นอกเห็น ใจมีได้ก่อให้เกิดความแตกต่างในเจตคติมาก อีกประเด็นหนึ่งคือการวัดการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคน นอกกลุ่ม ซึ่งอาจจะตรงกับความหมายที่เป็นการเห็นใจในผู้อื่น เช่น จินตนาการตามเหตุการณ์แล้ว เกิดความรู้สึกเห็นใจ สงสาร แต่ในขณะที่ไม่ได้มีประสบการณ์ตรงกับชาวกำพูชาเลยหรือไม่เคยมีการ ปฏิสัมพันธ์กับชาวกำพูชามาก่อนเลยจึงเป็นสาเหตุให้เมื่อประเมินเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดแล้ว จึงไม่สามารถเปลี่ยนหรือลดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มลงก็อาจจะเป็นไปได้ ในขณะที่การลดความวิตกกังวล และการเพิ่มความไว้วางใจ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มโอกาสการติดต่อกับกับ ชาวกำพูชาต่อไปในภายหน้า เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักมากกว่าต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม อย่างไรก็ตาม การศึกษาเพิ่มเติมในอนาคตมีความจำเป็น เพื่อยืนยันข้อสังเกตนี้ต่อไป

จากผลการทดสอบในการวิจัยการศึกษาที่ 1 ทั้งหมด สรุปได้ว่า การจินตนาการถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มจะสามารถลดการเกิดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มในคนไทยต่อชาวกำพูชาได้โดย ทางอ้อม ผ่านปัจจัยทางความรู้สึกและการรู้คิดได้แก่ การรู้สึกไว้วางใจชาวกำพูชามากขึ้น รู้สึกเกรง กลัวการต้องติดต่อกับชาวกำพูชาน้อยลง และการรับรู้ว่าตนเป็นคนในแบบที่ชอบพบปะกับชาว กำพูชา ผลการศึกษานี้ส่งเสริมการใช้เทคนิคการจินตนาการถึงการติดต่อกับชาวกำพูชา ในฐานะ เครื่องมือลดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัด และยังยืนยันงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้าโดยการทดสอบตัว

แปรส่งผ่านหลายตัวพร้อมกัน ซึ่งให้ผลดังกล่าวว่ากลไกการส่งอิทธิพลของการจินตนาการถึงการปฏิสัมพันธ์มีหลายปัจจัยทั้งเชิงความรู้สึกและเชิงการรู้คิด ที่ทำงานพร้อมกันในการลดเจตคติรังเกียจกลุ่ม

การศึกษาที่ 2

สมมติฐานการวิจัย การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง

ผลการทดสอบพบว่า การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Turner และ Crisp (2010) ที่พบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับคนนอกกลุ่ม ในกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มชาวมุสลิมและพบว่าก่อให้เกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงที่ลดลงกว่ากลุ่มควบคุม ผลการวิจัยที่ได้แสดงให้เห็นว่าการจินตนาการดังกล่าวส่งผลด้านการเปลี่ยนแปลงการตอบสนองอัตโนมัติในทางลบต่อชาวกัมพูชาในกลุ่มชาวไทยให้ลดลง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า นอกจากเทคนิคการจินตนาการนี้จะสามารถลดเจตคติรังเกียจชาวกัมพูชาแบบเด่นชัดได้สำเร็จแล้ว ยังสามารถลดเจตคติแบบแอบแฝงได้อย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย ดังนั้นการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มจึงเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพ สมควรนำไปประยุกต์เพื่อเตรียมความพร้อมแก่ชาวไทยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลต่างกลุ่มต่างเชื้อชาติได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของวิธีการใช้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของวิธีการใช้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มในการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม, ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม, การระบุงูสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่มและ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม ในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการใช้การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มกับเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาที่ 1

1. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มทำนายการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่มโดยตรง(เมื่อควบคุมตัวแปรส่งผ่าน)
2. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน
3. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน
4. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการระบุงูสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม เป็นตัวแปรส่งผ่าน
5. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม มีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

การศึกษาที่ 2

1. การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงได้

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ : การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม

ตัวแปรส่งผ่านของเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด:

1. ความไว้วางใจคนนอกกลุ่ม
2. ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม
3. การระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม
4. การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม

ตัวแปรตาม : 1. เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด (การศึกษาที่ 1)
2. เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง (การศึกษาที่ 2)

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างในขั้นการพัฒนามาตรวัดจำนวน 60 คน
2. กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยซึ่งแบ่งเป็น 2 การทดลอง ดังนี้
 - 1.1 การทดลองที่ 1 กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 160 คน
 - 1.2 การศึกษาที่ 2 กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คนและกลุ่มควบคุม 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่ม(กัมพูชา)
2. มาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง
3. มาตรวัดความไว้วางใจต่อชาวกัมพูชา
4. มาตรวัดความกังวลต่อชาวกัมพูชา
5. มาตรวัดการระบุนสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม
6. มาตรวัดการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการทดลองและเก็บข้อมูลการทดลองที่ 1

1. ผู้วิจัยขอรับและได้รับอนุมัติผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน สหสถาบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลขที่ 056.1/56
2. ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนวิชา 3800101 จิตวิทยาทั่วไป ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2556 ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่ออนุญาตให้นิสิตเข้าร่วมการทดลอง โดยจะบอกผู้ร่วมการทดลองว่าการศึกษานี้เป็นการศึกษาเรื่องความสามารถในการจำข้อมูล (เพื่อไม่ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองทราบวัตถุประสงค์ที่แท้จริง)

3. หลังจากได้รับอนุญาตจากอาจารย์ผู้สอนแล้ว ผู้วิจัยชี้แจงและแจ้งถึงขั้นตอนในการทดลองครั้งนี้ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมการทดลองมาลงชื่อตามป้ายประกาศเพื่อจองวันและเวลาที่ผู้ร่วมการทดลองสะดวกที่จะมาร่วมการทดลองได้ พร้อมทั้งขอให้ผู้ร่วมการทดลองให้ข้อมูลชื่อ และหมายเลขโทรศัพท์ เพื่อนัดหมายผู้ร่วมการทดลองเหล่านี้มาเข้าร่วมการทดลอง

4. หลังจากนั้นเริ่มให้ผู้เข้าร่วมการทดลองมาทำการทดลองตามวัน เวลา ตามที่ได้ลงชื่อไว้เมื่อมาถึงห้องทดลองผู้ทดลองแจ้งแก่ผู้เข้าร่วมการทดลองว่า การทดลองจะกระทำกับผู้เข้าร่วมการทดลองทีละคน หลังจากนั้นผู้เข้าร่วมการทดลองถูกสุ่มเพื่อเข้าสู่เงื่อนไขที่แตกต่างกัน 2 เงื่อนไข โดยเงื่อนไขที่ 1 เป็นเงื่อนไขทดลอง (ให้จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม) และเงื่อนไขที่ 2 คือเงื่อนไขควบคุม (ให้จินตนาการถึงธรรมชาติ)

เงื่อนไขที่ 1 ผู้เข้าร่วมการทดลองได้รับคำสั่งให้จินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนชวักมพูชา เป็นเวลา 2 นาทีสำหรับการจินตนาการ

โดย คำสั่งให้จินตนาการนั้นผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากงานวิจัยเกี่ยวกับการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มหลายๆงาน ที่พบลักษณะของคำสั่งให้จินตนาการที่มีประสิทธิภาพในการสร้างจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนต่างกลุ่ม

5. หลังการจินตนาการผู้วิจัยแจกกระดาษ A4 และมีคำสั่งให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเขียนบรรยายสิ่งที่ตนเองจินตนาการออกมาเป็นตัวหนังสือ เรื่องราวในจินตนาการนั้น เพื่อตรวจสอบว่าผู้ร่วมการทดลองมีการจินตนาการตามคำสั่งที่ได้รับในแต่ละเงื่อนไขจริง (Turner & West, 2011)

6. หลังจากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองตอบมาตรฐานความไว้วางใจคนนอกกลุ่มต่อชาวชวักมพูชา มาตรฐานความวิตกกังวลต่อชาวชวักมพูชา มาตรฐานระบอบสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม มาตรฐานความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม และเจตคติจริงเกี่ยวกับแบบเด่นชัดตามลำดับ โดยผู้ร่วมการทดลองแต่ละคนจะได้ตอบมาตรฐานวัดตัวแปรส่งผ่านทั้ง 4 มาตรฐานที่มีการจัดเรียงลำดับในการตอบที่แตกต่างกันไปแบบสุ่มเพราะผู้วิจัยเรียงลำดับมาตรฐานที่แตกต่างกันเพื่อลดอิทธิพลการจัดลำดับการตอบมาตรฐาน

7. เมื่อผู้ร่วมการทดลองตอบมาตรฐานทั้งหมดเสร็จแล้ว ผู้วิจัยเปิดเผยวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการวิจัยและกล่าวขอบคุณผู้มาเข้าร่วมการทดลองอีกครั้ง

วิธีการทดลองและเก็บข้อมูลการทดลองที่ 2

วิธีการทดลองและเก็บข้อมูลในการศึกษาที่ 2 เหมือนกับการศึกษาที่ 1 ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1-4 หลังจากนั้นในขั้นตอนที่ 5 คือการวัดตัวแปรตามซึ่งจะมีความแตกต่างออกไป โดยผู้ร่วมการทดลองจะได้ทดสอบการวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับแบบแอบแฝงทั้งนี้ก่อนที่จะทำแบบทดสอบเจตคติจริงเกี่ยวกับแบบแอบแฝง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows Version 20 ในการคำนวณและวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆโดยสถิติที่ใช้ได้แก่การหาข้อมูลสถิติพื้นฐานเช่นการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงบรรยาย ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ จำนวนร้อยละ ของข้อมูลด้านคุณสมบัติทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ค่ามัธยฐานเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐานของตัวแปร และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นของตัวแปรต่างๆ ด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน

การศึกษาที่ 1 วิเคราะห์ตามสมมติฐานดังนี้ สมมติฐานที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 ซึ่งเป็นการทดสอบอิทธิพลทางตรงและตัวแปรส่งผ่าน 4 ตัวแปรวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมต่อขยายที่เรียกว่า PROCESS พัฒนาโดย Hayes (2013) ซึ่งเป็นคำสั่งในการวิเคราะห์ข้อมูลของโปรแกรม SPSS เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม และอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านทั้งแบบที่ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านแต่ละตัว และแบบทั้ง 4 ตัวพร้อมๆกัน

การศึกษาที่ 2 ได้ สมมติฐานข้อที่ 1 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงต่อคนนอกกลุ่มโดยการวิเคราะห์การทดสอบที่เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติแบบแอบแฝงของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัย

การศึกษาที่ 1

สมมติฐานที่ 1 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มทำนายการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่มโดยตรง(เมื่อควบคุมตัวแปรส่งผ่าน)

ผลการวิจัยพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มไม่สามารถทำนายการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อคนนอกกลุ่มได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัยพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความไว้วางใจคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 3 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัยพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม เป็นตัวแปรส่งผ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 4 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม เป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัยพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม ตัวแปรส่งผ่านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 5 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม มีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดโดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม เป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัยพบว่าการจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มไม่มีอิทธิพลทางอ้อมทางลบต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดผ่านมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม

การศึกษาที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 1 การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงได้

การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่มสามารถลดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ในการวิจัยนี้วัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงด้วยเครื่องมือเดียวคือ การวัดการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง ซึ่งยังไม่มี การตรวจสอบค่าความตรงที่หนักแน่น จึงควรมีการตรวจสอบต่อไป ในงานวิจัยในอนาคตว่า คะแนนที่ได้จากการวัดบ่งบอกความรังเกียจกลุ่มจริงหรือไม่

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาตัวแปรส่งผ่าน เช่น การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม ในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างหรือไม่ เป็นการศึกษาเพิ่มเติมในรายละเอียดย่อยลงไปถึงสาเหตุที่เมื่อเกิดความรู้สึกซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม แล้วไม่สามารถลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้
2. การศึกษาในอนาคตควรทำซ้ำเพื่อตรวจสอบความตรงของผลการศึกษา เพราะอาจมีตัวแปรแทรกซ้อนในงานวิจัย เช่น ประสบการณ์ตรงกับชาวกัมพูชา ที่ไม่ได้วัดในงานวิจัยนี้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จริยา ดำรงโฆษิต,ชลาสัย นพพรเลิศวงศ์, และ ทศนวรรณ มานัสวิน. (2556). *การทำนายความเชื่อ
เหมารวมทางเชื้อชาติเจตคติรังเกียจกลุ่มและแนวโน้มการกีดกันทางสังคมโดยใช้การเห็น
คุณค่าในตนเองแบบเด่นชัดและแบบแอบแฝง.โครงการงานทางจิตวิทยา.คณะจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ธีระพร อูรรณโณ. (2546). *เจตคติ การศึกษาตามแนวทฤษฎีหลัก*. กรุงเทพมหานคร: คณะจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลัย พวงเกตุ. (2553). *การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติรังเกียจกลุ่มทางการเมืองใน
ประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยด้วยตัวแปรการกับกำการแสดงออกของตนและ
บุคลิกภาพแบบแมคคิลเวลเลียน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะจิตวิทยา.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร.
- กรมสุขภาพจิต. (2545). *การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น*. คัดมาเมื่อ 25 กันยายน 2555 จาก
<http://www.dmh.moph.go.th/1667/1667view.asp?id=3121>

ภาษาอังกฤษ

- Akert, R. M., Aronson, E., Cruz, S. & Wilson, T. D. (2010). *Social Psychology*. Pearson
Press: California.
- Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Oxford: UK: Addison-Wesley.
- Barlow, D. H. (2002). *Anxiety and its disorders: The nature and treatment of anxiety
and panic (2nd ed.)*. New York: : Guilford Press.
- Batson, C. D., Turk, C. L., Shaw, L. L., & Klein, T. R. (1995). Information function of
empathic emotion: Learning that we value the other's welfare. *Journal of
Personality and Social Psychology*, 68, 300-313.
- Batson, D., Duncan, B. D., Ackerman, P., Buckley, T., & Birch, K. (1981). Is empathic
emotion a source of altruistic motivation. *Journal of Personality and Social
Psychology*, 40, 290-302.
- Birtel, M. D., & Crisp, R. J. (2012). Imagining intergroup contact is more cognitively
difficult for people higher in intergroup anxiety but this does not detract from
its effectiveness. *Group Processes & Intergroup Relations*, 15, 744-761.

- Brambilla, M., Ravenna, M., & Hewstone, M. (2012). Changing stereotype content through mental Imagery: Imagining intergroup contact promotes stereotype change. *Group Processes and Intergroup Relations*, *15*, 305-315.
- Brauer, M. (2001). Intergroup perception in the social context: The effects of social status and group membership on out-group homogeneity and ethnocentrism. *Journal of Experimental Social Psychology*, *37*, 15-31.
- Brown, R., & Hewstone, H. (2005). *An integrative theory of intergroup contact*. In M. Zanna (Vol. 37). San DiegoCA: Academic Press. .
- Byrnes, D. A., & Kiger, G (1990). The effect of a prejudice-reduction simulation on attitude change. *Journal of Applied Social Psychology*, *20*, 341-356.
- Cohen, J. (1977). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- Crandall, C. S., Eshleman, A., & O'Brien, L. (2002). Social norms and the expression and suppression of prejudice: The struggle for internalization. *Journal of Personality and Social Psychology*, *82*, 359-378.
- Creed, D. R., Miles, R. E. (1996). *Trust in organizations: A conceptual framework linking organizational forms, managerial philosophies, and the opportunity costs of controls*. Thousand Oaks, : CA: Sage.
- Crisp, R. J., & Husnu, S. (2011). Attributional processes underlying imagined contact effects. *Group Processes and Intergroup Relations*, *14*, 275-287.
- Crisp, R. J., & Turner, R. N. (2009). Can imagined interactions produce positive perceptions Reducing prejudice through simulated social contact. *American Psychologist*, *64*, 231-240.
- Cunningham, W. A., Preacher, K. J., & Banaji, M. R. (2001). Implicit attitude measures: Consistency, stability, and convergent validity. *Psychological Science*, *12*, 163-170.
- Dadds, M. R., Bovbjerg, D. H., Redd, W. H., & Cutmore, T. R. (1997). Imagery in human classical conditioning. *Psychological Bulletin*, *122*, 89-103.
- Dasgupta, N., & Greenwald, A. G. (2001). On the malleability of automatic attitudes: Combating automatic prejudice with images of admired and disliked individuals. *Journal of Personality and Social Psychology*, *81*, 800-814.

- Dasgupta, N., & Rivera, L. M. (2006). From automatic antigay prejudice to behavior: The moderating role of conscious beliefs about gender and behavioral control. *Journal of Personality and Social Psychology, 91*, 268-280.
- Davis, M. H. (1980). A multidimensional approach to individual differences in empathy. *JSAS Catalog of Selected Documents in Psychology, 10*, 85-89.
- De Houwer, J. (2002). A structural and process analysis of the Implicit Association Test. *Journal of Experimental Social Psychology, 37*, 443-451.
- Devine, P., G. (1989). Stereotypes and prejudice: Their automatic and controlled components. *Journal of Personality and Social Psychology, 56*, 5-8.
- Devine, P. G., & Baker, S. M. (1991). Measurement of racial stereoty pesubtyping. *Personality and Social Psychology Bulletin, 17*, 44-50.
- Diekmann, A. B., & Eagly, A. H. (2000). Stereotypes as dynamic constructs: Women and men of the past, present, and future. *Personality and Social Psychology Bulletin, 26*, 1171-1188.
- Dovidio, J. F., Gaertner, S. L., Isen, A. M., & Lowrance, R. (1995). Group representations and intergroup bias: Positive affect, similarity, and group size. *Personality and Social Psychology Bulletin, 21*, 856-865.
- Dovidio, J. F., Vergert, T., M., Stewart, T. L., Gaertner, S. L., Johnson, J. D., Esses, V. M., Riek, B. M., & Pearson, A. R. (2004). Perspective and prejudice: Antecedents and mediating mechanisms. *Personality and Social Psychology Bulletin, 30*, 1537-1548.
- Esses, V., & Dovidio, J. (2002). The role of emotions in determining willingness to engage in intergroup contact. *Personality and Social Psychology Bulletin, 28*, 1202-1214.
- Farah, M. (1989). The neural basis of mental imagery. *Trends in Neuroscience, 12*, 395-399.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analyses program for social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods, 39*, 175-191.

- Fazio, R. H., Jackson, J. R., Dunton, B. C., & Williams, C. J. (1995). Variability in automatic activation as an unobtrusive measure of racial attitudes: A bona fide pipeline. *Journal of Personality and Social Psychology, 69*, 1013–1027.
- Fiske, S. T. (1993). Controlling other people: The impact of power on stereotyping. *American Psychologist, 48*, 621–628.
- Gaertner, S. L., Mann, J. A., Murrell, A. J., & Dovidio, J. F. (1989). Reduction of intergroup bias: The benefits of recategorization. *Journal of Personality and Social Psychology, 57*, 239–249.
- Galinsky, A. D., & Ku, G. (2004). The effects of perspective-taking on prejudice: The moderating role of self-evaluation. *Personality and Social Psychology Bulletin, 30*, 594–604.
- Galinsky, A. D., & Moskowitz, G. B. (2000). Perspective-taking: Decreasing stereotype expression, stereotype accessibility, and in-group favoritism. *Journal of Personality and Social Psychology, 78*, 708–724.
- Garcia, S. M., Weaver, K., Moskowitz, G. B., & Darley, J. M. (2002). Crowded minds: The implicit bystander effect. *Journal of Personality and Social Psychology, 83*, 843–853.
- Gawronski, B., Geschke, D., & Banse, R. (2003). Implicit bias in impression formation: Associations influence the construal of individuating information. *European Journal of Social Psychology, 33*, 573–589.
- Gilbert, P. (1995). A social comparison scale: Psychometric properties and relationship to psychopathology. *Personality and Individual Differences, 19*, 293–299.
- Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (1995). Implicit social cognition: Attitudes, self-esteem, and stereotypes. *Psychological Review, 102*, 4–27.
- Greenwald, A. G., & Nosek, B. A. (2001). Health of the Implicit Association Test at age 3. *Zeitschrift für Experimentelle Psychologie, 48*, 85–93.
- Greenwald, A. G., McGhee, D. E., & Schwartz, J. L. K. (1998). Measuring individual differences in implicit cognition: The Implicit Association Test. *Journal of Personality and Social Psychology, 74*, 1464–1480.

- Greenwald, A. G., Nosek, B. A., & Banaji, M. R. (2003). Understanding and using the Implicit Association Test: I. An improved scoring algorithm. *Journal of Personality and Social Psychology, 85*, 197-216.
- Greenwald, A. G., Nosek, B. A., & Sriram, N. (2006). Consequential validity of the Implicit Association Test: Comment on the article by Blanton and Jaccard. *American Psychologist(61(1))*, 56-61.
- Gudykunst, W. B., & Shapiro, R. B. (1996). Communication in everyday interpersonal and Inter-group encounters. *International Journal of Intercultural Relations, 20*, 19-45.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Harwood, J., Paolini, S., Joyce, N., Rubin, M., & Arroyo, A. (2011). Secondary transfer effects from imagined contact: Group similarity affects the generalization gradient. *British Journal of Social Psychology, 50*, 180–189.
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis: A Regression-Based Approach*. New York, NY: The Guilford Press.
- Hayes, A. F., & Preacher, K. J. (2010). Quantifying and testing indirect effects in simple mediation models when the constituent paths are nonlinear. *Multivariate Behavioral Research, 45*, 627-660.
- Heider, F. (1958). *The Psychology of Interpersonal Relations*. New York: Wiley.
- Hewstone, M., Cairns, E., Kenworthy, J., Hughes, J., Tausch, N., Voci, A., et al. (2008). Stepping stones to reconciliation in Northern Ireland: Intergroup contact, forgiveness and trust. *The Social Psychology of Inter-group Reconciliation, 6*, 199-227.
- Hoffman, M. L. (2001). *A comprehensive theory of prosocial moral development*. New York: Cambridge University Press.
- Hofmann, W., Gawronski, B., Gschwendner, T., Le, H., & Schmitt, M. (2005). A meta-analysis on the correlation between the Implicit Association Test and explicit self-report measures. *Personality and Social Psychology Bulletin, 31*, 1369–1385.

- Holtz, R., & Miller, N. (1985). Assumed similarity and opinion certainty. *Journal of Personality and Social Psychology, 48*, 890-898.
- Holtzman, W. H., & Young, R. K. (1966). Scales for measuring attitudes toward the Negro and toward organized religion. *psychological reports, 18*, 31-34.
- Hubbert, K. N., Gudykunst, W. B., & Guerrero, S. L. (1999). Intergroup communication over time. *International Journal of Intercultural Relations, 23*, 13-46.
- Husnu, S., & Crisp, R. J. (2010). Elaboration enhances the imagined contact effect. *Journal of Experimental Social Psychology, 46*, 943-950.
- Husnu, S., & Crisp, R. J. (2010b). Imagined intergroup contact: A new technique for encouraging greater inter-ethnic contact in Cyprus. *Peace & Conflict. Journal of Peace Psychology, 16*, 97-108.
- Jones, E. E., & Gerard, H. B. (1967). *Foundations of social psychology*. New York: Wiley.
- Judd, C. H., Ryan, C. S. & Park, B. (1991). Accuracy in the Judgment of In-group and Out-group Variability. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*, 366-379.
- Kohut, H. (1959). Introspection, Empathy and Psychoanalysis: An Examination of the Relationship between Mode of Observation and Theory. *The Search for the Self, 1*, 205-232.
- Kuchenbrandt, D., Eyssel, F., & Seidel, S. (2013). Cooperation makes it happen: Imagined intergroup cooperation enhances the positive effects of imagined contact. *Group Processes and Intergroup Relations, 16*, 636-648.
- Lane, K. A., Banaji, M. R., Nosek, B. A., & Greenwald, A. G. (2007). *Understanding and using the Implicit Association Test: IV. What we know (so far)*. New York: Guilford Press.
- Lewicki, R. J., McAllister, D. J., & Bies, R. J. (1998). Trust and distrust: New relationships and realities. *Academy of Management Review, 23*, 438-458.
- Locksley, A., Borgida, E., Brekke, N., & Hepburn, C. (1980). Sexstereotypes and social judgment. *Journal of Personality and Social Psychology, 39*, 821-831.
- Marshall, E. (2000). How prevalent is fraud? That's a million-dollar question. *Science, 290*, 1662-1663.

- Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of Management Review*, 20, 709-734.
- McAllister, D. J. (1995). Affect- and cognition-based trust as foundations for interpersonal cooperation in organizations. *Academy of Management Journal*, 38, 24-59.
- McConahay, J. B. (1986). *Modern racism, ambivalence, and the modern racism scale*. In J. F. Dovidio & S. L. Gaertner (Eds.), *Prejudice, discrimination and racism*: New York.
- McConahay, J. B., Hardee, B., & Batts, V. (1981). Has Racism Declined in America? It Depends on Who Is Asking and What Is Asked *Journal of Conflict Resolution*, 24(4), 563-579.
- McConnell, A. R., & Leibold, J. M. (2001). Relations among the Implicit Association Test, discriminatory behavior, and explicit measures of racial attitudes. *Journal of Experimental Social Psychology*, 37, 435-442.
- Miller, N. (2002). Personalization and the promise of contact theory. *Journal of Social Issues*, 58, 387-410.
- Mishra, A. K. (1996). *Organizational responses to crisis: The centrality of trust*. Thousand Oaks, CA Sage.
- Monteith, M. J. (1993). Self-regulation of prejudiced responses: Implications for progress in prejudice-reduction efforts. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65, 469-485.
- Monteith, M. J., Ashburn-Nardo, L., Voils, C. I., & Czopp, A.M. (2002). Putting the brakes on prejudice: On the development and operation of cues for control. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83, 1029-1050.
- Moskowitz, G. B., Gollwitzer, P. M., Wasel, W., & Schaal, B. (1999). Preconscious control of stereotype activation through chronic egalitarian goals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77, 168-184.
- Nosek, B. A., Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (2005). Understanding and using the Implicit Association Test II: Method variables and construct validity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31, 166-180.

- Nuttin, J. M. (1987). Affective consequences of mere ownership: The name-letter effect in twelve European languages. *European Journal of Social Psychology, 15*, 381-402.
- Oskamp, S., & Schultz, P. W. (2005). *Attitudes and opinions*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Paolini, S., Hewstone, M., Cairns, E., & Voci, A. (2004). Effects of direct and indirect cross-group friendships on judgments of Catholics and Protestants in Northern Ireland: the mediating role of anxiety reduction mechanism. *Personality and Social Psychology Bulletin, 30*, 770-786.
- Park, B., & Judd, C.M. (2005). Rethinking the link between categorization and prejudice within the social cognition perspective. *Personality and Social Psychology Review, 9*, 108-130.
- Pettigrew, T. F. (1997). Generalized intergroup contact effects on prejudice. *Personality and Social Psychology Bulletin, 23*, 173-185.
- Pettigrew, T. F. (1998). Intergroup Contact Theory. *Annual Review of Psychology, 49*, 65-85.
- Pettigrew, T. F., & Tropp, L. R. (2008). meta analytic test of intergroup contact theory. *Journal of Personality and Social Psychology, 90*, 751-738.
- Plant, E. A., & Devine, P. G. (1998). Internal and external motivation to respond without prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology, 75*, 811-832.
- Plant, E. A., Peruche, B. M., & Butz, D. A. (2005). Eliminating automatic racial bias: Making race non-diagnostic for response to criminal suspects. *Journal of Experimental Social Psychology, 41*, 141-156.
- Poehlman, A., Uhlmann, E., Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (2005). Understanding and using the Implicit Association Test III: A meta-analysis of predictive validity. Unpublished manuscript.
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparing indirect effects in multiple mediator models. *Behavior Research Methods, 40*, 879-891.
- Rotter, J. B. (1967). A new scale for the measurement of interpersonal trust. *Journal of Personality and Individual Differences, 35*, 651-665.

- Rotter, J. B. (1971). Generalized expectancies for interpersonal trust. *American Psychologist*, 26, 443-452.
- Schuman, H., & Presser, S. (1981). *Question and Answers in Attitude Surveys" Experiments on Question Form, Wording, and Context* New York: Academic Press
- Schuman, H., Charlotte, S., Lawrence , B., & Maria, K. (1997). *Racial Attitudes in America: Trends and Interpretations*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Sears, D. a. L., S. (2003). *Childhood and Adult Political Development*. Oxford: Oxford University Press.
- Sechrist, G. B., & Stangor, C. (2001). Perceived consensus influences intergroup behavior and stereotype accessibility. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 645-654.
- Seligman, M. E. P., Schulman, P. (1986). Explanatory style as a predictor of productivity and quitting among life insurance sales agents. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 832-838.
- Seligman, M. E. P., Schulman, P. (1992). *Learned optimism*. New York: Pocket Books.
- Sherman, S. J., Rose, J. S., Koch, K., Presson, C. C., & Chassin, L. (2003). Implicit and explicit attitudes toward cigarette smoking: The effects of context and motivation. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 22, 13-39.
- Shih, M., Wang, E., Bucher, A. T., & Stotzer, R. (2009). Perspectivetaking: Reducing prejudice towards general out-groups and specific individuals. *Group Processes & Intergroup Relations*, 12, 565-577.
- Stathi, S., & Crisp, R. J. (2008). Imagining contact promotes projection to out-groups. *Journal of Experimental Social Psychology*, 44, 943-957.
- Stathi, S., Crisp, R. J., & Hogg, M. A. (2011). Imagining intergroup contact enables member-to-group generalization. *Group Dynamics: Theory, Research & Practice*, 15, 275-287.
- Stephan, W. G., & Stephan, C. W. (1985). Intergroup anxiety. *Journal of Social Issues*, 41, 157-175.
- Stroop, J. R. (1935). Studies of interference in serial verbal reactions. *Journal of Experimental Psychology*, 18, 163-662.

- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1986). *The social identity theory of inter-group behavior*. Psychology of Intergroup Relations. Chicago: Nelson-Hall.
- Tajfel, H., Billig, M. G., Bundy, R. P., & Flament, C. (1971). Social categorization and intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology, 1*(77-149).
- Tam, T., Hewstone, M., Kenworthy, K., & Cairns, E. (2009). Intergroup Trust in Northern Ireland. *Personality and Social Psychology Bulletin, 35*, 45-59.
- Taylor, S. E., & Schneider, S. K. (1989). Coping and the simulation of events. *Social Cognition, 7*, 174-194.
- Towles-Schwen, T., & Fazio, R. H. (2001). On the origins of racial attitudes: Correlates of childhood experiences. *Personality and Social Psychology Bulletin, 27*, 162-175.
- Turner, J. H. (1988). *A theory of social interaction*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Turner, R. N., & Crisp, R. J. (2010). Imagining intergroup contact reduces implicit prejudice. *British Journal of Social Psychology, 49*, 129–142.
- Turner, R. N., & West, K. (2012). Behavioural consequences of imagining intergroup contact with stigmatized out-groups. *Group Processes & Intergroup Relations, 15*, 193-202.
- Turner, R. N., Crisp, R. J., & Lambert, E. (2007). Imagining intergroup contact can improve intergroup attitudes. *Group Processes and Intergroup Relations, 10*, 427–441.
- Turner, R. N., Hewstone, M., Voci, A., & Vonofakou, C. (2008). A test of the extended intergroup contact hypothesis: The mediating role of inter-group anxiety, perceived ingroup and out-group norms, and inclusion of the out-group in the self. *Journal of Personality and Social Psychology, 95*, 843-860.
- Turner, R. N., Hewstone, M., Voci, A., Paolini, S., & Christ, O. (2007c). Reducing prejudice via direct and extended cross-group friendship. *European Review of Social Psychology, 18*, 212-255.
- Vescio, T. K., Sechrist, G. B., & Paolucci, M. P. (2003). Perspective taking and prejudice reduction: The meditational role of empathy arousal and situational attributions. *European Journal of Social Psychology, 33*, 455-472.

- Vezzali, L., Capozza, D., Stathi, S., & Giovannini, D. (2012). Increasing out-group trust, reducing in-group dehumanization, and enhancing future contact intentions via imagined intergroup contact. *Journal of Experimental Social Psychology, 48*, 437-440.
- West, G. S., Shadel, S. Ghosh. (2011). Mitochondria in innate immune responses. *Immunol, 11*, 389-402.
- Wilder, D. A. (1993). *The role of anxiety in facilitating stereotypic judgments of out-group behavior*. San Diego, CA: Academic Press.
- Wittenbrink, B., Judd, C. M., & Park, B. (2001). Spontaneous prejudice in context: Variability in automatically activated attitudes. *Journal of Personality and Social Psychology, 81*, 815-827.
- Wolsko, C., Park, B., Judd, C. M., & Wittenbrink, B. (2000). Framing interethnic ideology: Effects of multicultural and color-blind perspectives on judgments of groups and individuals. *Journal of Personality and Social Psychology, 78*, 635-654.
- Wright, S. C., Aron, A., McLaughlin-Volpe, T., & Ropp, S. A. (1997). The extended contact effect: Knowledge of cross-group friendships and prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology, 73*, 73-90.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านอย่างประเทศกัมพูชา และสร้างขึ้นเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ของนางสาวสุภาพร สารเรือน ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความไว้วางใจ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นการระบุสาเหตุ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความกังวล

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกต่อชาวกัมพูชา

ตอนที่ 6 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อชาวกัมพูชา

คณะผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบตามการรับรู้ของท่าน และขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โดยผลการวิเคราะห์จะถูกนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น โดยไม่เจาะจงเป็นรายบุคคล ดังนั้นคำตอบของท่านจะไม่มีผลทางลบใดๆ เกิดขึ้นกับท่าน โปรดอ่านคำถามข้างล่าง และตอบคำถามแต่ละข้อเพียง 1 คำตอบ ขอความกรุณาให้ท่านตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพื่อให้ข้อมูลที่ท่านตอบมีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

นางสาวสุภาพร สารเรือน

Email : nepal71@gmail.com

Tel : 081-7407580

ตอนที่ 1 ข้อมูล

(สำหรับผู้วิจัย) เลขที่ _____

ทั่วไป

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามด้านล่าง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ใน หรือเติม

ข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับตัวท่าน

1 อายุของท่าน _____ ปี (หากเกิน 6 เดือนขอให้นับเป็น 1 ปี)

เพศ ชาย

หญิง

2 คณะที่ต้องการศึกษา _____

3 ชั้นปี

- 1 ชั้นปีที่ 1
 2 ชั้นปีที่ 2
 3 ชั้นปีที่ 3
 4 ชั้นปีที่ 4
 5 อื่นๆ โปรดระบุ _____

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความจากแบบสอบถาม และทำเครื่องหมาย รอบหมายเลขที่ตรงกับท่านมากที่สุด

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 7 หากท่านเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 6 หากท่านเห็นด้วย

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 5 หากท่านค่อนข้างเห็นด้วย

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 4 หากท่านเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอกัน

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 3 หากท่านค่อนข้างไม่เห็นด้วย

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 2 หากท่านไม่เห็นด้วย

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 1 หากท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 2 มาตรการความไว้วางใจต่อชาวักมพูชา

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.	ฉันหลีกเลี่ยงที่จะซื้อเสื้อผ้าจากชาวักมพูชาเพราะฉันเชื่อว่าเขาจะขายแพงกว่าร้านอื่นเพื่อทำกำไร	1	2	3	4	5	6	7
2.	ฉันสามารถไว้วางใจให้ชาวักมพูชาไปส่งจดหมายสำคัญแทนฉันในกรณีที่ฉันไม่สามารถไปเองได้	1	2	3	4	5	6	7
3.	ฉันเชื่อมั่นว่าชาวักมพูชาจะพูดความจริงกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ : แบบสอบถามมาตรการความไว้วางใจมีข้อความทั้งหมด 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามมาตรการระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อชาวกำพูชา

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยั้ง	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยั้ง
1.	ฉันผูกมิตรกับชาวกำพูชาเพราะว่าฉันชอบ	1	2	3	4	5	6	7
2.	ฉันสนใจที่จะเป็นเพื่อนกับชาวกำพูชาเพราะฉันพึงพอใจ	1	2	3	4	5	6	7
3.	ฉันเองเป็นคนประเภทที่เข้ากันได้ดีกับชาวกำพูชา	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ : ข้อคำถามมาตรการระบุงสาเหตุว่าตนชอบติดต่อชาวกำพูชามีข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามมาตรฐานความกังวลต่อชาวกัมพูชา

คำชี้แจง โปรดอ่านคำถามด้านล่างต่อไปนี้ แล้ววงกลม ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านที่มีต่อคำถามด้านล่างในแต่ละข้อ

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 7 หมายถึง มากที่สุด

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 6 หมายถึง มาก

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 5 หมายถึง ค่อนข้างมาก

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 4 หมายถึง ปานกลาง

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 3 หมายถึง ค่อนข้างน้อย

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 2 หมายถึง น้อย

ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 1 หมายถึง น้อยที่สุด

คำถาม : ในอนาคตถ้าต้องไปพบปะพูดคุยกับชาวกัมพูชาท่านจะรู้สึก.....

ข้อที่	ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
1.	เกร็ง	1	2	3	4	5	6	7
2.	วิตกกังวล	1	2	3	4	5	6	7
3.	ไม่สบายใจ	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ : ข้อคำถามมีทั้งหมด 11 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามมาตรฐานการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของชาวกัมพูชา

คำถาม : คุณรู้สึกอย่างไรต่อเพื่อนชาวกัมพูชาที่มีความทุกข์ใจในสถานการณ์ดังที่ได้จินตนาการ

ข้อที่	ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
1.	สงสาร	1	2	3	4	5	6	7
2.	เห็นใจ	1	2	3	4	5	6	7
3.	สัมผัสได้ถึงความรู้สึกของเขา	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ : มาตรการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของชาวกำพูชา มีข้อความทั้งหมด 15 ข้อ แบ่งเป็นคำที่เกี่ยวข้อง 6 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามมาตรเจตคติรังเกียจชาวกำพูชาแบบเด่นชัด

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.	ฉันรู้สึกรังเกียจถ้าต้องมีเพื่อนบ้านเป็นชาวกำพูชา	1	2	3	4	5	6	7
2.	ฉันยินดีให้ความช่วยเหลือคนสิตชาวกำพูชาในทุกๆด้าน	1	2	3	4	5	6	7
3.	ฉันรู้สึกไม่เต็มใจถ้าต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่เป็นชาวกำพูชา	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ : มาตรเจตคติรังเกียจชาวกำพูชาแบบเด่นชัดมีข้อความจริงทั้งหมด 10 ข้อ

ผลการพัฒนามาตร

ตาราง ก.1

มาตรฐานความไว้วางใจต่อชาวแกมพูชา

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	ข้อที่ ผ่าน ค่า t	ค่า CITC (N = 60)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ ทั้งหมด
		กลุ่มสูง (n =16)		กลุ่มต่ำ (n =17)						
		M	SD	M	SD					
1	-	4.29	1.68	4.33	.89	0.924	0.96	×	-	-
2	+	4.50	.94	3.93	1.75	1.095	.285	×	-	-
3	+	3.86	1.41	3.40	1.64	0.808	.426	×	-	-
4	-	5.93	0.92	4.47	1.64	2.98	.007**	✓	.429***	✓
5	+	5.64	0.92	4.64	1.01	2.730	.011*	✓	.309**	✓
6	+	4.71	1.07	3.20	1.70	2.893	.008**	✓	.372**	✓
7	-	4.07	1.69	3.07	2.19	1.391	.176	×	-	-
8	+	5.00	0.96	3.73	0.79	<u>3.871</u>	.001***	✓	.569***	✓
9	+	5.57	0.93	4.00	0.65	5.263	.000***	✓	.660***	✓
10	-	5.00	0.96	3.467	1.68	3.036	.006**	✓	.513***	✓
11	+	5.57	0.75	4.40	0.73	<u>4.225</u>	.000***	✓	.568***	✓
12	-	5.43	0.85	3.400	1.76	3.983	.001***	✓	.569***	✓
13	-	5.71	1.20	3.867	1.46	3.706	.001***	✓	.684***	✓
14	-	5.93	0.99	4.267	1.10	4.252	.000***	✓	.669***	✓
15	-	5.63	0.96	4.067	1.53	2.683	.003*	✓	.519***	✓
16	+	4.36	1.39	2.47	1.19	3.943	.001***	✓	.553***	✓
α									.846	

หมายเหตุ ค่า t ที่ขีดเส้นใต้เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

ค่า r วิฤติ (58, .05, หนึ่งหาง) \approx .214

ค่า r วิฤติ (58, .01, หนึ่งหาง) \approx .300

ค่า r วิฤติ (58, .001, หนึ่งหาง) \approx .391

* $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p \leq .001$, หนึ่งหาง

ตาราง ก.2

การทดสอบมาตรฐานความวิตกกังวลต่อชาวกัมพูชา

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	ข้อที่ ผ่าน ค่า t	ค่า CICT (N=60)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ ทั้งหมดผ่าน
		กลุ่มสูง (n =16)		กลุ่มต่ำ (n =17)						
		M	SD	M	SD					
1	+	4.20	1.27	2.00	0.92	5.436	.000	✓	.628***	✓
2	-	4.07	0.96	3.40	1.18	1.694	.102	✗	-	✗
3	+	4.33	1.30	3.20	1.08	2.605	.015*	✓	.203	✗
4	-	4.47	1.41	2.54	1.06	4.250	.000***	✓	.741***	✓
5	-	4.80	0.94	3.07	0.88	5.20	.000***	✓	.780***	✓
6	+	4.87	1.19	2.20	0.86	7.04	.000***	✓	.894***	✓
7	+	4.73	0.59	2.07	1.03	8.67	.000***	✓	.848***	✓
8	+	4.60	0.74	1.53	0.51	13.20	.000***	✓	.862***	✓
9	+	4.67	0.98	1.60	0.63	10.21	.000***	✓	.865***	✓
10	+	4.53	0.64	1.53	0.64	12.83	.000***	✓	.845***	✓
11	+	4.33	0.82	1.27	0.45	12.69	.000***	✓	.836***	✓
12	+	4.40	0.50	1.20	0.41	18.93	.000***	✓	.425***	✓
13	+	4.40	0.63	1.20	0.41	16.39	.000***	✓	.547***	✓
α								.94		

หมายเหตุ ค่า t ที่ขีดเส้นใต้เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน
 ค่า r วิฤติ (58, .05, หนึ่งหาง) \approx .214
 ค่า r วิฤติ (58, .01, หนึ่งหาง) \approx .300
 ค่า r วิฤติ (58, .001, หนึ่งหาง) \approx .391
 * $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p \leq .001$, หนึ่งหาง.

ตาราง ก.3

การทดสอบมาตรการระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อชาวกัมพูชา

ข้อ ที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	ข้อที่ ผ่าน ค่า t	ค่า CITC (N = 60)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ ทั้งหมด
		กลุ่มสูง (n =16)		กลุ่มต่ำ (n =17)						
		M	SD	M	SD					
1	+	5.07	0.917	2.73	1.16	6.033	.000***	✓	.590***	✓
2	+	5.79	0.975	3.53	0.99	6.166	.000***	✓	.664***	✓
3	+	5.00	0.877	3.40	1.12	4.259	.000***	✓	.633***	✓
4	+	5.77	0.832	3.87	0.92	5.719	.000***	✓	.561***	✓
5	+	5.79	0.699	3.33	0.81	8.657	.000***	✓	.820***	✓
6	+	5.50	0.941	2.87	0.99	7.330	.000***	✓	.797***	✓
7	+	5.36	0.842	3.27	1.22	5.392	.000***	✓	.614***	✓
α									.88	

หมายเหตุ ค่า t ที่ขีดเส้นใต้เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

ค่า r วิฤติ (58, .05, หนึ่งหาง) \approx .214ค่า r วิฤติ (58, .01, หนึ่งหาง) \approx .300ค่า r วิฤติ (58, .001, หนึ่งหาง) \approx .391* $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p \leq .001$, หนึ่งหาง.

ตาราง ก.4

การทดสอบมาตรฐานการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	ผ่าน ค่า t	ค่า CITC (N = 60)	ข้อที่ ผ่าน การ วิเคราะห์ ทั้งหมด
		กลุ่มสูง (n = 16)		กลุ่มต่ำ (n = 17)						
		M	SD	M	SD					
1	+	6.38	0.72	4.18	1.18	6.40***	.000	✓	.569***	✓
2	+	6.63	0.50	4.12	1.11	8.44***	.000	✓	.653***	✓
3	+	6.44	0.81	4.71	0.77	6.27***	.000	✓	.627***	✓
4	+	6.00	0.97	4.00	0.50	7.40***	.000	✓	.631***	✓
5	+	5.63	1.63	3.41	0.93	4.82***	.000	✓	.468***	✓
6	+	6.00	0.82	4.12	0.85	6.45***	.000	✓	.692***	✓
α									.827	

หมายเหตุ ค่า t ที่ขีดเส้นใต้เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

ค่า r วิฤติ (58, .05, หนึ่งหาง) \approx .214ค่า r วิฤติ (58, .01, หนึ่งหาง) \approx .300ค่า r วิฤติ (58, .001, หนึ่งหาง) \approx .391* $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p \leq .001$, หนึ่งหาง.

ตารางที่ ก.5

การทดสอบมาตรฐานเจตคติรังเกียจชาวแกมพูชาแบบเด่นชัด

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	ข้อที่ ผ่าน ค่า t	ค่า CITC (N = 60)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ ทั้งหมด
		กลุ่มสูง (n = 16)		กลุ่มต่ำ (n = 17)						
		M	SD	M	SD					
1	+	2.43	1.16	1.27	0.59	3.37	.002**	✓	.374**	✓
2	-	4.50	0.76	2.67	0.98	5.61	.000***	✓	.437***	✓
3	-	3.50	0.76	1.80	0.68	6.38	.000***	✓	.633***	✓
4	-	4.29	1.49	2.47	1.99	2.77	.005**	✓	.343**	✓
5	+	2.71	0.91	1.07	0.26	6.50	.000***	✓	.541***	✓
6	+	3.36	1.60	1.20	0.41	4.90	.000***	✓	.623***	✓
7	-	4.21	1.05	2.40	1.59	3.59	.000***	✓	.288*	✓
8	+	4.07	1.33	1.87	1.06	4.96	.000***	✓	.461***	✓
9	-	3.50	0.85	1.80	0.56	6.38	.000***	✓	.378**	✓
10	+	5.36	1.22	2.53	1.46	5.64	.000***	✓	.474***	✓
11	-	4.07	1.14	2.20	0.86	5.01	.000***	✓	.533***	✓
12	-	4.71	0.99	3.13	1.51	3.31	.002**	✓	.398***	✓
13	+	4.21	1.93	2.07	1.22	3.61	.000***	✓	.419***	✓
14	-	3.79	1.53	1.47	0.64	5.40	.000***	✓	.610***	✓
15	+	4.50	1.50	2.53	1.73	3.26	.001***	✓	.368**	✓
16	-	3.50	0.76	1.73	0.59	7.01	.000***	✓	.615***	✓
17	-	5.14	1.30	3.53	1.56	3.02	.002**	✓	.391***	✓
18	+	3.50	1.83	1.53	0.64	3.81	.001***	✓	.522***	✓
α									.85	

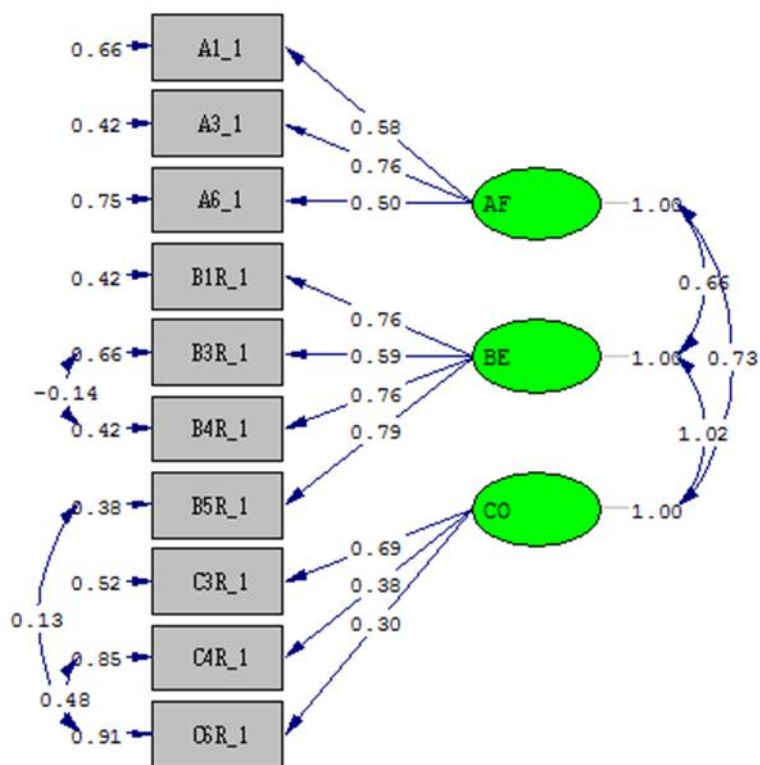
หมายเหตุ ค่า t ที่ขีดเส้นใต้เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

ค่า r วิฤติ (58, .05, หนึ่งหาง) \approx .214

ค่า r วิฤติ (58, .01, หนึ่งหาง) \approx .300

ค่า r วิฤติ (58, .001, หนึ่งหาง) \approx .391

* $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p \leq .001$, หนึ่งหาง.

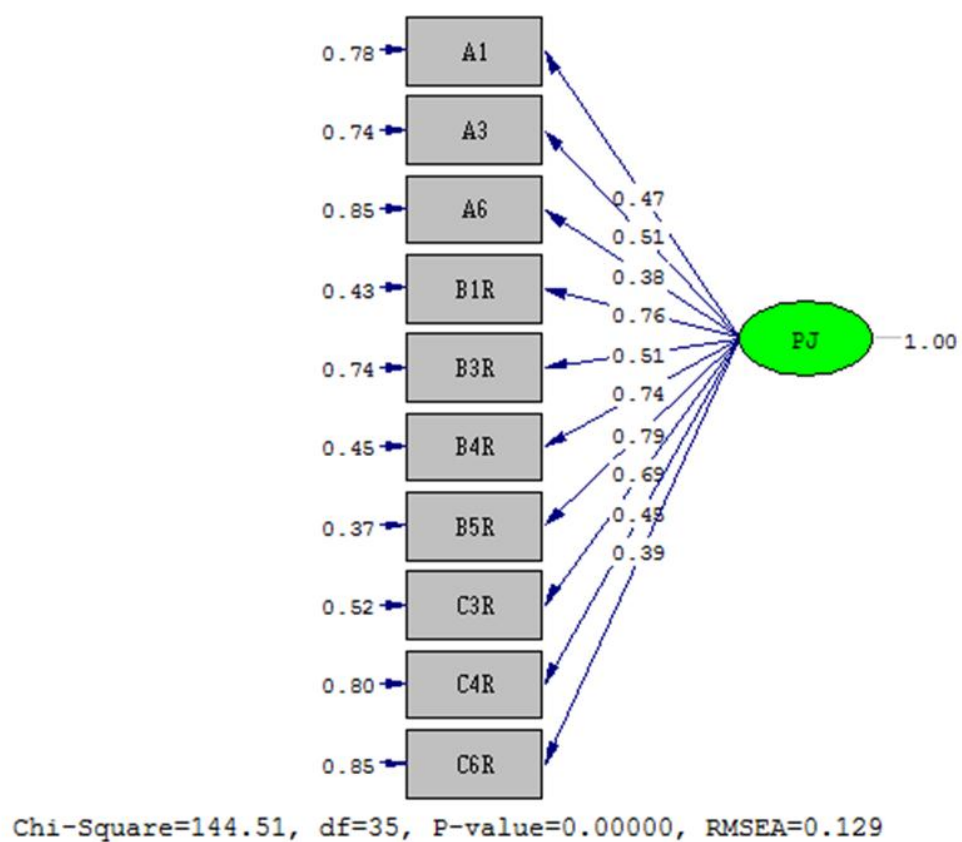
Chi-Square=38.13, df=29, P-value=0.11939, RMSEA=0.041

ภาพ ก.1 โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรฐานเจตคติรังเกียจชาวแกมพูชาแบบ 3 องค์ประกอบ

หมายเหตุ AF หมายถึงองค์ประกอบทางอารมณ์

BE หมายถึง องค์ประกอบทางพฤติกรรม

CO หมายถึง องค์ประกอบทางการรู้คิด

ภาพ ก.2 โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมาตรฐานเจตคติรังเกียจชาวข้ามพญาแบบ 1 องค์ประกอบ

หมายเหตุ PJ หมายถึง เจตคติรังเกียจชาวข้ามพญา

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ถดถอยด้วยคำสั่ง PROCESS โดยโปรแกรม SPSS
ผลวิเคราะห์ Process เมื่อมีตัวแปรควบคุม

*****PROCESS Procedure for SPSS Release 2.12 *****

Written by Andrew F. Hayes, Ph.D. www.afhayes.com
 Documentation available in Hayes (2013). www.guilford.com/p/hayes3

Model = 4
 Y = TOTALPRE
 X = dummmmy_i
 M1 = ANXITY_c
 M2 = EMPATHY_
 M3 = TRUST_ce
 M4 = ATTRIBUT

Statistical Controls:
 CONTROL= AGE FACULTY CLASE

Sample size
 159

Outcome: ANXITY_c

Model Summary

	R	R-sq	MSE	F	df1	df2
p	.4084	.1668	.8829	7.7067	4.0000	154.0000
	.0000					

Model

	coeff	se	t	p	LLCI	ULCI
constant	1.5306	1.3462	1.1370	.2573	-1.1288	4.1899
dummmmy_i	-.5549	.1505	-3.6859	.0003	-.8523	-.2575
AGE	-.0457	.0713	-.6410	.5225	-.1864	.0951
FACULTY	-.0762	.0257	-2.9682	.0035	-.1270	-.0255
CLASE	.0122	.0467	.2606	.7947	-.0801	.1044

Outcome: EMPATHY_

Model Summary

	R	R-sq	MSE	F	df1	df2
p	.5512	.3039	.5727	16.8052	4.0000	154.0000
	.0000					

Model

	coeff	se	t	p	LLCI	ULCI
constant	-2.5349	1.0842	-2.3380	.0207	-4.6768	-.3931
dummmmy_i	.9524	.1213	7.8549	.0000	.7129	1.1920
AGE	.1088	.0574	1.8962	.0598	-.0046	.2222
FACULTY	-.0143	.0207	-.6917	.4901	-.0552	.0266
CLASE	.0009	.0376	.0227	.9819	-.0734	.0751

Outcome: TRUST_ce

Model Summary

	R	R-sq	MSE	F	df1	df2
p	.3353	.1125	.5529	4.8780	4.0000	154.0000
	.0010					

Model

	coeff	se	t	p	LLCI	ULCI
constant	-1.8386	1.0653	-1.7259	.0864	-3.9431	.2659
dummmmy_i	.3249	.1191	2.7268	.0071	.0895	.5602
AGE	.0869	.0564	1.5409	.1254	-.0245	.1983
FACULTY	.0263	.0203	1.2933	.1978	-.0139	.0664
CLASE	-.0384	.0369	-1.0399	.3000	-.1114	.0346

Outcome: ATTRIBUT

Model Summary

	R	R-sq	MSE	F	df1	df2
p	.2845	.0809	.8955	3.3908	4.0000	154.0000
	.0109					

Model

	coeff	se	t	p	LLCI	ULCI
constant	-3.7342	1.3557	-2.7544	.0066	-6.4123	-1.0560
dummmmy_i	.3123	.1516	2.0597	.0411	.0128	.6118
AGE	.1848	.0718	2.5748	.0110	.0430	.3265
FACULTY	-.0297	.0259	-1.1495	.2521	-.0808	.0214
CLASE	.0658	.0470	1.4003	.1634	-.0270	.1587

Outcome: TOTALPRE

Model Summary

	R	R-sq	MSE	F	df1	df2
p	.6472	.4189	.2642	13.5170	8.0000	150.0000
	.0000					

Model

	coeff	se	t	p	LLCI	ULCI
constant	4.1784	.7579	5.5129	.0000	2.6808	5.6760
ANXITY_c	.1035	.0501	2.0640	.0407	.0044	.2025
EMPATHY_	-.0434	.0614	-.7076	.4803	-.1646	.0778
TRUST_ce	-.2395	.0698	-3.4330	.0008	-.3773	-.1016
ATTRIBUT	-.1921	.0571	-3.3632	.0010	-.3050	-.0793
dummmmy_i	.0146	.1004	.1453	.8846	-.1838	.2130
AGE	-.0424	.0399	-1.0613	.2902	-.1212	.0365
FACULTY	-.0040	.0148	-.2730	.7852	-.0333	.0252
CLASE	-.0062	.0261	-.2390	.8114	-.0578	.0453

***** TOTAL EFFECT MODEL *****
Outcome: TOTALPRE

Model Summary

	R	R-sq	MSE	F	df1	df2
p	.2831	.0801	.4073	3.3532	4.0000	154.0000
	.0116					

Model	coeff	se	t	p	LLCI	ULCI
constant	5.6045	.9143	6.1296	.0000	3.7982	7.4107
dummmmy_i	-.2219	.1023	-2.1706	.0315	-.4239	-.0200
AGE	-.1081	.0484	-2.2341	.0269	-.2037	-.0125
FACULTY	-.0119	.0174	-.6817	.4965	-.0464	.0226
CLASE	-.0085	.0317	-.2670	.7898	-.0711	.0542

***** TOTAL, DIRECT, AND INDIRECT EFFECTS *****

Total effect of X on Y

Effect	SE	t	p	LLCI	ULCI
-.2219	.1023	-2.1706	.0315	-.4239	-.0200

Direct effect of X on Y

Effect	SE	t	p	LLCI	ULCI
.0146	.1004	.1453	.8846	-.1838	.2130

Indirect effect of X on Y

	Effect	Boot SE	BootLLCI	BootULCI
TOTAL	-.2365	.0822	-.4128	-.0881
ANXITY_c	-.0574	.0320	-.1384	-.0087
EMPATHY_	-.0413	.0559	-.1598	.0606
TRUST_ce	-.0778	.0368	-.1721	-.0215
ATTRIBUT	-.0600	.0373	-.1589	-.0057
(C1)	-.0161	.0684	-.1503	.1199
(C2)	.0204	.0480	-.0647	.1272
(C3)	.0026	.0453	-.0788	.1024
(C4)	.0364	.0695	-.0999	.1749
(C5)	.0186	.0696	-.1079	.1704
(C6)	-.0178	.0461	-.1068	.0785

Normal theory tests for specific indirect effects

	Effect	se	Z	p
ANXITY_c	-.0574	.0328	-1.7524	.0797
EMPATHY_	-.0413	.0591	-.6992	.4845
TRUST_ce	-.0778	.0374	-2.0817	.0374
ATTRIBUT	-.0600	.0352	-1.7026	.0886

Specific indirect effect contrast definitions

(C1)	ANXITY_c	minus	EMPATHY_
(C2)	ANXITY_c	minus	TRUST_ce
(C3)	ANXITY_c	minus	ATTRIBUT
(C4)	EMPATHY_	minus	TRUST_ce
(C5)	EMPATHY_	minus	ATTRIBUT
(C6)	TRUST_ce	minus	ATTRIBUT

***** ANALYSIS NOTES AND WARNINGS *****

Number of bootstrap samples for bias corrected bootstrap confidence intervals:

10000

Level of confidence for all confidence intervals in output:

95.00

----- END MATRIX -----

หมายเหตุ : ผู้วิจัยได้กำหนดให้ TOTALPRE หมายถึง เจตคติจริงเกี่ยวกับชาวกำมพูชาแบบเด่นชัด

dummmmy_i หมายถึง การจินตนาการถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวกำมพูชา

ANXITY_c หมายถึง ความวิตกกังวลต่อคนนอกกลุ่ม

EMPATHY_ หมายถึง การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของคนนอกกลุ่ม

TRUST_ce หมายถึง ความไว้วางใจคนกำมพูชา

ATTRIBUT หมายถึงการระบุสาเหตุว่าตนชอบติดต่อกับคนนอกกลุ่ม

AGE หมายถึงอายุ

FACULTY หมายถึงคณะ

CLASE หมายถึง ชั้นปี

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุภาพร สารเรือน เกิดเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523 สำเร็จการศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปี 2547 หลังจากนั้นเข้าทำงานที่แผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลแม่สอด จ.ตาก (พ.ศ.2547-2548) และแผนกทารกแรกเกิดวิกฤติ (พ.ศ.2548-2551) และปัจจุบันทำงานที่แผนกส่งเสริมสุขภาพจิตโรงพยาบาลอุ้มผาง และขณะเดียวกันได้ลาศึกษาต่อระดับปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคมที่คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

